

YÖN

HAFTALIK GAZETE

Hürriyet içinde
SOSYALİZM

YAZAN:
Başbakan Dr. Jagan

HÜKÜMETİN GİZLEDİĞİ YENİ BİR VESİKA

JACOBY RAPORU

Damat beyaen özel sektöre :

IMDAAAAT!..

Can kurtaran yok muuu?.. İmdaaaa!.. İmdaaaaat!.. İmdaaaaat!.. Yusuf Ziya Ortaç solcu oldu Yusuf Ziya Ortaç komünist oldu Yusuf Ziya Ortaç bol şevik oldu!

Ziraatçılar, sanayiciler, dokumacılar, dökmeçiler, ham eclar, hamamcılar, genel evciler, İmdaaaaat!..

Alimizin kasalar dolusu mücevheratı, çekmeceler dolusu senedatı, yeni satın aldığı ev, yeni yaptırdığı Uğurkulas, vükela ve süfera tarafından kayın valdeme ve paşa babama gönül rızasıyla hediye edilmiş nadide gülmüş takunları, paha biçilmez kürkleri, antika halılar, An kara'da, İzmir'de, İstanbul'da dayalı köşkler, milyonluk arsular, bütün varımız, bütün varlığımız tehlikede: Yusuf Ziya Ortaç solcu oldu!

İmdaaa, İmdaat, İmdaaaat!..

Vehbi Koç'lar, Eczacıbaşı'lar, Bursa Biraderler, bil yük bankalar, orta bankalar, küçük bankalar İmdaaaat!..

Bacalarınız tütsün, çarklarınız dönsün, yüzleriniz gül sün İstereniz, keseleriniz açın, kasalarınızı açın ve dergi mize sayfalar dolu İlanlarımızı saçın!..

D.P. sözcüsü Zafer'in eski Meclis muharriri ben. Celal Bayar'ın eski seyahat muhabiri ben, Menderes'i «Cumhuriyetimizin en mütedir Başvekili» İlan eden ben ve nihayet mâhut dedikodu yazarı ve meşhur damat ben, dergimin sayfalarını varıklarımızın önüne utanç duvarı gibi çekiyorum!

Son pişmanlık para etmez baylar!.. Tez elden İlanlarımızı gönderiniz!

Dinim para, imanım para, vicdanım para, sağım para, solum para, güneyim para, kuzeyim para, bütün varlığım paradır, paradır!..

Sizin uğrunuz, kullanmayacağım silah, işlemeyeceğim zühâh, ziyâdirmeyeceğim kılıh yoktur!

Mâhut dedikodu başyazarı ve Meşhur Uğurkulas sahibi: Damat BEY

OKUYUCULARIMIZA

Okuyucularımızdan aldığımız değerli yazılardan pek çoğunu, sayfalarımızın yetersizliği yüzünden yayımlayamadığımız için üzgünüz. Sütunlarımızda daha fazla sayıda yazıya yer vermek için, arkadaşlarımızdan maksatlarını en kısa şekilde ifade etmelerini rica ederiz.

M. Naci YAVUZ

REKLÂMLAR İÇİN EN İYİ VASITA GAZETE VE DERGİLERDİR GAZETE VE DERGİLER İÇİN DE EN GÜVENİLİR ARACI

Yeni Açılan ERZURUM ve DİYARBAKIR Şubeleriyle

BASIN İLÂN KURUMU'DUR

GENEL MÜDÜRLÜK :	İSTANBUL, Türk Ocakı Caddesi No. 1 Kat 3 Telefon: 22 43 84 — 22 43 85
ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ :	İSTANBUL, Türk Ocakı Caddesi No. 1 Kat 3
ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ :	ANKARA, Ulus İşhanı «E» Blok Kat 2 No. 41 Telefon: 10 58 17 — 10 75 87
ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ :	İZMİR, İkinci Kordon Gazi Bulvarı Küçük Kardiçalışın Telefon: 23911
ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ :	ADANA, Abidinpaşa Cad. Remo İşhanı No.46 Telefon: 4510
ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ :	BURSA, İnönü Cad. Aysanhan No. 29 Telefon: 2552
ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ :	DİYARBAKIR, İnönü Cad. İşmenhan Kat. 2 No. 22
ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ :	ESKİŞEHİR, Porsuk İşhanı Kat 2 No. 1
ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ :	ERZURUM, Belediye Binasında
ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ :	KONYA, İstanbul Cad. Yusufpaşa Sokak Terzioğlu Pasajı No. 1
ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ :	ZONGULDAK, Amele Birliği Pasajı No. 15/16 Telefon: 2038

BASIN — 18227/132

Bay Cura'ya

Bay Cura, üç beş kişilik ekibiyle geçen yaz Aydınlık (Türkiye Öğretmen Dernekleri Millî Federasyonu) toplantısına katılan, seçilme umidini yitirince bu toplantı ve yapılan seçimler ni zani değildir diye ortalığı karıştırmak isteyen bir hu kukçudur. Hem öyle bir hu kukçudur ki katıldığı federasyon toplantılarında daima dediğini yaptırmış, is teğine aykırı sonuçlar çıkın ca hukuk çiğneniyor diye feryadı basmağa almış bir hukukçu. Aydın toplan tısından zaten hoşnut olma yan bu meslektaşımızın yü zünü güldürecek iyi bir olay cereyan etti. Tam o gün Ömer Lütfü Bozcalı adında bir senatör Kayseride Türk öğretmeni komünisttir. O se beple dilekleri Mecliste ka bul edilmemektedir dedi. Haber Aydına geldiğinde bütün öğretmen arkadaşlar heyecanlanmıştı. Hatta bay gınlık geçiren birkaç kişi oldu. Hepimiz protesto edi yorduk. Yalnız Bay Cura ar ka sıralara yaslanmış te bessümle arkadaşların he yecanlarını izliyordu. Yüzü biraz solgundu. Bir çok tar tışmalardan sonra sessiz yü rüyüşe karar verildi. Biz A tanın huzurunda sevgi dur guna hazırlanırken Bay Cu ra yanındaki bir arkadaşın la Aydın garından Ömer Lütfü Bozcalıya tebrik tel grafi çekmeğe gidiyordu. Ay dında uğradığı ağır yenilgi yi bir türlü hazmedemeyen arkadaşlarımız bir ve iki no lu bildirileri bu psikolojinin tesiri altında kaleme almış, içinde en ufak da olsa bir gerçek payı olmayan karala malar idi. Bildiri adını verdi ği bu karalamalar hiç kimse nin fikri alınmadan, kimse ye sorulmadan bastırılmış tır. Mahkemelik olan bk derneğin hayali başkanlığını yaparak en temiz öğretmen lere çamur atmağa devam etmektedir. Bir bakıma Cu ra derneği diyebileceğimiz Ankara Öğretmenler Derne ğinin hoş bir hikâyesi var. Belki Taşradaki öğretmen arkadaşlarımız merak eder ler, kısaca özetliyorum. Cu ra neden hep başkan olur? Efendim, bu arkadaşımız Millî Eğitim Bakanlığında, ilk öğretim umum müdür lüğünde görevlidir. İyi İca bu, merkezdeki bütün öğre tmenleri, özellikle başöğre tmenleri baskısı altında tutu bilmektedir. Ne zaman bir seçim olsa başöğretmenleri sudan bir sebeple toplanmak ta, kapalı bir ifade ile kee disini desteklemelerini ba ş öğretmenlerden istemektedir. Tabii ki onlar da belki bir zararı dokunur düşüncesiyle Curayı memnun etmeğe ça lışmaktadırlar. Bununla be raber gerçekleri iyi gören, gunun bunun kulu kölesi olmaya şiddetle red eden, gözünü budaktan sakınma yan mert yaradılıştı öğret

menler göktür. Onlar kimse nin tesiri altında kalmadan özgür davranışlarını sürdür mekte, oylarını diledikleri gibi kullanmaktadırlar.

Şimdi Bay Curanın fede rasyon yöneticilerine karşı açtığı iftira kampanyasın dan örnekler verelim. Fede rasyon başkanımız ve Aydın Milletvekili Sayın Şükrü Koç'un bir yazısını almış. Bu yazıda sosyalizm geri kalmış ülkelerin kalkınma sı için zaruri görülüyormuş, kapitalist düzenin yavaş ya vash göktüğü ileri sürülüyor muş. Tamam efendim İst bu komünistlik demekmiş Gördünüz mü İlele zekâyı, şıp diye nasıl da bilir. Hiç bir idare heyetine nasip ol mayan bir sevgi ve takdir le seçilen arkadaşlarımız ve Başkan Şükrü Koç için ya pılan saldırıların birincisi bu. Sonra Federasyon daha ilk oturumunda, ikiligi tas vip etmediğini bilhassa be lirtmiş, geniş halk kitleleri nin eğitimini, insan gibi ya samak olanaklarının gerçeğe leşmesi için eğitim düzeni mize daha canlı bir hava nın getirilmesi dileğinde bu lunmuştu. Cura bunu ter cüme etmiş. Bakın nasıl ol muş. Biz Köy Enstitülerinin yeniden kurulmasını istiyor muşuz. Böylece köy çocuk larını şehir çocuklarından ayırarak, köy şehir öğretme ni ikilğini ortaya koyacak mışız. Köy Enstitüsü çıktı lı öğretmenlerden başka kim seyi beğenmiyormuşuz. Öğ retmenleri birbirine düşman etmeğe çalışıyormuşuz. Gör dünüz mü İftira denen dil nerelere kadar uzanıyor? En mâsum insanları bile nasıl kara gösteriyor. Oysa İftiraya yeltendiği öğretmen ler, en az on—onbeş sene Anadolunun en İlerâ yerle rinde çalışarak çevrenin sev gisini kazanmış, alını açık kişilerdir. Kabiliyetleri ve seccyeleriyle kendi saba larda birer kıymet oldukla rını İsbat etmişlerdir. Bay Cura üstadı Tevfik İleri'den milliyetçilik dersi öğrenir ken, sonradan yüksekte n yüksekte milliyetçilik n uktuları atarken bizler gerçek milliyetçiliğin en güzel ör neklerini Anadoluda veri yorduk. Milletnin cehaletin den yararlanarak milliyetçi lik paravanası arkasına giz lenip gına buna çamur at ma yarışını hiç bir derdimizi gidermeyecektir. Bu yolur terk edilme zamanı çoktan gelip geçmiştir. Sayın Şükrü Koç'u ve idare heyeti üyelerini halk oyu önünde suçlandırarak emellerine u laşacaklarını sananlar yanılı yordlar. Bu gibi taktikler, kendisini yurt hizmetine bi lişli olarak adayın, hal kin İkinden çıkıp halk için çarpınan insanları daha güç lü yapar.

Bay Cura, Millî Federas yon yöneticilerine karşı, ği ristiğini İftira kampanyası nı durdurunuz. Müendeleni

zi daha efendi yollardan o ğun bir hava içinde sürdü rünüz. Denediğiniz metot çoktan ilginçliğini yitirdi. Bayatlamış ve İşe yarayan bir yanı kalmıyan taktik le iyi sonuçlar alamıyacak sınız. Eyyamecilerin, gerici lerin, mahalle mektebi savu nularının gücü yüzde yüz Atatürkçü Federasyon yöne ticilerini susturmağa yetmi yecektir. Hürmetlerimizle.

Mustafa Asım HİSİL

Ankara Öğretmenler Derneği idarecilerine açık mektup

Beyanname yayınlama nın moda olduğu şu gün lerde, sizin de bu modaya uyarak yayınladığınız 23/10/1962 tarihli İkin cü beyannamenizi aldık. B: yanname şekli itibariyle cı l di bir yazı olmasına rağmen, muhtevasıyla itibariyle bir mizah hikâyesi olmak tan İleri gidememiş. Bu daklarımızda buruk bir te bessüm bırakmaktan baş ka bir tesir İkra etmedi.

Surasını önceden belirt meliyim ki söylemek iste diğimizi açıkca ifade etmek istememişsiniz. İyi niyetli kimseler olmadığımız, bunu kendiniz de İdrak ettiğiz niz için maksadınızı çok gizli — kapaklı yollarla İfa de etmeye çalışmışınız. Be yannamenin esas gayesinin öğretmen camiasında birlik ve beraberliği temin etmek olduğunu belirtmeye çalışı yorsanız da, akselim sa hibi bir kimse için hak ki gayenin ne olduğunu an lamak pek güç değil. «Mil li Federasyon Yöneticileri ile beş — on kişi, Köy Ens titüsü mezunu ve Öğretmen Okulu mezunları diye öğ retmenleri İkiye ayırmak istiyorlar» diyor, Köy Ens titüsü mezunu öğretmen ler hakkında İman lâflar ediyorsunuz fakat diğer ta raftan; Köy Enstitülerinin yeniden açılması fikrine karşı cephe almaktan, Köy Enstitüsü mezunlarını fik ri gelişiminde tamamlıyama mış öğretmenler olarak sı mflandırmaktan ve sağlam bir İnanca sahip kimse de ğiller demekten kendinizi alamıyorsunuz...

Bir taraftan birlik ve kardeşlikten bahsederken diğer taraftan, mesleki sa hada, fikir ve edebiyat sa hasında sivilmiş Enstitü mezunu meslektaşlarımıza kara sürmeğe yeltenmeğe ve seçimle iş başına gelmiş, öğretmen-kitesinin ekseri sünün sevgi ve İtimadını ka zanmış Federasyon İdareci lerimizi Komünistlikle suç landırmağa kalkışmakla ve sırf İdarecileri Enstitü me zunları oldu diye Federas yonu devirmek İstemekle öğretmenler arasındaki bir İliş, beraberliğı zedeleyen; Milliyetçi öğretmenler, ko münist öğretmenler diye öğretmenleri İkiye ayırmak, birbirine düşman etmek İstiyenler siz değil misiniz?

Artık Federasyon İdareci leri bakanlığa yararlanarak rahat költükler ve İst de receler ile geçirmek sevda sında değiller. Meslektaşla rının haklarını korumak ve

bakanlığın çalışmasını ışık tutmak istiyorlar ve bu vazifelerinin, insanlıkla rının bir İcaı. Eski Fede rasyon İdarecilerinin dev rilme nedenini de burada aramak İzzim. Öğretmenle rin refah İçerisinde yüz düklerini söylemeğe sıkl mıyor musunuz?

Gelelim bildirinin yayın lanmasındaki gayeye: Yıl lardan beri Federasyonun İdaresi sizin ve sizin taraf tarftarımızın elindeydi. Ba kanlığa yararlanabilmek için gayenizi unutup dalkavuk lukta birbirinizle yarış edi yordunuz. Bu suretle yağ macılık ve kapmacılık dev ri hükümetlerinin gözüne girerek bakanlıkta birer költük tenin ettiniz. Kol tuğu olanlar yerlerini İyi ce kuvvetlendirdi. Bunu se zen meslektaşlarımız bu se ne Aydında yapılan kon grede taraftarlarımızı al İşa ğı ettiler ve yerlerine hakla rını arayacaklarına, vazife lerini yapacaklarına İnanđık ları şimdiki Köy Enstitüsü asılı Federasyon İdare cilerini seçtiler. Seçilen yo ni İdareciler geçmiş yıllar da yapılan haksızlıklar İze rine eğilip, yapılan hâtalara tamiri için bakanlığı zorlamaya başlayınca en dışerlerini arttı. Öğretmen okulu mezunu öğretmenler, Köy Enstitüsü mezunu öğ retmenler diye bir ayrılık çıkararak ve Federasyon edemek onların çalışmaları nı tesirsiz hâle getirmeyi düşündünüz. Böylece bu ay rılık ve kaynaşmadan İstifa de eder, ya Federasyonun İdareisini tekrar ele alır ve ya Federasyonun İçe risinde Federasyon kurarız, diye düşündünüz değil mi?..

HAFTALIK FİKİR VE SANAT GAZETESİ

(Basın Ahlak Yasasına uymayı taahhüt etmiştir.)

Kurucuları: Cemal Reşit Eyüboğlu, Mümtaz Soysal, Doğan Avcıoğlu

İmtiyaz sahibi ve mesul müdür: DOĞAN AVCIOĞLU

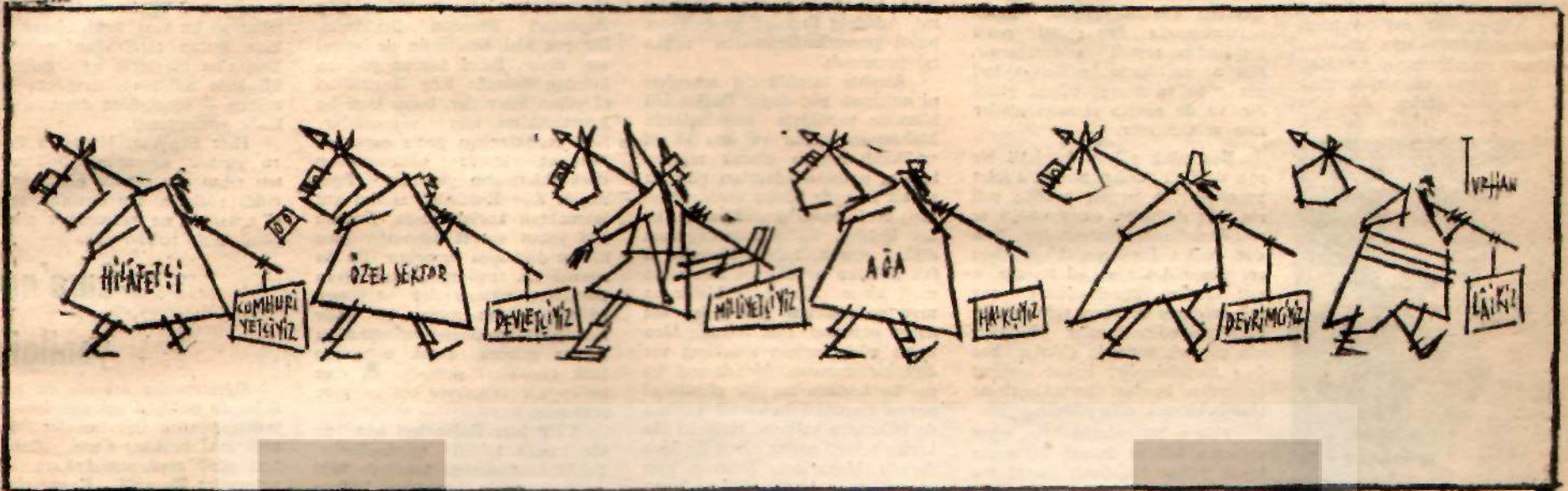
ZIYA ÖSKALP CADDESİ
İDARE : 28/1 Yenışehir — ANKARA

Telefon: 17 59 78 ★ İstanbul Bürosu: Mollafenari Sokağı: 32 Cağaloğlu, Posta kutusu 512 — İstan bul, Tel: 229315 — 229316 ★ Dışılık basıldığı yer: VATAN Gazetecilik ve Matbaacılık T.A.Ş. — İSTANBUL

Yılığ: (52 sayı) 50 T.L. altı aylığı
ABONE (26 sayı) 25 T.L. üç aylık (13 sayı)

12.50 T.L.'dir. 1962 yılı için özel indirimli abone tarifesini: Yıllık 40 TL., altı aylık 20 TL., Üç aylık 10 T.L.'dir. Yurt dışı abonelerinde posta Boretli tutarında İlave yapılır.

Beher sütunda santimetresi 25 T.L. dir.
İLÂN: 1, 2, 4, 5 ve orta sayfaları İlan kabul edilemez. Renkli İlanlar özel târifeye ve pazarlığı tabidir. Devamlı çıkacak İlanlar için özel anlaş malar yapılır. İlanlardan dolayı hiç bir mes'uliyet kabul olunmaz.

ATATÜRK'ÜN ALTI OKU

BAKIŞ

Birlikte yaşama

Yatışma

Bir ay önce en yüksek noktasına çıkan milletlerarası gerginlik artık iyice azaldı. Kennedy ve Kruşçev arasındaki temel anlaşma, yalnız Karahler Denizindeki savaş kıvılcım larını söndürmekle kalmadı, aynı zaman da dünyanın her tarafında etkisini gösterdi. Dean Rusk'ın son demecinde de belirttiği gibi, Amerikan — Sovyet mü nasebetleri çok önemli olayların eşğın dedir.

Küba hükümeti kendi toprakların da üslenen uzun menzilli İlyuşın bom bardıman uçaklarını da Sovyetler Bir liğine geri gönderme karar vermiş, böylece, füzelerle birlikte, taarruz için kullanılabilen bütün silâhlarını bırak mayı kabul etmiştir. Şimdi, Küba or dusu, yalnız savunma amaçlarına yara yacak şekilde silâhlandırılmış olarak kalmaktadır. Bu davranış, Amerikada Küba'yı istilâ etmek gerektiğini ileri sü renlerin elinde hiç bir ciddi delil bırak mamıştır. Savaş tahriklerinin sözlerine kendini kapılmayan Başkan Kennedy de, Castro'nun kararından sonra atıl ması beklenen adımı atmış ve Küba çev resindeki deniz ablukasını durdurmuş tur.

Kongre ve valilik seçimleri sona erdiği için, Amerikan devlet başkanı artık daha serinkanlı kararlar alabil mekte, iç politika amaçları uğruna dış politika hareketlerine girişmek lüzu munu duymamaktadır. Genel olarak, başkanlık seçimleri dışında yapılan ara seçimlerinde, Amerikadaki iktidar par filerinin bazı kayıplara uğramaları nor maldir, fakat, son defa, Küba konusun daki sert davranış Kennedy'nin De mokrat Partisini bu çeşit kayıplardan kurtarmıştır. Ama, kamu oyundaki kay ma umulduğu kadar da fazla olmamış, Kongredeki genel durum değişmemiştir. Her iki partide aşırılığın temsil edenleri ve ne pahasına olursa olsun Küba'ya sal dırılmasını isteyenler halktan oy topla yamamışlardır. Meselâ, Küba konusunda mutlaka savaş isteyen Indiana'lı Sena tör Capehart onsekiz yıllık Kongre üye liğini kaybedivermiştir. Aynı derecede ateşli nutuklar veren Cumhuriyetçi li derlerden Dirksen de, her zaman ko laylıkla atlatılan seçimleri bu defa zor kazanmıştır. Buna karşılık, uzlaşma ve silâhsızlanma konularındaki anlayışlı davranışları yüzünden sık sık soculuk ithamlarının yağmuru altında tutulan Senatör Clark Pennsylvania'da bütün seçkinlerini altıtmıştır. Memleketi ve

dünyayı kuzulardan temelleme edebi yatıyla tekrar sahneye çıkan Nixon ise, California'da feci bir yenilgiye uğrayıp siyasi hayatına son vermek zorunda kalmıştır. Bütün tahriklerle rağmen Amerikan halkının bir atom savaşı için fazla istekli olmayışının anlaşılma sı, Başkan Kennedy'yi Küba konusun da daha uzlaşıcı bir politikaya doğru itmektir. Önceleri, Küba toprakların da doğrudan doğruya silâh kontrolü yapılmasından bahseden Washington, artık bu isteginde fazla ısrarlı gözük mlyor.

Bu arada, şimdiye kadar her an pat lak verecekmiş gibi görünen Berlin gerginliği de yavaş yavaş azalmaktadır. Sovyetler Birliği, eskiden olduğu gibi, rastgele tarihler tesbit edip barış and lağması ve Berlin statüsü meselelerinin mutlaka o tarihlere kadar çözümlenme sini istemekten çekinmemektedir. Doğulu yöneticilerin gerginliği tekrar yaratı cak bir olaya yol açmamak için ne derece dikkatli davrandıkları kimsenin gözün den kaçmıyor.

Son günlerde dünyanın barış hava sını bozan tek gelişme Çin — Hint sı nırındaki çarpışmalardır; fakat bunların da, Çu En-Lai'nin teklifleriyle birlikte yeni bir safhaya girdiği ve meselenin eninde sonunda konferans masası etra fında çözümleneceği anlaşılmaktadır. Öyle görünüyor ki, yer yüzündeki iki dev anlaşkıktan sonra, öbür milletlerin çekimlerini, çabaları fazla önem taşıma maktadır. dünya, Moskova ve Washington arasındaki havaya ister istemez uymak tadır. Mao Tse-Tung, henüz dünyayı bu havadan ayrı bir havaya sürükleye bilecek kadar kuvvetlenmemiştir.

Yakınma

Kennedy ve Kruşçev'in bir atom savaşı İmkânsızlığı karşısında anlaşma ya varmaları ve bunun için yeryüzün deki buhran noktalarını birer birer ortadan kaldırmağa girişmeleri elbette bazı çevrelerde şikâyetler doğuracak tır. Castro, gayet tabii olarak, bu büyük pazarlık ortamında kendi haysiyetle oynandığını söyleyecektir. Küba'dan ka çan mülteciler, bu pazarlık uğruna, es ki sömürme rejimine dönüş kapıları nın kapandığını iddia edeceklerdir. Sa vaş çıkartkanları, Amerikanın burnu di binde bir sosyalist sistemin yaşaması na müsaade edilmesini affolunmaz bir hatâ şeklinde göstermeğe çalışacaklar dır. Adenauer, bu genel yumuşama hava sı içinde, Berlin ve Almanyayı birleş

tirme meselelerinin istediği şekilde çö zümlenmeyeceğine üzülecektir. Mao Tse-Tung, gerginliğin giderilmesinden ancak kapitalistlerin faydalanacakları nı ileri sürecektir. Moskova'daki bazı gene raller homurdanacaktır. Ama halk küt leleri, Kennedy ve Kruşçev'in anlaşma yolunu seçmelerini gerçek bir barış için de birlikte yaşama politikasının baş lanğıt olarak sevinçle karşılayacaklar dır.

Milletlerarası gerginliğin azalması Türk halkını da ancak memnun eder. Menderes'in son yıllardaki hatâlı poli tikası Türkler için dünyada kötü bir şöretin yayılmasına sebep olmuş ve Türkiye, milletlerarası buhranların sü rüp gitmesinden benell faydalar uman bir memleket olarak gösterilmeğe baş lanmıştır. Oysa, milletlerarası gerginlik ler yüzünden alınan bu çeşit geçici yardımların Türk ekonomisi ve Türk halkının refahı bakımından olumlu so nuçlar doğurmadığı aşıkardır; dolay sıyla, gerginliğin azalması ve Türkiye üzerindeki tehditlerin kalkması yüzün den Türk halkının zarar göreceğini san mak yanlıştır. En büyük hatâ, İktisadi kalkınma amaçları için verilen yardım ları milletlerarası gerginliğe bağlı say mak olmuştur ve Menderes, Dulles'la birlikte, en kötü karlılarını belki de bu amaç için oynamıştır. Gerginlik gide rilirse İktisadi yardım durur mu, hatâ azalır mı? Bunun cevabı, barış içinde birlikte yaşama politikasının gerçek an lamını kavramağa bağlı.

Yarışma

Barış içinde birlikte yaşama poli tikası, aslında, silâhsızlanma yarışından çok daha çetin bir yarışmanın başlangı cıdır. İki dev dışındaki memleketler, bu yarışmanın ermaydanı sayılacak. Ame rika, yarışmada üstünlük kazanabile mek için, Türkiye gibi memleketlerin kalkınmalarına eskiden gösterdiği ilgi nin daha fazlasını göstermek ve elin den geleni yapmak zorundadır. Yoksa, karşı tarafın, bu arada daha çok gayret göstermesi ve dünyaya, Türkiye'nin ya nbaşında daha parlak vitrinler açması mümkündür. Demek ki, gerginliğin gi derilmesi, karşılıklı füze üslerinin sö külmesi ve silâhların azaltılmasıyla bir likte, Türkiye'nin kendi yetersiz İmkân larıyla başbaşa bırakılacağını sanmak doğru olmaz.

Ama, Amerika, bu yeni yarışma safhasında çok dikkatli davranmak zo rundadır. Az gelişmiş memleketler yo luyla dünyaya iyi vitrin gösterme yarışına girişilince, kaç yapayım derken göz çıkarmak işten bile değildir. Dış yardım verme, savaşın kuralı olmaktan çıktığı bir dünyada, hiç de basit bir iş sayılmamalıdır. Hele dış yardımı belli bir sistemin dolambaçlı yollardan be nimsetilmesi için araç saymak büyük hatâ olur. Bu yöndeki gayretler göze batacak derecede artarsa, uyandırılacak tep kinin de aynı derecede sert olacağı mu haktır. Sovyet yardımlarının Gine'de, Dulles politikasının da Mısır'da yarattığı tepkileri unutulmamalı.

Bu açıdan bakınca, son aylarda, Ame rika'nın Türkiye ile ilgili tarzında endişe verici gelişmeler sezmemek im kânsız. Türkiye'nin kalkınmasını Ame rika'nın kilerden farklı formüllerde gö ren, fakat Türkiye'nin bağımsızlığı ko nusunda kuzeyden veya batıdan gele cek teşebbüslere karşı herkesten daha kışkırtıcı davranan bir sosyalist uyanış, yardım veren çevrelerde lüzumsuz bir telâş uyandırmış ve bazı slanlardaki yardım politikasının belli yönlerde çev rilmesinde daha fazla ısrar edilmeğe başlanmıştır. İktisadi kalkınmayı özel teşebbüscü metodlara bağlama gayret leri dışında, işçi sendikaları, milli eğitim teşkilâtı, üniversiteler ve sanat çevre leri üzerindeki maddî yollardan ideolo jik etkilene teşebbüsleri de artık gözün batacak bir hâl almıştır ve bunların teferuatı hakkındaki dedikodu herke sin dilindedir. Böylesine bir gayretin, eninde sonunda istemeyen bir tepki doğurabileceği hiç akla getirilmemek tedir.

Washington'da Dış Yardım veya Milletlerarası Gelişme İdaresinin başı na David E. Bell gibi genç bir İktisatçı nın getirildiği bugünlerde, sorumlu Amerikalıların dış yardımdaki genel tutum üzerine dikkatle eğilecekleri umulur. Son aylarda Türkiye'de görü len şekilde bir tutum, barış içindeki yarışmada puan kazandıran bir tutum sayılmaz. Milletlerin lüzumsuz gayret ler karşısında sert tepkiye kapılıp bir denbire Batıdan suçlamaları istenmiyor sa, insanların kendi kaderlerini kendi seçtikleri yollardan değiştirmelerine engel olunmamalıdır.

Mümtaz Soysal

Konsorsium

Şimdiye kadar slyasi sebep lerle dış yardımı aldık. Dış mü nasebetlerde çok önemli değişik likler olmazsa, bundan sonra da alacağız. Nitekim Konsorsium' da üç aşağı beş yukarı Türkiye nin yardımına gelecektir. Yalnız yardım yaparken, bazı şartlar da ileri süreceklerdir. Bu şartlar rın başında enflasyondan kaçın mak gelir. Enflasyon, dış ticaret açığını yükselterek dış yardım ihtiyacını çoğalttığı için, paraları nı çarçur etmek istemiyen Batı lı dostlar daima «Aman, enflas yona gitmeyin» derler. Nitekim Menderes de 359 milyon dolarlık

Mr. Van Dyck
Şartlı çatlattı

olağanüstü yardımı, enflasyondan vazgeçme şartıyla alabilmeyi. İnönü tarafından o tarihlerde «Dünyayı Umumiye» diye vasıflan dırılan 4 Ağustos kararları, para kesesini ellerinde tutanların işa rıyla kabul edilmiştir.

Bu gün de Batılıların, kalkın ma plânının iç finansmanı ile ilgili kemesi bu yüzdendir. Batılılar, vergi almazsa Türkiye'nin enflas yon yapacağını biliyorlar ve bu nu önlemek istiyorlar. Nitekim Amerikan Yardım Heyeti mensup larından Chenery ve Van Dyke, bir memleketin iç işlerine karış maktan kaçınma kaidesini unuta rak, «İç Finansmanı Karşılıksız sanız, yardım azalabilir» dediler.

Konsorsium'un da Türkiye'yi bu yolda tazyik edeceği anlaşıl maktadır. Nitekim Paristeki İktisadi İşbirliği ve Kalkınma Teş kilâtı (OECD) yetkililerine atfen, Abdî İpeççi, Konsorsiumun Türk Hükümetinin 5 yıllık plânını İç Finansmanı için gereken mallı re formu gerçekleştiremeyeceği sonu cuna varmıştır. Konsorsium gele cek yıl, Türkiye'yi bu yolda zorlu yacaktır. Konsorsium, bu sebeple, 1963 yılı yardım ihtiyacını pren sip olarak karşılamayı kabul et miş, gelecek yıllar için taahhüde girmekten kaçınmıştır. Muhare be gelecek yıl verilecektir.

Daha bu yıldan verilecek iklin ci bir muharebe konusu, yardı mın toptan veya proje esaslı üze rine verilmesi olacaktır. Bizim menfaatimiz, «Parayı, şu veya bu iş için tahsis etmeyin; Topyekün plâna verin» demektir. Batılılar ise verdikleri paranın kendi mü teşebbüslerine geri gelmesini ga rantiye almak maksadıyla, proje esaslı üzerine kredi açmayı sever ler. Bu da, alınacak kredinin fail zı, vadesi ve yardımın konsorsiyum üyeleri tarafından paylaşıl ması gibi, uzun çekilmelere yol açacak bir konudur. Yardım elbet te verilecektir. Fakat yardım gü lü çok dikenli bir çiçektir.

Economist ve efendilerimiz

Plânın iç finansmanını kar şılamadığımız ve plânın yürütül mesi bakımından hayati bir me sele olarak ortaya çıkan iktisadi devlet teşebbüslerinin reorganizasyon meselesine el atılmadığını zasyon muhafazakâr Economist, bizi idare edenler hakkında şu hükme varıyor: «Ziraatın vergi lendirilmesi meselesi daimî suret te tartışılmıştır. Ziraat bir memle ket olan Türkiye'de, zengin verçil ler hiç bir surette gelir vergisi ödemezler. Türkiye'nin en zengin bölgesi olan Çukurova'nın son

derece zengin pamuk eşrafı, geniş pamuk tarlalarına rağmen, hiç vergi ödemedikleri gibi, imalathâ nelerine konan ufak vergiden bile kaçarlar. Türkiye'de senelik brüt geliri 2 bin İngiliz lirasından (50 bin lira) fazla olduğu halde, hiç vergi ödemeyen en az yarım mil yon çiftçinin bulunduğu hesap lanmıştır.

Yeni parlamento da henüz bir şey yapmış değildir. 1960 As kerî hareketinin dokunmadığı bu kuvvetli menfaat grubu, hâlen parlamentoda beş siyasi parti tarafından temsil edilmektedir. Bütün partilerde milletvekilleri nin çoğu ya bizzat büyük çiftçi dir, ya da zengin ziraatçı aileler den gelmektedir.

Beş yıllık plânın kuvvetli bir sosyal yönü vardır. Sosyal adalet prensiplerine uygun şekilde gelirin adil dağılımı, uzun vadede temel hedef olarak alınmıştır. Bun dan başka İngiltere'dekine ben zer şümulü bir sosyal sigorta, ucuz mesken, genel eğitim, top rak reformu ve vergi reformu ön görülmektedir. Bunlar Türkiye nin çözüme zorunda olduğu baş lıca meselelerdir. Fakat mevcut rejimden bunları gerçekleştirme sini beklemek çok güçtür.

Plânın ilk yılında bile, vergi reformu acil ve önemli bir mese leydi. Fakat Hükümet ile plânın hazırlayıcısı 4 uzman arasındaki tartışmalarda şu husus açıkça belirdi: Başbakan İnönü, vergi reformu meselesini ele alarak, koalisyonu tehlikeye atmak iste memektedir. Uzmanlar tarafından teferuatlı şekilde hazırlanan ma li hükümler, bu yüzden plândan çıkartıldı...

İki Meclisin 627 üyesi arasın da ciddi reform taraftarı, yalnız 22 eski Cuntaçı tabii senatörle, CHP nin sol kanadını teşkil eden bir avuç genç radikal milletvekili vardır. Hükümetin kendi bünyesin de de, 80 yaşında İnönü'den kök lü reformlar beklenemez. Plânın tatbikatı ile bilfiil uğraşacak o lan başbakan yardımcısımm, Sa nayi ve Maliye bakanlarının ise son derece muhafazakâr görüşle re sahip oldukları gayet iyi bilin mektedir.....

Reforma inananlar, Hükümet ve Parlamento dışındaki gençler, entellektüeller ve genç subaylardır. Köklü reformlar (vergi ve toprak reformları gibi) Parlamentodan geçmediği takdir de, dışarıdan Parlamento üzerine yapılabilecek tazyikler, karşılıklı lara yol açabilecekler.

Makarios Ankara'da

Ada Türk cemaatine karşı da ha anlayışlı davranmasını sağla mak ve askıdaki meselelere bir çözüm yolu bulmak fîmîdyle Tür kiye'ye çağrılan Makariosun ziya retî, beklenen sonuçları vereceğe benzemektedir. Makarios aley hîne Ankara'da yapılan tezahür at, Adadaki Enosisçi grubun tez lerini kuvvetlendirmekten başka işe yaramadı.

Aleyhte tezahüratın sebepleri ni anlamak güç değil. Düşük Hü kûmetin teşvikiyle meydanlarda Makariosu yakan ve onu «Kızıl ve kanlı papaz» olarak tanıyan halkın, politika adamları gibi, kı sa bir devrede bütün bunları unu tup yeni dostu kucaklaması ko lay değildir. Politikacıların buna dikkat etmesi, halkın hislerini u fak politika oyunlarına âlet etme mesi lâzım.. Zira halk hiçbir za man politikacılar gibi kolay ma nevrâ yapamaz. İşin tuhafı Men deres mitinglerinin sebebiyet ver diği bir durumu, Menderesçi ba sın bu konuda hiç bir günâhı ol mıyan bugünkü hükümet aleyhîni de istismara kalkıştı. Halbuki Ma karios'a kızıl papaz diyen de Men derestî, Makarios'u Kıbrısın başı na getiren anlaşmayı imzalayan da Menderestî.

Şimdi Türk cemaatinin men faatleri bakımından bu anlaşma yı yaşatmak ve hissi davranışlar dan kaçınmak lâzım. Adadaki Türk azınlığının menfaati bunu gerektiriyor. Anlaşmanın Türk memurlarının sayısı ve Belediye smurlarının ayrılması ile ilgili hü kûmleri uygulanmamıştır. Türk Hükümeti nüfuzunu kullanarak, bu meselelerin en kısa zamanda çözümlenmesini sağlamalıdır. Fa kat asıl dâvâ, iktisadi alandadır. Hâlen iktisaden tâbî durumda bulunan Ada Türkleri, iktisaden eşit duruma getirilmedikçe, kâ gît üzerinde sağlanan garantiler fazla bir şey ifade etmeyecektir.

Köy Kalkınma Enstitüleri

Aydın C.H.P. milletvekili Şük rü Koçun gayretleriyle hazırla nan Köy Kalkınma Enstitüleri Kanun teklifi, yâbaşından sonra,

Mecliste görüşülecek. 150 den fazla CHP'li milletvekili ve sena törün imzasını taşıyan kanun teklifi, köyler için gerekli sağlık memuru, ebe, hemşire, tarım tek nisyenî, kooperatifçi, ekonomist, inşaat teknik personeli ile gerek li görülecek diğer meslek erbabı nı yetiştirecek. Enstitü öğrencile rinin yüzde 90'ını sınavla seçilmiş, köy ilk okullarını bitirmiş köy çocukları teşkil edecektir.

Böylece bir cins Köy Enstitü sî kurulmuş olacak. Yalnız Köy Enstitüsü lâfından ürktülâmiş. Bir çok kişi, kelimenin ne önemi var, diyor. Bizce kelime şu ba kımdan önemli: Köy Enstitüleri ni yakan kuvvetler, bunu ismi be şenmedikleri için yapmadılar. Köy çocuklarının geniş çapta ve hürriyet içinde okumasından korktuklarından yaptılar. Eğer bugün Köy Enstitüsü ismini kul lanmaktan korkuluyorsa, Enstitü leri yakan sosyal kuvvetler yine hâkim durumda demektir. Bu du rumda da, ismi ne olursa olsun kurulacak müesseseler dejenera edilecektir. Ne zaman ki Köy Enstitüsü isminden korkulmadığı günler gelecek, ancak o zaman halk çocukları geniş çapta ve halkçı bir felsefeyle eğitim göre ceklerdir.

CHP ileri Halkevleri için de bir kanun teklifi yapmışlardır. Teklif kanunlaşmış takdirde 5830 sayılı kanunla kapatılan halkev leri yeniden açılacaktır.

Bakalım bu teklifler, kanunla şabilecek mi?

Hâkim ekonomi

Feridun Ergin, Fransız iktis atı satıcısı François Perroux'un hâ kim ekonomi tezini, memleketi mizde hiç bilinmeyen önemli bir görüşmüş gibi ortaya attı ve Türk ekonomisinin büyük Batı ekonomilerinin yürüncesinde git tiğini açıkladı. Fakat bundan ne netice çıkartmak istediği anlaşıla madı.

Perroux'un tezi, hâkim ve tâbî ekonomilerin iradeleriyle de ğistremeyecekleri, tek tarafî ka çınılmaz bir olaya işaret etmek tedir. «Meselâ Perroux'a göre, harpten önce sadece Türkiye de ğil, bütün Avrupa memleketleri, hâkim Alman ekonomisinin yö rüncesine girmişlerdir. Harpten sonra da, bütün Batı bloku Ame rikan ekonomisine tâbidir. Millî hudutlar içinde de hâkim ve tâ

bi durumlar olabilir. Meselâ Al man ekonomisi Ruhr etrafında dönmektedir. Bizde de İstanbul, hâkim durumdadır.

Perroux, böylece milletlerara sı münasebetlerde, şimdiye kadar ihmal edilen bir irade dışı denge sîzliğe parmak basarak, teorinin noksan bir tarafını tamamlamış tır. Yalnız Feridun Ergin'in bu teoriyi ortaya atmakla nereye var mak istediğini bir türlü anlıya madık. Acaba «sadece «ulemalık» merakı mı? Nitekim dediği anla şılmıyan bu yazı, haklı olarak Be hîce Boran tarafından, gelişmiş kapitalist ülkelerin az gelişmiş ülkelerle münasebetlerindeki sö müren — sömürülen durumu şek linde yorumlandı.

Hele Ergin'in, Müsterek Paza ra girmek suretiyle, yürügelik ten çıkıp çık olmak gibi gayri ciddi sözlerle, Perroux'un teori sı arasında ne münasebet gördü günü keşfe imkân yok.

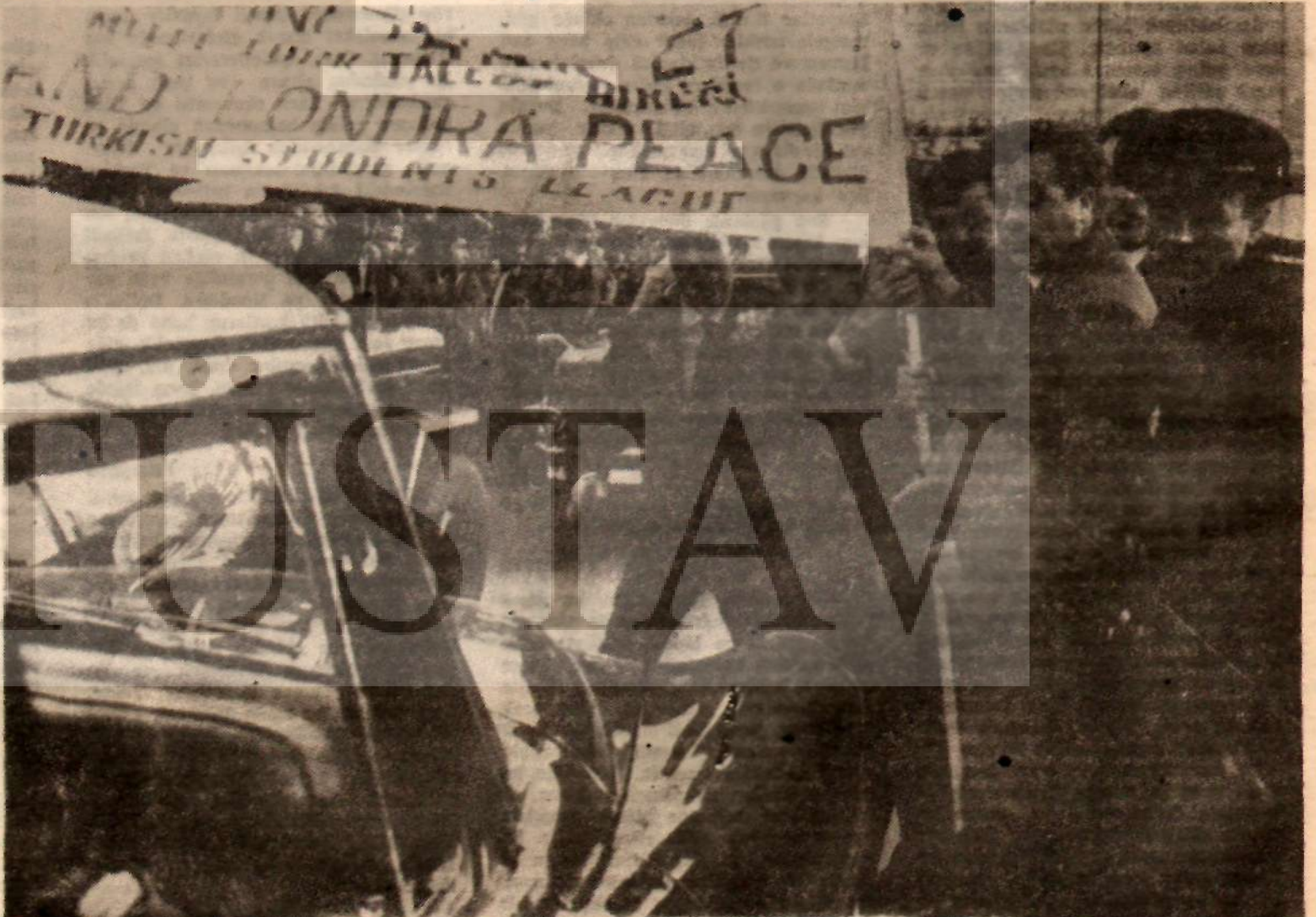
Cura'nın yenilgisi

Öğretmenler arasında en köthü anlamda politika sokmak için çı rıyan Ankara Öğretmenler Der neği eski başkanı Cura, Cumar tesi günü toplanan Ankara Öğ retmenler Derneği Kongresinde yenilgiye uğradı.

Eski Yönetim Kurulu, kongre de bazı usulsüzlükler yapıldığı ve Yönetim Kurulunun meşru olma dığı iddiaları hakk bulunarak, bu yaz fesh edilmiş, ileri fikrîli öğretmen Mehmet Amiraloğlu ye diemini seçilmişti.

Cura, kongre tophiyarak, tek rar derneğin idaresini ele geçir mek hevesindeydi. Fakat evdeki hesap çarşıya uymadı. Cura, kon greye, «vurucu» kuvveti ile bîrlîk te gelmişti. Millî Eğitim Bakanlı ğında önemli bir görevin başında bulunduğu hâlde, bir A.P. İlçe Başkanı gibi hareket eden Cura' nın vurucu kuvvetini, Ulus gaze tesi şöyle anlatıyor: «Kongrede hiç ilgileri olmadığı hâlde A.P. gençlik kollarından bir çok kişiyle, İmam Hâtip Okulu ve İlahî yat Fakültesinden bazı öğrenci ler de hazır bulunmuşlardır. Bun ların Cura'ya karşı olan grup aley hinde zaman zaman yaptıkları aleyhte gösteri dikkatî çekmiş tir.»

Bu tertiple kongreye gelen Cura, ekîsal, geçen seferki gibi güdümlü bir kongre yapmak is

Kıbrıs Cumhurbaşkanı Makarios'un Ankara ziyaretinde otomobili önündeki nümâyîş Tohum çok eskiden atıldı

temis, oylarını alamayacağını bildiği öğretmenlerin kongreye girmesini önlemeye çalışmıştır. Ancağ durumu Hükümet komisierinin el koyması ve yapılan işlemin usulsüz olduğunu belirtmesi lize rine, salona alınmayan yüzlerce öğretmen içeri girebilmiştir.

Bu elektrikli havada, başkan lktan uzaklaştırıldığı hâlde baş kanmış gibi kongreyi açmaya ça lışan Cura'nın bu tutumu barda ğı tasırmış, sert tartışmalar baş lamıştır. Neticede de kongre ta til edilmiş ve Ulus'un ifadesiyle, «Mustafa Cura, etrafını alan A.P. gençlik kolları mensupları ile ara da bulunan İlahiyat Fakültesi ve İmam Hatip Okulu öğrencileri tarafından Fakültenin dışına ka dar uğurlanmıştır.»

Öğretmenleri ikiye bölme gayretli içinde bulunan Cura, İlk Öğretim Genel Müdürlüğündeki önemli görevini bırakıp, A.P. de politikaya başlasa, istidatlarına en uygun şekilde davranmış olacak tır.

TIP toplantısı

TIP Yönetim Kurulu toplantısı, 141. ve 142. nci maddeler et rafında döndü. Genel Başkan Mehmet Ali Aybar, partiye yö neltilen hücumların da tesiriyle olacak, öfkeli sayılabilecek olduk ça akademik bir konuşma yaptı ve Marksist metodu kullanarak mevcut düzenin hâkim sınıfların diktatörlüğü sayılabileceğini be lirtti. Aybar ayrıca Marks, kapı tal ve diyalektik metod üzerinde durarak, kapitalin Türkiye'ye gir mesinin yasak edilmesini tenkit etti. Diğer hatipler de Adalet Ba kanına, Türk-İs'e ve faşist mad delere şiddetle çattılar

Akis ve emek

Özel bir hikâyemizi anlataca ğımızdan dolayı özür dileriz, a ma mesele bütün fikir işçilerini ilgilendirdiği için yazıyoruz. Akis sahibi Metin Tokar hapisteyken, 11 ay müddetle Akis'in bütün yazı ve haber işleri Doğan Avcıoğlu tarafından yürütülmüştür. Akis'in dış politika genel kurmayı da, iç politika genel kurmayı da, iktisa di genel kurmayı da uzun zaman tek başına Doğan Avcıoğlu idi. Doğan Avcıoğlu hattâ o zamanla rın kimsesiz Akis'inde sinema ve spor dahi yazmış ve bir muha bir gibi de çalışmıştı. Ankarada C.H.P. ileri gelenleri, gazeteciler bunu çok iyi bilirler. Metin To kerin hapishaneden gönderdiği mektuplar da bu geceli gündüz lü çalışmaya doğrudur.

Doğan Avcıoğlu, büyük bir bi na insanı dolayısıyla para sıkın

tını çektiğini söyleyen Metin To kerle, ücret meselesini, hapisha ne çıkışı haletmeye karar vermiş lerdir. Nihayet o gün gelmiş, To ker, parasızlıktan dem vurarak geçmiş hizmetler için ayda ancak 500 lira ödiyebileceğini ileri sür müşür. Bu, insan emeğiyle alay etmekten başka bir şey değildi. Doğan Avcıoğlu, bu sebeple para yı almayı reddetti. Nihayet iş mahkemeye düştü. İş Mahkeme si, yazılı mukavele bulunmadığı gerekçesiyle, ücret talebini red detti. Metin Tokar, dâvayı kazan dı. Şimdi iş Temyizde. Bu arada Metin Tokar tarafı, icraya başvu rarak, Doğan Avcıoğludan 2647.50 lira tutan mahkeme masraflarını talep etti ve haciz koydurma yo luna gitti. Avcıoğlu şimdi, bir yıllık ücretsiz çalışmanın yanı sı ra, 2647 lira 50 kuruş ödeyecek.

Bu işin özel tarafı. Buna ben zer sayısız örnekler bulunduğu için meselenin orijinal bir tarafı da yok. Fakat Temyiz de İş Mah kesinin kararına uyarasa, pat ronlar fikir işçilerinin aleyhine olarak büyük bir zafere kazana cak. Eğer yazılı mukavele mevcut olmadığı hallerde, iş mukavelesi yokmuş gibi davranılırsa, patron lar hiç bir zaman yazılı mukave le yapmaya yanaşmaz ve fikir iş çilerini rahatça istismar edebilir ler. Esasen Kanunda yazılı muka vele mecburiyeti, fikir işçilerinin istismarını önlemek maksadıyla konulmuştur ve yazılı mukavele yapma mükellefiyeti, iş verene yükletilmiştir.

Gazeteciler Sendikalarının, fi klir işçilerini çok müşkül durum da bırakacak bu karar karşısında susacağını sanmıyoruz.

Robert Kolej ve fikir zorbalıkları

Robert Kolej Mühendis Mek tebi Talebe Cemiyeti, bu okulda Sevket Süreyya Aydemir tarafın dan verilen «Atatürkün İdeoloji si Nedir» adlı konferans sırasın da, gürültü çıkartan tahrikçiler le ilgili bir bildiri yayınladı. İ nançları ne olursa olsun, fikir hürriyetine saygı duyan herkesin tasvip edeceği bildiri, şu sözlerle son buluyor: «Robert Kolej, so kak politikasına âlet olmayan ve daima fikir hürriyetinin koruyu cülüğünü vapan talebeler vetişti ren bir müessesedir. Bu müesse se yüz sene bu prensiplere bağlı kalmıştır ve bundan sonra da kalacaktır. Böyle bir müessesede yer alan ilmi faaliyetlere hürmet göstermeyi kendilerine yük sa yan şahısların ileride konferans ları takipten imtina etmelerinin hepimiz için en faydalı hâl çare si olduğunu Robert Kolej talebe leri adına belirtmek isteriz.»

Gürsel, Akis ve Yön

Akis, Cumhurbaşkanı Gür sel'in toprak reformuna hararetle taraftar olduğu nu ve Kadiri'deki su ağalarına iyi bir ders verdiğini yazmazmıza nedense çok kızmış. Akis'e göre, bundan maksat, korkutmaktır, ar kanda Cumhurbaşkanı var se mekmiz. Ama Gürsel, so çeşit so cular ve o çeşit solculuk hakkın da ne düşündüğünü bir söyleye cek miş ve o zaman saklı ev vellerin, akli başlarına gelecek miş.

YÖN, adamları değil, olaylarla uğraştığı için, alni açık. Faşist ka nunları kaldıracakım diyen, çy rak davasını kendine ç adılan adamları övüyor. Bu sebepten övüldüğü adamı, Devrim otomobilj maserasında da, YÖN sanatsız tenkid edebiliyordu. Buzutı de «141 ve 142 nci maddeler be listemde yok» diyen sayın Cura hurbaşkanına, YÖN, «Şeytan, sız yanılmıyolar; bu konuşa hüküm vermeden önce, geçen haftaki bağ yazımızı okuyunuz. Meselenin ne kadar farklı olduğunu göe cektiniz» diyor.

Şimdi bir de özel sermaye ço cağı Akis'e bakalım. Farıdak A kis, Gürsel hakkında çok peşilli hükümlere vardı. İnönü'nün işi ne gelince, Gürsel'i gözetme çka rı d- gelmeyince, bir Cumhurbaşkanı nına karşı gösterilmesi gereken saygıyı da unutarak, onu yerin dibine batırdı. En büyük netiyi, sonra bırakarak, Akis'i okuyalım. İlk mottomun başlığı, «Başkanlar ni çin konuşmazlar?» Bu konuda, özel ve ramal sermaye-ara litten tiği koltuk değnekleri» ayakta duran Akis, solculara karşı konuş maya davet ettiği Cumhurbaşkanı nı için şöyle buyuruyor: «Şu dan da tenas, konuşmasını se ven bir Cumhurbaşkanı'nın çeşit li perlerde, çeşitli tarzlarda konuş masının en sonda zihindele pe şilli karışıklıklar yaratması, ay yın Devlet Başkanının hangi fik re sahip olduğunu, hangi yandan olduğunu, hangi gayeye hizmet ettiğini, hangi maksadı güttüğünü, hangi safta yer aldığı, hangi prensipleri savunduğunu meçhul kılması neticedir ver meştir.

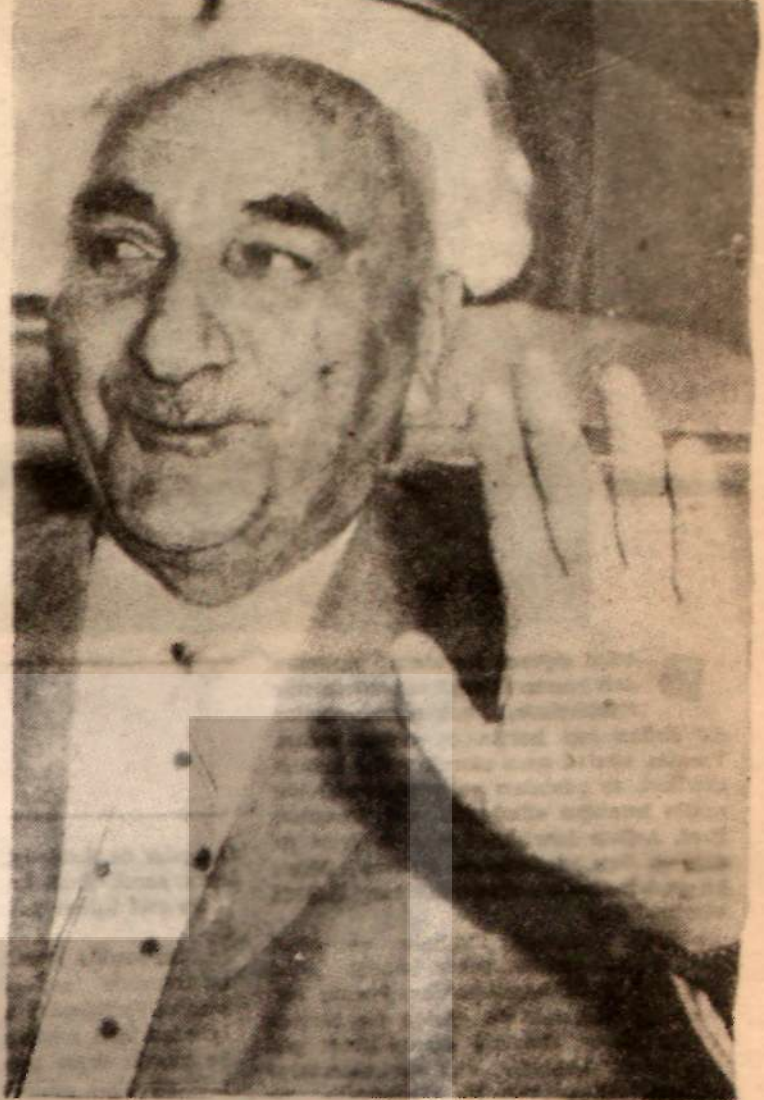
Öyle bir devirde yazıyoruz ki, bir gerçeği belirtmek, herkesin sadece haklı değil, poverindir de tezini bir Devlet Başkanı önüm serse...

0000! O zaman Devlet Başkanı, önce bu sıfatından ayrılmış, hep mi z gibi bir valonday olur, fikir lerini ve görüşlerini, sadece bu hükümetin ve görüşlerin parlaklığı dan kuvvet alarak ve sorumlulu ğunu başkasına bırakmaz, biz on düklenerek savunur, konuşu, ruz.

Çankaya'ya gelince... Orası boş kalmasın!

Tarih, 7 Mayıs 1962
Solcular hakkında konuşmaya davet ettiği Cumhurbaşkanı, da ha önce konuşuyor diye Çankaya ya'ya boşaltılmaya davet eden Akis' in, Metin Tokar imzalı, «Tehlike li manevralar» adlı başyazısında da şu inciler var: «Sayın Cum hurbaşkanı Cemal Gürsel'in hata lı bir yolda olduğunu söylemek zamanı gelmiş bulunmaktadır... Geç miş üzerinde durmanın faydası yoktur. Fakat sayın Cemal Gür sel'in seçimi önceki statüsel içinde ki davranışlarının, tutumunun ve hemen her gün gazetecilere Başkanlık merdivenleri üzerin de ve önünde en hayati mesele ler hakkında sız söylemesinin iş lerimizi kolaylaştırıldığını iddia et mek imkânı yoktur...»

Sayın Gürsel, şu anda Türkiye Cumhuriyetinin Başkanı bulunuyor. Cumhurbaşkanı'nın yetkileri nin ne olduğunu Anayasamızın 44 kah maddeleri açık ve kesin şe

Cumhurbaşkanı Cemal Gürsel Akis'in «0000»u

kilde tayin etmiştir. Bunların içinde Hükümetin sorumluluğunu taşıdığı konuları ele almak yok tur.

Söylediği değişik fikirler, bugün sadece önceden baharısız ğa mahkûm birtakım sozlarına gayretlerinin destektidir.

Sayın Cemal Gürsel, bir noktada önemli şekilde yanlışlar, Eğer dikkat etmisse görmüştür ki, kendisinin ve Milli Birlik İda resinin her hatalı hareketini sadece 27 Mayıs antikamını almak için yapan çevreler desteklemiş; iyelik etmiştir. Sayın Gürsel'in ve Milli Birlik İdaresinin bu oyunlara kapılmadığı zaman ol madığını söylemek imkânı yok tur.»

Tarih, 16 Nisan 1962
Akis'in daha saygısız yazıları da var. Cumhurbaşkanı'nın parti liderlerini toplantıya çağırması konusunda Akis, şöyle diyor:

«Cumhurbaşkanının bu işi çağ rın. Genel Merkezlerde zarif kar şılandı. Ama nihayet bir noktaya bağlandı: Devlet Başkanı, ziyası partilere bazı konularla yine ne sihal etmeyi faydalı bulmuş ola cak, dendi. Gürsel'in böyle şeyler den hayırdığı biliniyordu...

Haftanın sonunda, böylece aniden ortaya çıkan liderler top lanış, siyasi literatüre bir deyin daha ekledi: Nasihat toplantıla rı!

Bu da Gürsel'in yeni hayırdı! Tarih: 5 Şubat 1962. Yazının başlığı: «Eniştem beni neden öp 107»

20 Kasım 1961 tarihinde de Akis, aynı şumarık üstüpla: «C.H. P. nin seçimlere erken gitmemesi bugünkü durumu meydana getir miştir. Memleketin bu hâle düş mesinde en büyük mes'uliyet, C. H. P. ninkine» diyen Gürsel için, şöyle diyor: «Demeci okuyan her kes, birbirinin suçüne hayretle bakır. CHP. iler ise, erken seçim konusunda reddettileri bir teklif, fi. bütün gayretlerine rağmen, bir türlü hatırlamadılar. Şayın yanlar, arada sırada Çankaya par kında Cumhurbaşkanı'nın meşhur halkla sohbet toplantılarına kat ılsalar oldu. Onlar, bundan daha hayret verici tenkidlerin, görüşle rin de Gürsel'den sız... olduğuna bizzat şahit olmuşlardı.»

Hadi diyelim ki bütün bunlar, saygısız bir üstüpla da kaleme alınmış olsa, normal tenkidlerdir. Fakat kaba alaylarla Cumhurbaşkanı kanını küçük düşürmeyi hedef tu tan Metin Tokar'ın, Gürsel'i gök lere çıkartan, «Bir adamı başkıkı baygazısına ne buyururuz? Metin Tokar, bu yazıyla Şark meddahlı ğının ve alaturka kurnazlığın ba şarık bir örneğini veriyor. Yazı ibretle okunmaya değer: «Pazar akşamında»beri içinde,

başka bir güven, değişik bir iym serlik hissediyorum. Gülerimle gördüm ki Devletin bugünkü a dem, memleketi iyi güçlere kavuş turacak dirayete sahiptir. Ben ni yete, güzel fikirlerle fazla ehem miyet vermem. Öyle insanlar gör müşümdür ki bu niyetlerin gül zel fikirlerin altında ezilmişler, pesaları çıktıktan sonra cemiyet larından firtatılıp atılmışlardır. Bir belitli süre, bütün milletin dikkat nazamı üzerine geçen kuy ruklu yıldızlara da rastlamışım dır. Ama Çankaya'da o dramatik günün gecesinde düşüncelerini, evelden hazırlanmış da bulana, irileken, tam bir devlet adamı olgunluğu içinde nakleden, sualle ri en iyi şekilde cevaplandırın Devletin sayın Başkanı, benim üze rinde bambaşka bir leatir yarat mış bulunmaktadır. Zaten son terası da, bu vasıflarının çok parlak bir delilinden başka nedir ki?

İnanmış olmak, bir davanın yü rütülmesi için کافی gelmez. Bunu başaracak kudrete de sahip olmak İmandır. İçindeki güven hissi, Devletin sayın Başkanında bunu bulmuş olmanın neticesidir. Dev let Başkanlığı olduğunu bilen, kud retini müdrik ama, bunu mübâlele ğa etmeyecek kadar realist, dürüst lüğün en iyi politikayı teklif et tiğinden haberdar, hergeçit açık açık söylemenin hakikatleri ört bas veya tevil gayretinden çok daha fazla başarı sağladığını anla mış, kendisine bir yol çizmiş ve bu yola sonuna kadar, her milka vemeti kırarak takibe almış, mem leketin vaziyetini mükemmelen takip eden, doğru teklif kopyan ve doğru çareyi zamanıyla birlikte le seçen bir adam. Sanırım bü tün bunlar, gerçek bir devlet ada mının vasıflarıdır ve ben, pazar akşama, beyaz masanın ta karşın daki ucunda oturan adamda işte bunları secdim.

Tarih: 18 Kasım 1960. Yani 14 lerin tasfiyesinden hemen sonra, 14 lerin gidişyle rahat bir nefes alan Metin Tokar, riyâ ve tabas bus örnekleri veriyor. Aynı Metin Tokar, 21 Ekim 1960 ta, yani 14 lerin tasfiyesinden biraz önce, «Sayın Gürsel, Devlet Başkanlığı için lityakattini ıspat etmiştir» sözleriyle; Gürsel'e Cumhurbaşkanı lığı koltuğunu peşkeş çekiyordu. Tehlike geçirtilince, «Çankaya' ya gelince... Orası boş kalmas ca nım» sözlerini de aynı Metin To ker yazacaktır.

Nabza göre gerbet verme müte hasası Metin Tokar'a, Gürsel'e at fen Akis'in 6 Haziran 1960 tarih li sayısında yazdığı sözleri hatırl atarak, bu yazıyı bitirelim: «Gür sel'in ... en ziyade nefret ettiği riyâ ve febaşlıları. Ya Metin Tokar'ın!

Çünkü

Haberde Doğruluk

Haberde Çabukluk

Tarafsızlık

En yetkili İmzalar

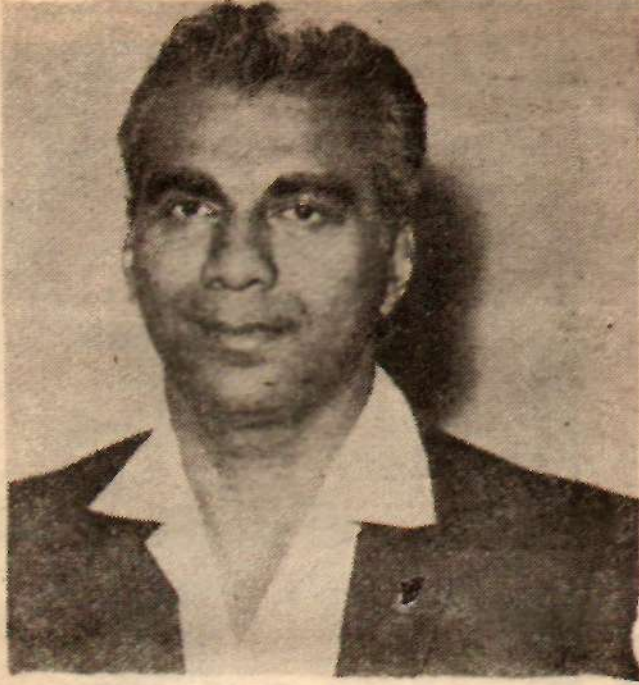
VATAN

eneulerin sayısı:

VATAN OKUMAK İHTİYAÇTIR

ANKARA İYİSİ

YON - 133

Dr. Cheddi JAGAN

(İngiliz Güyanı Başbakanı)

İNANÇLARIM

Benim siyaset hayatına atılmam dan hemen önceki ve sonraki hürriyetlerimiz, haklarımız neler di? Ezilen işçi halkın oy hakkı yoktu. Yasama Meclisi esas olarak şeker kamışı ekicileri, iş adamları ve profesyonel bir mutlu azınlığın elindeydi. Bu durumda Prof. Arthur Lewis'in *Labor in West Indies — Batı Hindistanda İşçiler* isimli kitapçığında yazdığı şu sözleri hayret etmemelidir:

«Halk arasında, Valinin ve hükümet mensuplarının, şeker kamışı ekicileri, tüccar ve bankerlerden kurulu bir beyazlar oligarşisinin elinde bir aletten başka birşey olmadığı inancı şimdi çok yaygın bir haldedir. Vali ve memurlar vakitlerinin çoğunu bu kimselerin cemiyet ve partilerinde geçirmekte ve hükümet politikası lokal ve kültürlerde bu kimseler tarafından arz ve iradelerine göre golf partilerinde veya viski soda kadehleri başında tespit edilip yürütülür.»

Bugün yetişkin halka genel oy'u sağlayan İlerici Halk Partisinin giriştiği mücadele olmuştur. Bunun neticesi olarak da bugün yasama meclisinde hakimiyet, işçi sınıfının ve küçük çiftçilerin temsilcilerinin eline geçmiştir.

Şimdi «Şeker kamışı ekicileri, tüccar ve bankacılar müteşkil bir beyazlar oligarşisi» den konuşalım. Bunlar, ekonomide, kültürde ve sosyal meselelerde hayatın her safhasında bir hakimiyet kurmamışlar mıydı? Hintli ve Afrikalı soyundan gelme deri ler siyah Güyanlılar kamu hizmetlerine, polis, iş hayatına, bankalara ve sigorta şirketlerine aktif faaliyetlerde yükseltiliyorlar mıydı?

Bunları bugünkü Başyargıca sorunuz Dr. Hanoman — Singh'e sorunuz. Mr. Stoll'a sorunuz.

Ve siz esnaf, Walter Street'e kimin hâkim olduğunu haykırınız, banka kredilerini ve açık bonoları kimlerin elde ettiğini, ithalât kotalarını ve dolar kotalarını kimlerin elde ettiğini şimdi bir düşününüz. Bu kötü günler artık süratle geçmiş birer hatıra olmaktadır.

Bütün bunlara rağmen bugün yine bu eski kontrolcular ve dalavericiler sizlere Jagan'ın, haklarınızı elinizden alacağını söylüyorlar. Fakat eminim ki sizler bu haklar uğrunda savaşınları unutmayacak ve hayat şartlarınızın gelişmesini sağlayan değişikliklerin temel unsurlarının İlerici Halk Partisi ve Jagan olduğunu hatırlayacaksınız.

Sendika kurma haklarımıza ne demeli? Bunlar toptan ve esasında reddedilmişti. Bir çok sendikalar resmen tanınmamıştı. O zaman işçi liderlerini satın almaya uğraşan ve bazı kerelerde bunda başarı sağlayan işverenler nerelerde idi? O günlerde nizam işverenlerle birlikti.

O günlerde, orman ve kereste sanayi işçileri sendikası başkanı olarak benim, Wil Jems Timber Com. ve diğer kapitalistlerin tomruk kesim sahalarına ve doğrama atöllerine ayak basmam yasak edilmişti. Üstelik bu alanlar hazine malı idi.

İşte bugün «Hürriyetin savunucusu» denen kimseler bu çeşit insanlardı.

Sindirilenler

Memleket sathında, mahalli sendika örgütlemesinde militan birer işçi olarak çalışın pek çok kimseler sindirilmişler, suçlanırlar ve mülke tecavüz gerekçesiyle işten atılmışlardır. Kendilerinin Hürriyet Savunucusu olduğunu iddia eden kimseler, Mr.

D. Aguiar da dahil, işçilerle kolektif iş akitlerine ancak şimdi imza koyabilmektedirler, yoksa eski halleri yukarıda açıklandığı gibiydi.

Bir sendika idarecisi olarak, beni de mülke tecavüzle suçlandıklarımdan, kendi sendika tüzüğümü kapsayan bölgenin sınırlarından içeri sokulmuyordum. Benim «mülke tecavüz suçu» kararını da şeker kamışı plantasyonları sahipleri yürürlüğe koydurmuştu.

Bu kararın tasfihi için Yasama Meclisi ne baş vurduğunda, o zamanlar Meclis Başkanı olan Vali Sir Charles Wooley, bunun özel bir mesele olduğunu söylemiş, fakat hemen sonra da beni bu «mülke tecavüz» kararını çiğnemek ve dilememekle itham etmişlerdir.

İşte o zamanki hak ve hürriyetlerimiz bu şekildeydi. Mr. Lionel Luckhoo'nun yığıcı ve kıskırtıcı yayımlarla mücadele isimli aşağılık faaliyetlerini unutmamalıyız. Bu faaliyet sonunda pek çok yaygın organı damgalanmış ve bu damgalanmış yayımları taşıyan veya okuyanlar da hapis hanelere tiki miydi.

Eğer bugün Güyanlılar oy hakkına sahip ve insan haklarından daha geniş bir şekilde istifade ediyorsa, bunun esas olarak 1947'den 1953'e kadar Yasama Meclisinin dışında ve içinde yürütülen faaliyetler yoluyla elde edildiğini kim inkâr edebilir?

İrkçilik

Eğer bugün, New Amsterdam ve Greater Georgetown şeker kamışı plantasyonları çiftliklerindeki batakhane barakalar yıkılıp yerine insanlara yakışır işçi meskenleri yapılmışsa bunun temel olarak İleri Halk Partisinin varlığı ve mücadelesi sonunda olmadığı kim kim iddia edebilir?

1953 senesinde, Doğu Hindistan Birliği ve Renkli Halklar Ligi'nin reaksiyoner politikaları etkisiyle beslenen ırkçılığı ben yakmadım mı?

Bugün bana hücum edenlere dün benim bulunduğum yerî hatırlatırım. Ben değişmiş değilim. 1945—46 yıllarında inandıklarım bugün de benim değer vererek bağlı olduğum inançlardır.

Bugün inançlarım soru konusu oluyor ve itham ediliyorum. Critchlow, Woolford, Fleazer, Dargan, Cannon, Thorne'da inançları yüzünden benim gibi itham edilen insanlardan bir kısmı değil mi?

Geçmişin bu liderleri ile, Güyan'ın düşük ekonomik ve kültür seviyesindeki vatan dağlarını yükseltmek, kalkındırmak uğrunda derin bir vazife hissiyle dolu, koyu bir milliyetçilik ve vatanseverlik duygusunu ortak olarak paylaşıyoruz.

«Ben Marksistim»

Fakat, ben bir Marksistim ve Marks'ın teorilerine inanıyorum. Marksizm, Marks ve Engels tarafından formüle edilmiş bir ilmi prensipler yapısıdır.

Sosyal değişimin kanununu keşfeden Marks'tır. Kapitalist ekonomi sisteminin derinliğine araştırıp esrarını anlayan ve herkese bolluk sağlayacak güçteki, kilit vurulmuş enerjilerin bu kilitli nasıl kırılacaklarını gösteren Marks'tır.

Amerikanın Castro'su, İngilterenin ise Dr. Jagan'ı vardır. Yalnız Amerika-lılar Castro'yu yoketmeye uğraşırken, İngilizler başlangıçta hapse attıkları Dr. Jagan'ın başbakan seçilmesini kaçırmışlardır.

Jagan'ı, Castrodan ayıran ikinci fark, onun ihtilâlcî metodlara başvurmadan kaçınmasıdır. Jagan da Castro gibi, marksist olduğunu söylemektedir. Fakat Jagan, seçimle işbaşına gelmiş, hürriyet içinde sosyalizm ilkesine tamamen sadık kalmış ve muhalefete en geniş hakları tanımış olan gerçek bir demokratır.

Başbakan Jagan, Güyan dışında şimdiye kadar yayınlanmamış olan «İnançlarım» adlı yazısını YÖN'e gönderdi. İngilterede büyük sevgi ve saygı toplayan Başbakan Jagan'ın görüşlerini, okuyucularımızın ilgiyle izleyeceklerini sanıyoruz.

Bu tehdidi savunanlar Orta Çağların bü yücü avcularından farksızdır. Bunlar komünizmin bir belâ olduğunu söyleyen, ondan sonra da sevmedikleri, hoşlarına gitmeyen herkese komünist damgasını vuran insanlardır. Hatta bunlar Eisenhower'î bile komünistlikle damgalamışlardır.

Bugün büyüğü avcularının şikâetleri komünistlerdir. Yirminci Yüzyımın başlarında ise şikâetleri, «düzenbaz tahrikçiler» diye adlandırdıkları sosyalistlerdir.

Ondan önce, Amerika Kurtuluş Savaşı sırasında hedef «Cumhuriyetçiler» idi.

Hattâ daha evveli de var. İlk saldırganlar, Galileo, Copernicus ve Servetus gibi ilim adamlarıydı. Bunlar, dinî âkideye aykırı, kâfirce doktrinler diye isimlendirilen, ilmi düşüncelerini etrafa yayıyorlar diye din uğruna ihtkence cezalarına çarptırılmışlardı.

Hazreti İsa çarmıha gerilmemiş miydi? Peki onun doktrinleri nereldi?

Resullerin kitabı (Kitap 2 âyet 44—45) şöyle der: «Ve bütün iman edenler birlik olacaklar ve herşeyleri müşterek olacaklar. Ve bütün varlıklarını, mallarını satacaklar ve bunları aralarında her insanın ihtiyacına göre taksim edeceklerdir.»

Bugün ilim ve Teknoloji insanların ihtiyaçlarını gerçekleştirebilme imkânını ellerinde tutuyor. İmkânları bir düşününüz:

Bir zamanlar U.S.A. nın Atom bombası profesinin direktörü olan ilim adamı Dr. J. Robert Oppenheimer şöyle demiştir: «Seattle çapında bir şehrin, beş senden fazla az bir zaman zarfında, tamamen atom enerjisi kaynaklarından ısıtılması tam mânâsı ile mümkündür.»

Bir kilo Uranyumun potansiyel enerjisi, 3 milyon Kg. kömürün enerjisine eşittir. Şimdi en ileri, en büyük kapitalist ülke olan Amerikanın bugünkü durumuna bakalım. Ülke bey milyona yakın işsiz Amerikalı varken U.S.A. fabrikaları tam kapasitelerinin ancak % 70'i ile çalıştırılmaktadır. Ve bir de «TOPRAK BANKASI» (Soil Bank) vardır ki — sırf toprağı ekmemeleri için Amerikan çiftçisine para öder!...

Komünizm

İftiraları

Mr. R. Owen, hayatını, üretim araçlarının kooperatif mülkiyeti ve kooperatif toplum yaratmak uğruna vakfetmiş ve bütün gücüyle bu uğurda çalışmıştır. Bu maksatla bir zamanlar İngiltere'de ve Amerika'da «Komünist Koloniler» kurmuştur. Bunların en ünlüsü, Indiana âyaletindeki «New Harmony» idi. Bir de «Brook Farm» vardı.

Komünizm nedir? Benim felsefeme göre komünizm, toplumun bütün üyelerine, «Her kesten kabiliyetine göre ve herkese ihtiyacına göre» diyen büyük prensibin ışığında, tam bir sosyal eşitlik sağlayan nihai, sınıfsız, ideal bir toplum düzeyine erişmektir.

Böyle bir toplum, sosyal suara erişmiş, çalışan insanların kurduğu «self-governement — kendi kendini idare» ilkeleri ile yürütülen yüksek derecede örgütlenmiş hür bir toplum olacak ve aynı zamanda şahsi ilgilerle toplumun birliği ve bütünlüğü temelinde dayanan ahenkli bir ilişki kurulmasını sağlayacaktır.

Kurulması uzun seneler alacak olan bu sınıfsız toplum sosyal zorlama ve kuvvetlerden kurtarılmış olacak ve orada insanlar bütün ihtiyaçlarını tatmin imkânı bulacaklardır. Bu sadece parasız hava ve su temininden ibaret olmayacak, ücretsiz gıda, giyim, mesken, meleke ve kabiliyetlerini tam

nasıyla geliştirme imkânı sağlamaya yetecek, boş zamanları da kapsıyacaktı.

Fakat komünizmin yeğane tanımlaması bu değildir. Güney Afrika'nın 1950 tarihli «Komünizmi bastırma kanunu», bu devletin menfur ırk ayırımı politikasını tenkit edenleri komünist saymaktadır. Amerikanın ya tarafsızlık ve göçmenler kanunu komünizmi totaliter bir diktatörlük olarak tarif etmek. Webster's yeni Yirminci Yüzyıl sözlüğünde de komünizmi, aralarında hiç bir fark gözetmeksizin bütün siyasî muhalefet partilerini insafsızca yokeden, kendi partisi için deki aykırılıklar ile fertleri baskı altında tutan bir diktatörlük diye tanımlanmaktadır.

Durum herhalde gözlerinizden kaçana mıdır. Görüyorsunuz ki komünizm değişik kimseler için değişik anlamlar ifade etmektedir. İşte ulu Sokratın, talebelerine iyilik etmek için kullandığı ve sık sık sormak âdetinde olduğu «Terimlerinizi tanımlayınız» uyarısının nedeni budur.

Bu da benim, «Sen bir komünist misin? Buna cevap ver. «Evet mi, hayır mı?» sorusunu ısrarla cevaplandırmaktan neden kaçındığını açıklar.

Benim durumumu daha iyi açıklama ya yarayan terim Marksist terimdir.

Marksizm nedir?

Marksizm, 1818 senesinde Almanya'da doğan ve hayatının büyük bir kısmını İngiltere'de geçiren Karl Marks tarafından geliştirilen bir teoriye verilen isimdir.

Bu teori, insan toplumlarının ve onların geçirdikleri değişikliklerin bir ilmi araştırması olduğu kadar insanlık için daha ne gibi geleceğin de mukadder olduğunu gösteren bir araştırmadır.

İnsan toplumları statik olarak devam etmemişlerdir. Yüzyıllar boyunca toplumlar değişmiş, örneğin, bir esir devletten feodal devlet tarzına inkılab etmişlerdir. Marks bu değişimin tesadüfî olmadığını aksine belirli kanunlara uyduğunu keşfetmişlerdir.

Marksın zamanında, onun içinde yaşadığı İngiliz toplumu geniş ölçüde kapitalist bir toplumdur. Marks, bu toplumda sınıf mücadelesinin şekillerinin nasıl meydana geldiğini ve kâr mefhumunun kaynaklarını tetkik etti.

Onun dünya çapındaki şöhretini sağlayan işte bu kapitalizm düzeninin kökleri ne kadar inceden derin tahlilidir. Fakat o kendi ekonomik teorisinin yine kendi tarihi ve sosyal çalışmalarından ayrılmıyacağını daima dikkatle işaret etmekten geri kalmamıştır.

Toplumun araştırılmasındaki bu ilmi muhalefe erişiminin neticesi bize tıpkı dış dünyayı değiştirilmesinde kullanılan biyoloji, kimya veya nükleer fizik bilimleri gibi, toplumun değiştirilmesinde kullanılacak yeni bilgiler getirmesi olmuştur.

İnsanlığı ve Güyan halkının büyük çoğunluğunu, kötülüklerden sefaletten kurtarmak için kullanılacak araç, ilimdir. Bu güne kadar da bu işte başarı kazanan ancak ilim olmuştur. Topyekün kadın ve erkek bütün insanların da daha iyi bir toplum düzeni kurmalarına yardım edecek ve güne kuvvet ilimdir.

Propaganda

Zaman zaman ve tekrar tekrar Güyanlılara benim ve partimin hükümetinin, özel mülkiyeti ilga edecek, bankalardaki küçükle tasarruflara el koyacağı, kiliseleri ya kayacağı, muhalefet gazetelerini kapatacağı ve muhalifleri kurşuna dizdireceği söylenmiştir.

Bu sinisi, haince propagandalara daya namıdır memleketten göç etmiş kimseler varsa buna hayret mi etmek lazımdır?

Bu göçmenlerin göçme sebebi acaba, şiddet, yağmacılık ve kundaklıklar olayları dolayısıyla bir çok kimsenin iltisapına sürüklenmesi, bir çoğunun da hükümetten geçim parası dilemeye muhtaç duruma getirilmeleri dolayısıyla emniyet duygularını kaybetmeleri değil midir?

Bir diğer sebep de bazılarının imtiyazlı ekonomik — sosyal durumlarını kaybetmek korkusu olamaz mı dersiniz?

Ben burada kesin ve açık bir şekilde özel mülkiyeti ihfvetmek, banka tasarruflarına el koymak, basın hürriyetini ve vicdan hürriyetini kısmak, baskı altına almak ve keza muhalefetin haklarına kasretmek gibi herhangi bir düşüncem olmadığımı beyan etmek isterim.

Sosyalizme giden birçok yollar olduğu mu biraz evvel söylemiş ve her memleketin kendi yolunu özel somut şartlarına göre taktik etmesi gerektiğini belirtmişim. Bu

nu söylerken de Marksizmin stereotip bir formül olmadığını fakat bir aksiyon kılavuzu olduğunu da ilave etmişim.

Bunu söyledikten sonra, bazı memleketlerdeki ihtilâli rejimlerin barışçı olmaları aceleci davranış ve aksiyonlarının var olması aksiyon için başka yollar ve vasıtalar yok mu demektir?

George Washington, Jefferson, Lincoln, Gandhi, Nehru, Nkrumah ve Nâsir gibi liderler, sömürgecilğe ve yeni sömürgecilğe son vermek ve millî demokrasilerini kur tarmak uğruna savaşmışlardır mı?

Bunların metodu ihtilâli şiddet metodu mu benzemektedir? Amerikalıların Hürriyet Beyannamelerini açıklamalarından sonra, kurtuluşları uğruna şiddetli bir savaş girişimleri, millî egemenlik için barışçı olmayan çarelere baş vurmaları bunlar da başka usul olmadıkları mı ifade etmektedir?

Gandhi, Nehru, Nkrumah ve Nyrere memleketlerini sömürgecilğin pençesinden, şiddet yollarına başvurmadan barışçı ve me dani itaatsizlik metodlarına baş vurarak kurtarmadılar mı?

Bizim Güyanlıların, haklarına ve mallarına el koymak kastıyla milletlerarası bir fesat teşkilâtına âlet olduğumuzu söyleyenlere şuna açık ve kat'i surette söylemek isterim ki, biz ne Krusçef'ten ne Kastro'dan, ne de herhangi bir kimseden emir almıyoruz.

Değişen rüzgâr

Eğer, çoktan ölmüş Karl Marksa'nın «mir alıyorsak» bunu tıpkı ilim adamlarının Copernicus ve Darwin'den «Emir aldıkları» şekilde ve ruhta yapıyoruz.

Bu liderlerin ismini belirtiyoruz, çünki bu insanlar her yerde, sömürülenlerin ve baskı altında tutulanların kurtarılması uğruna seslerini yükseltmişler, sömürgeci ilk, ırk ayırımı gibi kötülüklerin karşısına dikilmişlerdir.

Neden 1957'de İrân petrolünün millîleştirilmesinde Musaddık başarısızlığa uğradı da, 1956'da Nâsir Süveyş Kanalı'nı millîleştirmeyi başardı?

Neden Başbakan Mac Millan daha önce senec kadar önce, Hindistan tarafından Birleşmiş Milletlerde ısrarla hücumu uğrayan, Güney Afrika'daki ırk ayırımı politikasını savunurken, bir iki senedir bundan vazgeçerek şimdi buna karşı hücumu kalktı?

Neden Mr. Mac Millan şimdi «değişen rüzgârdan» konu açıyor ve «insanların fi kirlerini kazanmak» tan söz ediyor? Çünki, Sosyalist İdeoloji dünya yüzünde, özellikle geri kalmış memleketler, sömürge ler ve yarı sömürgelelerde sür'atle etrafa yayılan zaptedilmez bir yangın gibi büyük yüp geliyor.

Anti-emperyalist

Benim, Dr. Kastro ile dostluğum tesadüfidir, yoksa sadece onunla dost değilim. Nehru, Nâsir, Musaddık, Nkrumah, Seku-Ture ve daha başkaları da benim dostlarıdır.

Bu şahsiyetlerle olan dostluğumuz, bu kimselerin komünist olmalarından ötürü değil, (filhakika bunlara büyük bir kısmı komünist değildiler) fakat hepsinin anti-emperyalist ve anti-kolonyalist olmalarından dandır.

Hafızalarımızı bir yoklayınız. İleri Halk Partisi bu memlekette Musaddık ve Albay Nâsir'ı açıkça destekleyen bir siyasî parti değil midir?

Dr. Kastroyu metodlarından ve seçimleri yapmayışından ötürü ittifakla tenkit edenler Amerikan tarihini getilerine bir bakmazlar. Amerikan İstiklâl Beyanına meslinin yayınlanmasını izleyen 12 tuzun senec boyunca Amerikada genel seçimler yapılmamıştır. Ve ihtilâli Amerikada dünya kadar mülke, henc de bedelleri ödenmeden el konulmuştur.

Bu konuda «American Politics» isimli ders kitabının yazarları Prof. Peter H. Odegard ile Prof. Allen Helmsin yazdıkları şunlar:

«Harbin Sosyol-Ekonomik etki ve neticeleri eşit önemde olmuştur. Toprak ve ormanların mülkiyetini ve bunların tasarufunun itisabını sınırlayan Kraliyet kanunları lağvedilmiştir. Kraliyet toprakları devletlerin (A.B.D. eyaletleri kastediliyor) mülkiyetine devredilmiş ve quitrent sistemi kaldırılmıştır. (Bu sistem derebeylik zamanında yürütülen ve bir mülkün kira sun verdikten sonra başka her türlü vazifeden muaf olmayı yeterli kılan bir kira usulü).

«Bunlardan daha önemli olarak da,

toprak sahibi aristokrasinin kurulmasını ve devamını sağlamak gayesi ile konulmuş, toprağın allenin en büyük evladına intikâl ettirilmesine imkân veren veraset usulleri kaldırılmıştır.»

«Dahası da var, Toric'lerin ve bunlara taraftar olanların, ellerindeki büyük topraklara birkaç hariç, hemen hepsi müsadere edilmiş ve daha küçük toprak parçaları haline getirilmiştir. Zaptedilen bu topraklar derhal peşin ödeyen hazır alıcılara satılmışlardır. Bu kabil topraklardan New York'daki De Lancy mülkü 275 şahsın, Roger Morris mülkü ise 250 şahsın eline geçmiştir.»

«New Hampshire 28 mülkü müsadere etmiş ve Massachusetts devleti de tek bir kanun darbesiyle, Birleşik Devletlere karşı savaşan bütün insanların mülklerini ve hattâ Amerikan hükümetinin müsaadesini almadan İngiliz idaresinin bulunduğu bölgelere çekilenlerin mallarını ve mülklerini dahi müsadere etmiştir.»

«New York devleti müsadere edilen toprakların satışından 3 milyon altın İngiliz lirası, Maryland 450 bin, Pensilvanya 1 milyon yakın ve diğer devletler de daha küçük paralar almışlardır.»

Sosyalizme giden yollar

«Mal sahiplerine hiçbir tazminat ödenmemiş ve Krallara bu paraların ödemesi İngiliz Hükümetine kalmıştır. Bunlara 8 milyon İngiliz altını taleplerine karşılık İngiliz Hükümeti o zaman 3 milyon altın ödemiştir. Amerikan ticaret ve imalatını tahdit eden, harpten evvel konulmuş bütün Kraliyet tahditleri kaldırılmıştır...»

Hatırlanacak esas nokta şudur ki sosyalizme giden bir sürü yol vardır. Biz daima sosyalizme giden barışçı parlamenter yolum avukatlığını yapmışızdır. Bu hususu son Amerika seyahatimde, özellikle Washington'da Millî Basın Klübünde verdiğim demecimde de en geniş şekilde açıkladım.

1955/1957 senelerinde, Komünist diktatörlüğü kurmak kastı ve komünist baskı metodları kullanmak suçu ile itham edilerek, Hükümeti kuvvet yolu ile devirdiklerinde ve anayasayı yürürlükten kaldırdıklarında, memleketi kaplayan kara günler dediğimiz mücadeleler esnasında, yani en feci günlerde bile, İleri Halk Partisinin sloganları ve taktik nelerdi?

Benim ve Mr. Burnham'ın İngiltere'den ve Hindistan'dan döndüğümüz 1954 senelerinde İleri Halk Partisinin savunduğu mücadele metodu Hindilerin, şiddet kullanmadan me dani itaatsizlik yoluyla direnme metodu değil miydi?

İleri Halk Partisinin ana cerreyanı bu cinsten mücadeleye uygun devam etmiştir.

Tanımlamalarda ayırmalar

Özel mülkiyete gelince, bu konuda komünistlerin mülkiyete ve sermayeye el koymağı propagandası alınıp yürütülmüştü. Bu propagandayı yaparken, bankalardaki hal kan parasını, evlerini, dükkânlarını, topraklarını ve fabrikalarını hep elinizden alacaklar deniyordu.

Bu sebeple mülk ile kapital arasında bir tanımlama, ayırma yapmamız gerekiyordu. Bankalarda veya sigorta şirketlerinde tasarruf edilen paralar, sermaye değildir. Ne de zati gayeler uğruna işlenen topraklar veya içinde yaşanan evler sermayedir. Özel mülkiyet ancak başkalarını sömürmek için kullanılığında sermaye niteliğine girer.

İşte, böylece zati gaye uğruna kullanılan özel mülkiyetle, başkalarını sömürmek uğruna kullanılan özel mülkiyeti mutlaka kesin bir ayırmalı tanımlamak gereklidir.

Aynı şekilde kapitalizmin de değişik cinsleri vardır, yani emperyalist—tekelin kapitalistleri ile bölge kapitalistlerini kas tediyorum.

Fek çok memleketlerde bölge kapitalistleri iki kategoriye ayrılırlar. Birinciler emperyalizmin ortaklarını teşkil eder.

İkinci kategoride ise millî kapitalistler vardır ki bunlar vatanseverler, memleketlerinin hürriyete kavuşması için çabır ve genel olarak, emperyalizm tarafından ezilme ve baskı altında tutulmaya karşı farkli bir tutuma sahiptirler.

Söylentiler

Pekala biliyoruz ki bu ikinci kategori dekilere İngiliz Güyanında asla açık ve dürüst davranılmamıştır. Bunların iddiaları bankaların kendilerine farklı muamele yap

tığı merkezindedir. Komisyonların ajan ve memurları bu kimselerin, büyük iş muhitlerinin tekeline almak istediği malları ilgil belli bazı iş kollarına girmelerine ve ya bu malların alışverişine girişmelerine müsaade etmeyi reddederler.

Geçmişte devlet mekanizması, bu gibi kimselere tatbik edilmek üzere farklı döviz kurları ve değişik mal tahsis kotaları uygulanmak için kullanılmıştır.

Biz, vatansever kapitalistlerimizin memleketimizin kalkınmasında hayati bir rolü olduğunu daima söylemişizdir. Bu insanlar faaliyetlerine devam edemeyecekleri ve mal ve mülklerine el konacağı korkusuna maksathca sürüklenmişlerdir.

Hiç şüphesiz Hükümetin memleketteki küçük iş merkezlerini işletmeye ne niyeti vardır, ne de buna yetecek personele. Ortalığa pastacı dükkânlarından el arabası süren hammalların arabacılarına kadar herşeyin devletleştirileceği ve bunların sahiplerinin devlet için çalışacağı söylentileri kasten yayılmaktadır. Bu açıkça mâna sızlık ve yalandır.

Geniş çapta kamu mülkiyetine dayanan sosyalist ekonominin kurulması sırasında bile kapitalist teşebbüse yer vardır.

Bu kapitalist teşebbüsler aynı zamanda hükümetle kontrat yaparak çalışabilirler. Filhakika bu kabil münasebetler bugün dahi bu memlekette yürürlüktedir. Maharaja yağ fabrikası ile Richter yağ fabrikaları hükümet müteahhidi olarak halen çalışmaktadır. Bunlar koprayı (Hindistan cevizi kabuğu) kontrollu sabit fiyat üzerinden almakta, işçiyi hükümetçe tespit edilen ücret üzerinden yevmiye ödemekte ve ürettikleri yemeklik yağları da yine sabit fiyat üzerinden hükümete satmaktadırlar.

Yatırımlar

Bu iki fiyat arasındaki fark da, hükümetle kapitalist arasında anlaşmaya varılmayan kâr hissesi budur. Diğer bir deyimle kapitalist, hükümete bir müteahhit gibi çalışmakta, işçiler ve tüketiciler hükümet tarafından korunmakta, kapitalist de yatırıma karşılık makûl bir kâr almaktadır.

Biz, malları müsadere etmekle itham edenler hatırlanabilir ki, Demerara elektrik şirketinin sermaye arttırımına istisna ederek bir hayli aksiyon satın aldık. Eğer kötü maksatlarımız olsaydı önce şirketin kendi başına genişlemeye teşvik edip, ondan sonra bütün emlakine el koyup müsadere etmez miydik?

Ümit ederim ki, bize karşı giriştikleri propaganda ile sizi tesir altına almış olanların içinde yarattığı sakat ve yersiz korkuları silmeyi başarmışımızdır. Muarızlarımızın hemen her fırsatta, giriştikleri bu karşı propagandada, şöyle diyorlar:

«Jagan, sen namuslu ve samimi bir insansın, sen hepimizin lideri olabilirsin fakat biz senin münasebette bulunduğun teşekkül ve insanlara ve metodlarına güvenmiyoruz, onları sevmiyoruz.»

«Senin gaye ve hedefin olan, (herkes ten kabiliyetine göre ve herkese ihtiyacına göre) prensibi iyi olabilir, fakat senin bu na erişmek için uyguladığın usuller aptalca, günâhkârca ve kötüdür.»

Benim buna verecek cevabım çok basittir. Eğer ben namuslu ve samimiysem bu benim inançlarım ve ideolojimden ötürüdür. Benim için gaye ve hedeflerle, vasıtaların bir bütünlüğü vardır. Mücadelemin hangi safhasında olursa olsun, her vasıta kendi içinde bir iyilik taşımaktadır. Mücadeleden ayrılmış, soğutulmuş bir hürriyet olamaz.

Meşhur Amerikalı hâkim Brandeis'in dediği gibi «Hürriyet hem uygulanan metodlar, hem de erişilecek sonuçlar için en büyük araçtır.»

Beni itham edenlere soruyorum, nihai gayeme erişmek için uyguladığım metodlardan tek bir tane kötü ve antidemokratik olan örnek verebilirler mi? Göstersinler!

Bana gelince, beni isterseniz Nasyona list, anti-kolonyalist, anti-emperyalist, demokrat, sosyalist, hümanist, komünist hülasa ne olarak isimlendirirseniz isimlendiriniz hiç fark etmez. Çünki aslında bu isimler benim varlığımın ve düşüncelerimin değişik birer cepheleridir.

Demokrasi vazgeçilmez hedeftir. Daha az demokrasi değil, gittikçe daha çok demokrasi istiyoruz. Ne kadar İleri bir halk idaresi olursa gayelerimiz ve hedeflerimiz o kadar daha çabuk erişeceğiz ve refah ve eşitlik içindeki yeni hür toplumu kurmayı başaracağız.

HÜKÜMETİN GİZLEDİĞİ YENİ BİR VESİKA JACOBY RAPORU

Tarım Bakanlığı tasarısının şiddetle eden Jacoby, ci toprak reformunun uygulanacağına an

Tarım Bakanlığınca hazırlanan tasarının yeter-sizliğini gören Devlet Plânlama Teşkilâtı, FAO uzmanlarından Erich H. Jacoby'ye toprak reformu konusunda bir rapor hazırlattı. Bu rapora dayanılarak hazırlanan reform esasları, 5 yıllık Kalkınma Plânına, ayrı bölüm halinde eklendi. Fakat ne ciddî bir vergi reformu, ne de ciddî bir toprak reformu yapmak istemeyen Hükümet, vergi bölümü gibi, toprak reformu kısmını da Kalkınma Plânından çıkardı. Kaldor Raporundan sonra Jacoby Raporu da gizli raflara kaldırıldı. YÖN, Hükümetin Kaldor Raporu gibi gizlediği Jacoby Raporunun da en önemli bölümlerini kamu oyuna sunmakla görevini yaptığına inanıyor:

Tarım Bakanlığı tarafından hazırlanan Toprak Reformu kanununun tasarısı ve gerekçesi (Cavit Oral tasarısı), reformun gayelerini çok güzel şekilde belirtmektedir. Fakat tasarıda yer alan hükümler, maalesef ilk madde denin uyandırdığı ümitleri boşa çıkarılmaktadır. Zirai yapıdaki temel değişmeler tasarıda yer almadıkça, toprak Reformunun gayesinin, zirai verimliliği ve sosyal refahı arttırmak için gerekli şartları yaratmak olduğunu söylemek, bir fayda sağlamaz.

Görüşüne göre, iyi hazırlanmış reformların en başta gelen özelliği, reformun acil bir mesele olarak ele alınmasıdır. Halbuki mevcut tasarısı ve gerekçesi, bu özelliği taşımıyor. Tasarıda ahsterevan ilerleme yolu seçilmiştir ve bir çok hükümler sadece zevahiri kurtarmak maksadıyla kaleme alınmıştır.

Gerçekçe, çiftçi ailesi başına düşen ortalama toprak miktarının 7,7 hektar olduğunu belirtiyor. Bu ortalama, Türkiye'deki tarımsal yapının en büyük özelliğini ortaya koymaktadır. Büyük işletmelerin de hesaba katılmasıyla elde edilen ortalama dan daha önemli olan, çiftçi ailelerinin yüzde 72,1'inin ancak 2,3 hektar araziye sahip bulunmasıdır. Yüzdeleri 75'inin elinde ki arazi ise 3 hektardır. Demek ki Türk çiftçilerinin büyük çoğunluğu 2,3 hektardan az araziye mülkiyetindedir.

Yapılacak toprak reformu, yeteri kadar araziye sahip bulunmayan bu yüzde 75'e, makûl bir hayat seviyesi sağlamağa ve onların iş gücünden tam yararlanmaya imkân vermelidir. Bu rakamlar, Türkiye

de toprak reformunun ne kadar acil bir mesele olduğunu göstermeğe yeter. Fakat Tarım Bakanlığının tasarısı, bu çiftçilerin önümüzdeki yıllarda durumlarını düzeltmelerini sağlayacak hükümlerden yoksundur. Ancak köklü bir toprak reformu, Türkiye'nin tarımsal yapısındaki zaruri değişiklikleri gerçekleştirerek, Türk çiftçilerinin yüzde 75'ini teşkil eden bu fakir köylüleri, gerçek ziraatçiler hâline getirebilir.

Kaldor ve

Toprak reformu

Arazi reformu ve arazi vergisi arasında yakın bir münasebet vardır. Bu münasebetin en önemlisi, verginin arazi değerleri üzerine tesiridir.

Az gelişmiş ülkelerde, özellikle toprak üzerinde nüfus baskınlığı yüksek olan memleketlerde, toprağın piyasa fiyatının yüksek olmasının başlıca sebebi, arazi vergilerinin çok düşük seviyede tutulmasıdır. Güney Amerika, Uzak ve Orta Doğu'da büyük toprağa sahip olmak, sosyal prestij ve siyasi nüfuz gibi pek çok şahsi avantaj sağlamaya kalmaz, aynı zamanda vergi yükünden de kurtulma, hiç değilse sanayi ve ticarete nazaran daha az vergi ödeme imkânını verir. Demek ki toprağın vergi değeri gerektiği gibi hesaplanmazsa ve müterakki bir arazi vergisi konmazsa, arazi spekülasyonu, sosyal prestij değer rasyonel olmayan unsurlar, toprak değerinin çok yükselmesine ve büyük işletmelerin hâkim olduğu, elastikiyetten mahrum bir toprak dağılımının sürüp git

mesine yol açar. Bu durum, arazi reformu programlarının yürütülmesini güçleştiren en büyük engellerden biridir. Vergi ödememe imtiyazı, büyük çiftliklerin satışını azaltır ve istimlak halinde de, Filipinlerde olduğu gibi, piyasa fiyatı esas alınmaz, arazi sahibine çok yüksek bir bedel ödemeyi gerektirir. Ödenen bedelin yüksekliği, toprak verilen fakir çiftçiden de yüksek taksit istemeyi lüzumlu kılacaktır. Filipinlerde istimlak fonlarının yetersizliği ve aşırı derecede yüksek arazi bedelleri, Toprak Reformu Kanununun uygulanmasını çok yavaşlattı ve dağıtılan toprakların da ipotek edilmesine ve el değiştirmesine yol açtı.

Eğer Prof. N. Kaldor'un Türk Vergi Sistemi hakkındaki raporunda yer alan tavsiyeler gerçekleştirilirse, bu toprak reformu üzerinde çok müsbet tesirler yapacaktır. Toprak Reformu ve Arazi Vergisi Kanunları, Parlâmentoya aynı zamanda sevk edilmelidir. Zira arazi vergisinin sebep olacağı arazi bedellerindeki fiyat düşüşü, toprak reformunun kolaylaştırılacaktır. Müterakki bir arazi vergisi hükümeti, toprak reformunun uygulanması na başlamadan önce ve reformun ilk safhalarında gerekli gelirleri sağlayacaktır. Arazi Vergisi, reformu kolaylaştırdığı gibi, toprak verilen çiftçilerin ödeyecekleri bedellerin düşük seviyede tesbitine imkân verecektir. Modern vergi sisteminin temeli olarak arazinin gerçek ölçülerle vergilendirilmesi, Batı Avrupa memleketlerinin gelişmesinde görüldüğü gibi, büyük topraklara yatırılan sermayenin ziraatten sanayiye akmasını teşvik edecektir.

Tasarı

üzerinde

tenkitler

a. Tasarı, ortaklığı çok mahdut ölçüde istisnai bir hal olarak tanımaktadır. Fakat bu husus, vuzuha tesbit edilmiştir. Toprak sahiplerinin, ortaklıklarını tarım işçisi haline getirerek, tarımsal durumu daha da kötüleştirilmesi önlenmelidir. Toprak sahiplerinin çiftliğin idaresini aktif şekilde katılması sağlanmalı, sorumluluğun kâhyalara devri imkânı daraltılmamalıdır.

Tasarı, ortaklığın arazi sahibine ödeyeceği bedelin makûl hadlere indirilmesi

ni sağlayacak hükümlerden yoksundur. Ayrıca, arazide yapılacak işlâhatın amorfismanını bunu haklı gösterecek bir sebep mevcut olmadığı halde ortaklığa yüklemektedir.

b. Tasarı, kurak bölgelerde azami arazi genişliğini 5 bin dönüm olarak tesbit etmektedir. Diğer bölgeler için, azami arazi genişliği, az veya çok bu ölçü esas alınarak tayin olunmaktadır. Bu tip bir azami genişlik tesbiti reelist değildir. Çünkü fiziki farkları, nüfus yoğunluğu farklarını, çiftlik tiplerini ve bölgedeki dağıtılacak toprak miktarını hesaba katmamaktadır. Bu davranışa şaşmamak elde değil. Zira tasarının gerekçesinde, sayısı yarım milyonu biraz aşan büyük ve orta çiftliklerin ortalama büyüklüğünün 2 bin dönüm civarında olduğu belirtilmektedir. Demek ki bu ölçülerle yeteri kadar toprağı olmayan çiftçi ailelerinin yüzde 75'ine dağıtılacak pek az toprak sağlanabilecektir. Topraksız çiftçiye ise, hiç toprak verilmeyecektir!

c. Anayasaya göre, istimlak hâlinde, devlet arazinin gerçek değerini ödiyecektir. Tasarı, gerçek değeri tarif etmemektedir. Eğer mahkemeler, gerçek değerden piyasa değerini anlarsa, bu toprak reformu ve toprak verilecek çiftçiler için yukarıda belirtilen sebepler yüzünden çok zararlı olacaktır.

d. Tasarı, her şeyden önce toprak kalite ve kadastro haritalarının tamamlanacağını belirtmektedir. Bunun mânası, kadastro işinin, reformun tatbikinden önce bitirilmesi olsa gerektir. Bu hüküm, önümüzdeki yıllarda reformun uygulanmasını geciktirecektir.

Toprak kalite haritalarının yerine, uzmanların yardımıyla mahalli komiteler tarafından toprağın kabaca sınıflandırılması, gecikmeyi önleyebilir. İsveç ve İsviçre gibi, geniş imkânlarla sahip memleketler bile bu usulü kullanmaktadır.

Kadaastro haritaları için de, kısa vadede, Tarım Bakanlığı teknisyenlerinin yardımıyla, Köy Komiteleri arazi hudutlarının tesbitinde kullanılabilir.

e. Ortaklık hâlinde, mukavelenin tesbiti mükellefiyeti, arazi sahibine yüklenmelidir.

Topraksızlık yüzünden şehirlere göç eden ve buraları

Toprak reformunun le tenkit iddî bir un nasıl nlatıyor

TOPRAK REFORMU NASIL YAPILMALI

1. Reformun başarısının ön şartlarından biri, toprak reformundan önce, arazi üzerindeki satış, intikal ve ipotek gibi tasarrufların dondurulmasıdır. Reform Kanununun hükümlerinden kurtulmak için başvurulacak muvazaalar önlenmelidir. Bu bakımdan Türkiye'de, 27 Mayıs 1960 tarihindeki durum esas alınmalıdır.

2. Çok küçük işletmeler çoğunlukta olduğuna göre, Türkiye'de toprak reformunun, ekonomik işletmeye elverişli şekilde, işletmeleri yeter büyüklüğe kavuşturması çok şüphelidir. Bu sebeple, reformun ilk safhasında, ferdi işletme büyük lüğünü yerine, operasyonel birim esasına dayanan toprak kullanma planı hazırlanmalı ve kanunda müşterek ziraat yapma yeti sağlanacak hükümler yaratılmalıdır.

Diğer teklifler

a. Kanun, arazi sahiplerinin istimal bedellerini, sanayi alanında yatırım larını teşvik etmelidir. Meselâ, 5 yıllık planda yer alan sanayi faaliyetlerinden birine derhal ve uzun vadede olarak yatırımları, istimal bedeli yüzde 10 artırılabilmelidir. Büyük toprak sahipleri için, ziraat dışındaki yatırım imkânlarını tanımlamak maksadıyla, bir yatırım bürosu kurulması faydalı olacaktır.

b. Toprak verilen çiftçilerin, toprağı kullanması tanzim edilmeli, hudutsuz bir mülkiyet hakkı tanınmaktan kaçınılmalıdır. Bir çok memlekette, dağıtılan toprak, veraset yoluyla intikal mümkün bir cins daimi kira mukavelesine bağlanmalıdır. Böylece Hükümet, toprağın kullanılmasının kontrolü ve arazinin parçalanmasını önleme bakımından kuvvetli bir durum elde etmektedir.

c. Ödenecek istimal bedelinde, Kaldor Raporunda da tavsiye edildiği üzere, arazinin parayla ifade edilmiş potansiyel esas alınmalıdır. Böylece arazi vergisi ve istimal edilen arazi bedeli için aynı prensip kullanılmış olacaktır.

3. Arazi tavanlarının tesbiti. Toprak reformununun en karışık işlerinden biri, azami arazi büyüklüklerinin tesbitidir.

Bunu yaparken, arazi büyüklüğünün ve rim üzerinden tesirlerine dikkat edilme lidir.

Tavanın yüksekliği, ziraat gelişmeye tesir eden bütün faktörlere, özellikle bölgenin tarımsal özelliklerine ve nüfus yoğunluğuna tâbi olacaktır. Toprak üzerinde nüfus tazyiki yoksa, azami genişliğin, tesbitinde, belli bir ziraat tipi için gerekli en uygun ekonomik boy esas alınabilir. Eğer sosyal faktörler çok önemliyse, ekonomik ölçüler ikinci plâna geçer. Tavan tesbiti ameliyesi, mahalli ihtiyaçlara göre ayarlanmalıdır.

Bununla beraber, Toprak kanunu tasarımsın, bölgelerin özel şartlarıyla izah edilemeyecek şekilde, azami arazi büyüklüğünü çok geniş tutmuştur. Ayrıca ta sarı, bağ, meyve, zeytin, fındık, meşe; ökalipitüs, kavak yetiştiricileri için azami arazi genişliği ve istimal bakımından muafiyetler tanımlanmıştır. Bu muafiyetler, büyük toprak sahiplerine, meselâ şeker pancarı yerine meyva ağaçları dikerek, toprak reformu hükümlerinden, kanunî şekilde tamamen kurtulma imkânı verecektir.

Bu sebeple ben, tasarıya, toprak reformuyla uğraşan en yüksek otoritenin nezaretinde çalışacak bölge komisyonlarının kurulması için bir madde eklenmesini teklif ediyorum. Bölge Komisyonları, bütün faktörlerin gözönünde tutularak, azami arazi büyüklüklerini tesbit edeceklerdir.

4. Geçiş devresinde, tanzim edilmek şartıyla ortaklığın tanınması realist bir davranıştır.

a. Tasarı, arazi sahibinin hissesinin örf ve âdetlere dayanarak mahalli ziraat odaları tarafından tesbitini öngörmektedir.

Bu usul, arazi sahibinin hissesini bu günkü çok yüksek seviyede tutacağından iyi değildir. Her mahsul nevi için, arazi sahibine azami yüzde 25 nisbetinde hisse tanımlanmalıdır. Peşin ödemede, azami nisbet mahsul değerinin yüzde 20 sini aşmamalıdır. Hükümet peşin ödemeleri kolaylaştırarak maksadıyla, her yıl mahsul neveleri itibarıyla kıstasız fiyatlar ilan etmelidir.

b. Ortaklığı tanzim eden mevzuatın tatbiki çok güçtür. Kredi ve satış bakımından arazi sahibine tâbi olan ortakçı, haklarını savunmakta ve kanunun uygulanmasını istemekte güçlük çeker. Bu sebeple, ortakçıları, arazi sahiplerini ve hükümet temsilcilerini toplayan köy komiteleri kurulmalı ve ortakçı ve arazi sahibi arasındaki münasebetleri bu komite tanzim etmelidir. Meselâ arazi sahibine verilecek azami hisseyi komite toplamalı ve arazi sahibinin idari vazifelerinin bir kısmı komiteye devredilmelidir.

5. Tasarı, reformun uygulanmasında normal mahkemeleri yetkili kılmaktadır. Kanunun aynı şekilde yorumlanmasının temini ve işlerin çabuk yürütülmesi bakımından bu mahzurludur. Ayrıca mahkemelerin, ziraat kanunlarında ve köylü hayatının sosyal ve ekonomik olaylarında ihtisas sahibi olmasına ihtiyaç vardır. Bu sebeple, Toprak Reformu Mahkemeleri kurulmalıdır. Bu mahkemeler bölgesel olarak, belli zamanlarda çeşitli bölgeleri dolaşmalı ve mahallinde karar almalıdır.

6. Toprak reformununun uygulanması beklenmemelidir. Bununla beraber kadaströ işlerine önem verilmelidir.

7. Arazi parçalarının toplulaştırılması, reformun önemli bir vechesidir. Türkiye gibi nüfus tazyiki kuvvetli olan bir memlekette, ufak ziraat işletmelerinde âellen gerçekleştirilmesi gereken istihsal

artışı, ekseri halde aneak arazi toplulaştırılması sayesinde sağlanabilir. Ayrıca, ziraatteki fazla nüfusun kullanılması da imkân verdiği için, toplulaştırma işine önem verilmelidir.

Toprak dağıtımı ve toplulaştırma esnasında yaşayabilir büyüklükte işletmeler kurduktan sonra, arazinin parçalanmasını önleyecek tedbirler alınmalıdır. Veraset hükümleri ve örf ve âdet yüzünden, bir kaç nesil zarfında kurulan işletmelerin parçalanması tehlikesi büyüktür. Bunu önleyecek en önemli tedbirler, veraset hükümlerinin değiştirilmesi, eğitim ve mirasçılara hisselerini ödyecek kredi imkânlarının mevcudiyetidir.

8. Raporda, sık sık köy komitelerinden söz edildi. Köy ve daha müsbet seviyede bucak komiteleri, Hükümet nezaretinde, köy nüfusunu aksiyona yönlendirmek ve ziraat kalkınma yolunda onların enerjisini seferber etmek için çok faydalı olabilir. Komiteler, geleceğin köy liderlerini yetiştirecek okullar hâline gelebilir.

Köy Komiteleri, toprak reformunun uygulanmasında ideal vasıtalarlardır. Komitenin görevleri ikidir:

a. Kendi kendine yetiştirme ve bilgi ve tecrübeleri nakletme vazifesini yapar.

b. Hükümetin klavuzluğu altında, idari bir vasıta olacaktır. Toprak reformu Köy komiteleri, kadaströ çalışmalarının tamamlanmasından önce, arazi mülkiyetlerinin hudutlarının tesbitinde, ortaklık mevzuatının tatbikinde, hudut ihtilaflarının çözülmesinde, ortak çiftçilik anlaşmalarının organizasyonunda, toplulaştırma ameliyelerinde ve köy toprak kullanma plânlarının tesbitinde yararlı olabilir.

Toprak reformu, köylüler arasında işbirliği atmosferini gerektirir. Türkiye'de arazi ihtilaflarından yılda 2 milyon dava açılması, çok rahatsız edici bir durumdur. Köy Komitelerinin en önemli vazifelerinden biri, bu davalardan sayısını azaltmak olacaktır. Kanun, komiteleri bu konuda yetkili kılmalıdır. Bugünkü durum, köylerdeki anlaşmazlıkların ve tansiyonun, toprak reformu tedbirlerinin sâkin bir şekilde uygulanmasını ve kooperatif organizasyonlarının kurulmasını önleyecek büyük bir engel olduğunu göstermektedir.

Köy istihdam programı

9. Köy bayındırlık işleri programı, toprak reformunu destekleyecek en önemli tedbirdir. Hükümet, ziraat gelişme bakımından, toprak reformunun çok mahdud tesirleri olacağını bilmelidir. Mevcut şartlar altında toprak reformu, çok ufak işletmeleri genişletmek ve topraksız köylü toplulaştırmak bakımından yeter sızılacaktır.

Memleket nüfusunun yüzde 27 si ormanlık bölgede yaşamaktadır. Bu durum, plâncıları, toprak reformuna, bir köy bayındırlık işleri programıyla tamamlanmaya teşvik etmelidir. Böylece, Köy Türkiyesi, memleketin kalkınmasında eşit bir ortak hâline gelecektir.

Türkiye'de işsizlik meselesi muazzam bir davadır. Geçici tedbirler, meseleyi çözmeye yetmez. Yapılacak iş, memleket çapında geniş bir köy istihdam programıdır. Bu program, yüzbinlerce köylüye iş sağlayacaktır. Bütün memleketi kapsayan bir bayındırlık programı yapılmalıdır. Program, dikkatli köy sektörüne tehsil ederek, yol yapımı, sulama, teraslanma, toplulaştırma, iskân, inşaat v.s. alanlarında iş sağlamalıdır. Program, mahalli toplulukların ihtiyaçlarına göre zamanlanmalıdır, fakat esas fikir, bayındırlık işlerinin memleket çapında tayini olmalıdır.

Bu programın hedefi, köyde bugün mevcut kötü ve yetersiz istihdam şeklini tamamen kaldırmak olmalıdır. Hâlen orman köylerinde yaşayan yekûn nüfusun yüzde 27 si, ekonomik bakımdan kırsaldır. Onların faaliyetleri, millet için yararlıdır.

Köy bayındırlık programı için yeterli ve normal bir ücret seviyesinin devamlı şekilde tesbit etmek lüzumludur. Ancak çarpıcı bir program, toprak üzerindeki nüfus tazyikini azaltabilir ve toprak reformunun uygulanmasını kolaylaştırabilir.

Mevcut iş gücünü kooperatifler hâlinde teşkilatlandırmak faydalı olabilir. Bu iş gücü, program geliştikçe, köyden köye, bucaktan bucağa ve gerekirse bir bölge

den ötekine, köy bayındırlık programını, devamlı ve emin bir şekilde yürütmek için gönderilebilir.

Geleceğin sanayi işçisi sınıfını yetiştirmek bakımından, programın önemi aşikârdır.

TOPRAK REFORMUNUNUN YÜRÜTÜLMESİ

Toprak reformu kanununa yürütmeye vasıtalarının tayini son derece güç bir iş tir. Reform, Tarım, Çalışma, İç İşleri, Adalet, Bayındırlık ve Maliye gibi çeşitli bakanlıkları ilgilendirir. Programın yürütülmesi, bu çeşitli bakanlıkların faaliyetlerinin toprak reformu işine yönlendirilmesi ve koordine edilmesini gerektirir. Bu sebeple Hükümet, Başbakan yardımcılarında biri ne bağlı bağımsız bir toprak reformu teşkilatı kurmalıdır. Ancak böyle bir mekanizma, kanunun müessir ve etkilidir bir şekilde yürütülebilmesi için gerekli yüksek seviyedeki idareyi sağlar.

Bu tip bağımsız bir teşkilatın kurulması, halkta da toprak davasının acil bir mesele olarak ele alındığı kanaatini uyandıracak, reforma inanmayanlara işin ciddiyetini anlatacak ve mukavemet arularını kıracaktır. Bağımsız toprak reformu teşkilatı, bürokratik güçlüğü yenecek ve bu en önemli milli politikaya, en yüksek öncelik verebilecektir. Anayasa çerçevesi içinde ve normal idari usullerle, memleketin sosyal ve ekonomik yapısında ihtilâfci bir değişiklik yapmak için bu asgari bir şarttır.

Toprak reformununun prensipleri kesin şekilde tesbit edilmeden önce, reformun idari veçhelerini teferruatıyla tartışmak faydasızdır. Bununla beraber arazi vergisinin yapısı ve toprak reformu arasındaki yakın münasebetin, vergi ve toprak reformu idaresinin çalışmalarını koordine etmeyi gerektirdiği söylenebilir.

Bunun dışında, önemli bir kaç noktayı belirtelim:

1. Reformu, memleket çapında derhal uygulamak mümkün olmayacaktır. İlk safhada, çalışmalar, reformun en acil şekilde kendini hissettirdiği bölgelere tehsil edilmelidir. Yalnız ne yazık ki bu bölgeler, hâkimde en az bilgiye sahip olunan yerlerdir. Bütün fonlar ve personel bu bölgelere yönlendirilmelidir. Daha sonraki safhada, personel bilgisini ve tecrübesini arttırdıkça kanunun uygulanması tetricen diğer bölgelere de teşmil edilebilir. Başlangıçtan itibaren, Toprak Reformu Teşkilatı personelinin yetiştirilmesi ciddi şekilde ele alınmalı ve toprak idaresi kursları tertiplenmelidir.

2. Reform Teşkilatı, iyi organize edilmiş bir araştırma dairesiyle tehsil edilmelidir. Türkiye'de Toprak reformununun plânlanması, gerekli nüfusun ulması yüzünden çok güçtür. Bu bilgiyi toplamak için her türlü gayret gösterilmelidir. Mevcut bilgi çok noksandır ve 1952 yılına aittir.

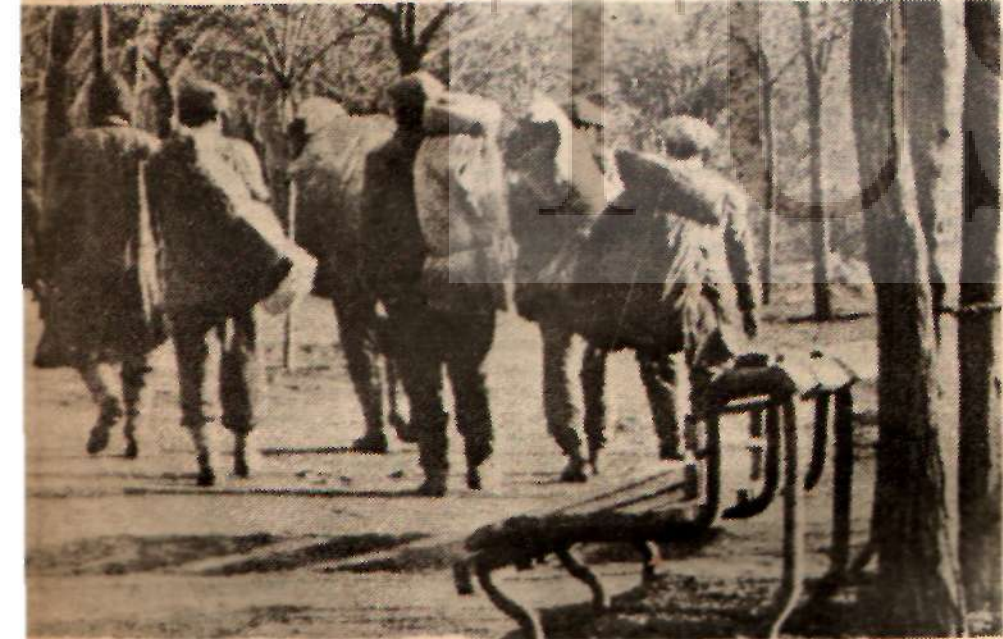
3. Reformun uygulama safhasında da bilgi toplanmalıdır. Bu bilgi hükümete, aksettikleri ve yanlışlıkları düzeltilmek imkânı verecektir. Toprak reformu teşkilatı bu iş için bağımsız bir büro kurmalıdır.

4. Toprak reformunun uygulanması bazı memleketlerde, ziraat istihsalın satışa arz edilen kısmında azalmalara yol açmıştır. İşletme idaresindeki değişikliklerin ve daha sonraki ayarlamaların, kısa intikal devresinde ziraat istihsal düşüşlerine sebebiyet vermesi de mümkündür.

Bununla beraber, araştırmalar, çiftçi ailelerinin istihlaklerini arttırmaları yüzünden düşüşün ekseri hâlde pazara götürülen mahsul miktarında vukubulduğunu göstermektedir. Bu da nihayet arzı edilir bir hâldir. Çiftçi istihlakinin artması, ileriki ziraat gelişmeyi sağlayacak, insan unsuruna yapılmış bir yatırım sayılabilir.

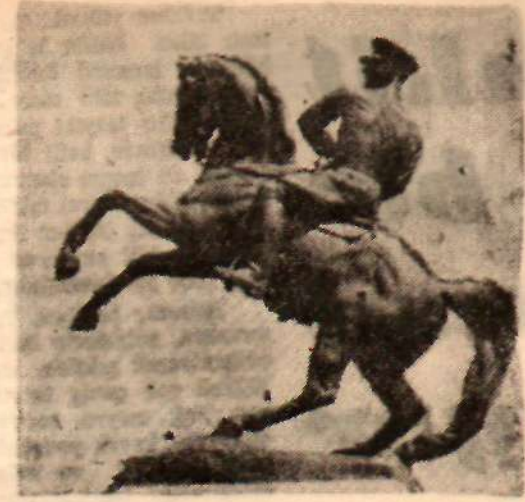
Saniyoruz ki geçici istihsal azalması devresel, eğitim, kredi, kooperatif v.s. gibi tamamlayıcı servislerin kurulmasıyla geniş ölçüde kasılabilir. Bu servisler uygun bir şekilde kurulursa arazinin istihsal devresini kısa bir zaman sonra Mekisika, Japonya, İtalya, Taiwan ve diğer reformu başarıyla yürüten memleketlerde görüldüğü üzere, ziraat verimleri ve istihsalde önemli artışlar takip edebilir.

Toprak reformu tedbirlerinin sonucu, geçici devrede ziraat istihsal azaldığı takdirde, Birleşmiş Milletler Gıda ve Ziraat Teşkilatının (FAO) Dünya Gıda Programı, üye memlekete ziraat madde yardımı yapma imkânını verir.

Arda da işsiz kalan köylülerden bir kafiye

"AT SIRTINDAKİ ADAM,"

Ordunun Politikadaki Rolü

(Lonra Muhabirimiz Mete Tuncay, Prof. S.E. Finer'in kitabını özetlemeye devam ediyor)

ORDUYU SİYASETE KARIŞMAYA İTEN ÂMİLLER

«Ordunun siyasete karışması» sözün den, Silâhlı Kuvvetlerin, kabul edilmiş sivil otoriteleri yerlerini veya politikalarını askerler lehine terke zorlamalarını anılamak gerekir. Bunun için, ordu hem müdahaleye hazırlanmış olmalı, hem de ortada müdahaleye elverişli bir durum bulmalıdır. Fakat ordunun müdahaleye iten sebeplerin yanısıra engelleyen âmil ler de vardır. Bunların incelenmesi, be rikileri daha kolay kavramaya yarayacağı için önce engelleyen âmilleri ele alalım:

1 - Orduyu siyasete karış maktan olakoyan sebepler

Her yerde ordu hoşnutsuzluk içinde değildir. Ordunun hoşnutsuzluk içinde olmadığı ülkelerde siyasete karışma istek sızlığının nedenlerinden ilki profes yonelliktir. Gerçekten Yirminci Yüzyılda silâhlı kuvvetlerin kazandıkları önemli bir vasıf profesyonellik olmuştur. Düşmanla dövüşme sanatının çağımızda uzun boylu eğitime, özel teknik mahare te ve plânlı bir teşkilâta bağlanması, as kerfiği sorumlu bir meslek haline getir miştir. Bu bakımdan profesyonelleşme artık askerlerin siyasetten kısırlaşıkla rını söylerler. Ama son derece profesyo nelleşmiş Alman ve Japon ordularının ya km tarihlerdeki davranışları, askerlerin siyasete karışmalarını için sivil hâkimiy et prensibine inansızlığın da gerekli ğini ortaya koyar. Aslında, askerliğin bir meslek olduğunun bilincine varmak, or duyu siyasetten kısırlaştırmak şöyle dur sun, askerlerin kendilerini hükümetin de ğil devletin hizmetinde görmelerine yol açmıştır.

General Mac Arthur 1952'de bu ayrı mı şöyle belirtmiştir:

«Silâhlı Kuvvetlerimiz üyelerinin, sa vınmaya and içtikleri memleket ve o memleketin anayasasından çok, hüküme tin yürütme dâim geçici olarak işgal edenlere bağlılık ve sadakat borçlu ol dukları yolunda yeni ve gayet tehlikeli bir telâkinin doğduğunu görüyorum.»

İşte askerler «millet» ile «iktidardaki hükümet» i bir kere ayırdılar mı, artık kendi «millî menfaat» anlayışlarını geli ştirmekte gecikmezler. Bu anlayış sivil iktidara zorla kabul ettirmek, bir sonra ki adımdır. Askerlerin siyasete karışma rının diğer bir sebebi de, yine profesyo nellığın sonucu olmuştur: Buna «askeri sendikacılık» adını verebiliriz. Askerler kendi mesleklerinin uzmanları olarak kuvvetlerin teşkilâtı, teçhizatı, büyüklüğü gibi konularda zaman zaman sivil hükü metle çatışır. Bu açıdan, ordu, toplu mu bir malzeme ve insan gücü deposu olarak görülür. Kısacası, güvenliği koru mak görevi, silâhlı kuvvetlerin başsuzlaşmasına yol açmıştır. Ordunun, hükü metin yurt içindeki muhaliflerine karşı kullanılmaktan hoşlanmayışı da, profes yonelleşmeden beri gelen üçüncü bir mü dahale âmidir. Alman ordusu (Reich wehr), Hitler'e Himmler'in S.S. kitaları teşkil etmesine bu yüzden göz yummuş tu. General Gürsel'in Türkiye'de 1960 Ma yıs darbesinin önemli sebeplerinden biri bu olmuştur.

Öyleyse, diyeceğiz ki, ordunun siya sete karışmaması profesyonelleşme ile birlikte sivil hâkimiyet prensibinin kabu lüne bağlıdır. Maamafih müdahaleyi ön leyen başka âmillere de vardır. Ordunun dövüşme gücünün azalacağı endişesi, birçok memlekette silâhlı kuvvetlerin par tiler üstü, politika ötesi tutulmasına se beb olmuştur. Mustafa Kemal çok erken

Memleketin çözülecek bir sürü meselesi ortada dururken politikacıların siyaset oyunları uğraşmaları, hattâ meselelerin çözümlenmesini daha da güçleştirip halk aleyhine kararlar almaları orduyu çileden çıkarır ve harekete zorlar.

bir dönemde bu inanca varmıştır:

«Subaylar partide kaldıkça, ne kuv vetli bir parti kurabiliriz ne de kuvvetli bir ordu. Üçüncü Ordu subaylarının ço ğu partiye üyedir ve Üçüncü Orduya bi rinci sınıf bir ordu denemez. Ayrıca par ti kuvvetini ordudan aldığı için halka câzip gelmeyecektir. Partide kalmak iste yen bütün subayların ordudan istifa etme lerine burada hemen karar verelim. Bütün müstakbel subayların siyasi bağları olmasın yasak eden bir kanun da kabul etmeliyiz.» (İttihat ve Terakki Fırkası nın 1909 Selânik toplantısında yaptığı konuşma).

Ordunun bölünüp birbirine düşmesi, yani iç savaş korkusu, askerleri politika dışında tutma arzusunun bir başka kay nağıdır. 1923'te ordu sıkı yönetim altın da Almanya'yı idare etmeye başladığı za man, Başkomutan Von Seeck, günlük em rinde «Ben yerimde kaldıkça, kurtuluşun şu veya bu aşırı uçtan, dış yardımdan, sağ veya solun iç devriminden geleme ye ceğnil ve sadece sülûnet içinde sürekli olarak çok çalışmakla yaşamaya devam edebileceğimizi söylemekten geri durmı yacağım. Bu yalnız anayasaya dayanarak sağlanabilir ve bu prensibi terketmek iç savaşla yol açmak demektir» diyor.

2 - Orduyu siyasete karışma- ya yönelten sebepler

Her topluluk, kendi çıkarına bir ha rekete girişirken millî menfaatten dem vurur, ama askerlerin asıl kaderi kendi ülkelerinin kurtuluşu olmaktır. Çünkü, bir kere, ordu parti politikasının dışında kurulmuştur ve devleti korumakla yü kümlüdür. Ordunun millî menfaat adına hareket ettiği iddiası, toplumdaki diğer grupların bu kabul iddialarından daha çok inandırıcıdır. Bir ülkede silâhlı kuv vetleri kadar, bağımsızlığı, egemenliği ve esittirgi sembolize eden bir başka millî müessese yoktur. Sonra da, orduya veri len millî savunma görevi, ordunun millî yetçilikte kaynaşmasını zorunlu kılmış tir. Askerliğin bütün dövüşme ruhu, kar şı konacak «düşmanlar» ve korunacak millî değer ve erdemler varsayımına da yanır. Bu duygular orduda bir kutsal emanet inancı yaratmıştır. Fakat her ne kadar askerlerin sivil parti faaliyetlerine katılmaları önlenirse, yine de çeşitli siyasi ideolojiler silâhlı kuvvetlere nüfuz eder ler. Bunda ordunun bünyesinden gelen, şahsî münasebetlerin gizli kapaklı olma ya elverişli oluşunun büyük payı vardır. Her devlet, ordusuna gizli şebekelerin yayılımını önlemeye çalışmış olmakla bir likte, 1820'lerde İspanya ordusunu Ma sonluk istilâ etmiş, 1930'dan sonra Japon ordusunda gizli vatansever dernekleri dal lam budaklanmıştır. 1943'te Arjantinde bir çok «Grupo de Oficiales Unidos» ku rulmuş, iki dünya savaşı arasında Bal kan memleketlerinin ordularında ihtilâci subay dernekleri alıp yürümüştür. Son yılların Mısır ve Fransız ordularında da aşırı milliyetçi gizli teşkilâtlar bilinen ör neklerdendir.

Bütün silâhlı kuvvetlerde millî men faat saiki, siyasileşmenin başlıca kaynağı

nı teşkil eder. Nazi Almanyada, Franko İspanyasında ve Peron'un Arjantininde ordu-devlet veya millet paralellerinden bol bol söz edilmiştir. Maamafih «millî menfaatin bekçiliği» kavramından hemen her ordu başka başka şeyler anlar. Primo ve Rivera'nın 1923-1925'te İspanyadaki, Kodo-Ha diye tanınan askeri hizbinin 1930-1934'da Japonyadaki bekçilik anla yışları, ordunun doğrudan doğruya id aresi şeklinde olmuştur. Diğer bazı mem lekelerde ise, millî menfaat saikiyle or duya (meşruî monarşilerde hükümdara düşen, siyasi kuvvetleri dengelemek rolü gibi) bir çeşit hakemlik hakkı tanınmış tir. İspanyol amme hukukundaki p o d e r m o d e r a t o r (almışlaştırma gücü) böyle bir kavramdır.

İktidarı ellerine geçiren silâhlı kuv vetler çoğu zaman, geçici olduklarını, gi riştikleri hareket toplumsal hayatı saf ve temiz bir duruma getirmek amacı ta şıdığını ve ulusa yöneticilerini özgürlük içinde seçme imkânı vereceklerini ilan e derler ve coşkun halk desteği ile karşıla nırlar. Bu vaadlerin pek çok yapıldığı Lâ tin Amerika memleketlerinden başka, Or ta Doğuda da 1952'de Necip, 1958'de Ka sim ve 1960'da Gürsel böyle programlar la ortaya çıkmışlardır. Ama genel eğilim öyledir ki, askerler başlangıçta gitmeye gönüllü olsalar bile çok geçmeden iktida ra abayı yakarlar ve isindıkları koltuklar dan kalkamazlar. Sekiz yıl önceki Nâsir-Necip mücadelesinden sonra Mısırda böy le olmuştur. İstisnai olarak sözlerini tu tan askerler de vardır. 1955'te Brezilya ve 1960'ta Türk orduları amaçlarını ye rine getirdikten sonra kıyılarında dön müşlerdir.

Askerler «millî menfaatin bekçiliği» kavramından farklı şeyler anladıkları gi bi, «millî menfaat» in kendisinin ne ol duğu hakkında da aynı kanaatlara sahip değillerdir. Ordu, bazan sanıldığı gibi, her yerde toprak sahiplerinin veya sona yi oligarşilerinin yanında ve demokrasi yle parlamentonun karşısında bulunmaz. Portekiz, İspanya, Guatemala, El Salva dor, Dominik ve Honduras orduları top rak ve sanayi âjalarını tutmuştur, ama Nâsir'in Mısır ordusu, Kasım'ın Irak or dusu ve Arévalo ile Arbenz'in Venezuelâ ordusu (1945-55) bu sınıflara cephe al mıştır. Öte yandan, İspanyol ve Portekiz ordularının yanısıra General Odrio'nun Perî ordusu ve Jiménez'in Venezuelâ or dusu siyasi hürriyetlere ve parlamenter rejime karşı koymuşlardır. Pakistan, Su dan, Mısır ve Güney Kore askerlerinin yönetimleri de otoriter olmuştur. Fakat bunlara mukabil, 1955'te Brezilya ordusu nun ve şimdiki Arjantin ordusunun tar zı cumhuriyetin demokratik yapısını mu hafaza etmek yolundadır.

Ashnda, millî menfaat iddiası çoğu kere iki yüzüldüktür. Menfaatlar genelden özele doğru şahsileştikçe bu gerçek daha iyi ortaya çıkar. Sınıf menfaatları, bölge menfaatları, bir grup olarak ordunun menfaatları ve nihayet şahıslar olarak askerlerin menfaatları saikiyle ordular yer yer ve zaman zaman siyasete karışmış lar. Şimdi de bu kısmi menfaat saiki

örneklerini görelim.

Askerlerin siyasete müdahalesini « sınıf menfaatıyla izah eden teorilere göre, siyasi iktidar sahipleri orduyla aynı sos yal sınıftan geliyorlarsa askerler tarafın dan desteklenirler, farklı ve hasım bir sosyal sınıftan geliyorlarsa onların mü dahalesine maruz kalırlar. Bu yorum her zaman doğru değildir. Örneğin, Vene zuelâ Silâhlı Kuvvetleri Accion Democ raticum 1945'te lehine, 1948'de aleyhine, 1958'de yine lehine müdahale ettiler. Ve nezuelâ yönetici sınıflarının on iki yılda üç kere değiştiği söylenemez herhalde! Irak ordusu 1936 ile 1941 arasında 6 kere, Suriye ordusu 1949 ile 1962 arasında 7 kere, Siyam ordusu da 1932'den beri 8 kere siyasete girdi. Ama sınıf yorumu her zaman yanlış da değildir. Örneğin, 1918'den sonraki Alman Reichwehr'i aris tokrat sınıftan seçilmeye devam etti.

1920'de Alman subaylarının yüzde 95'inin Kayzer'in ordusunda doğmuş olu cak kadar azı olduğu hesaplanmıştır. Bu askeri kast, savaştan önceki selefi nin geleneklerini sürdürerek, Almanya'da Gestö'n bir sosyal «Nizam» in kurul masını ideal edindi. Reichwehr, sosyalist lerin ve Demokratların koyu düşmanıydı. Ordu ilkin, von Seeck ve Gröner'in yö netiminde Cumhuriyetle iyi kötü uyu şturken, 1930'dan sonra von Schleicher in buyruğuna altında sosyal demokrasiin kökünü kurtulmaya kalktı. Bu taviz, genç subayları Nazilere yaklaştırdı ve von Schleicher Hitlerçileri bir asil ola rak hakir görürken, çevresinde birlikte onların kurbanı oldu. Mısır ordusunun siyasi davranışı da geniş ölçüde sınıf yapısından kaynak alır.

Kraliçta ordu, pek aşağılanıyordu. 1936'dan sonra, Askerî Akademiye, aş ağı sınıflardan öğrenci kabul edildi. Böy lelikle biraz belâni doğrudmuş feilâh ve küçük memur çocukları, ordunun hema ta memlekelerine ulaştılar. Bu subayların, sosyal, ekonomik ve siyasi bakımdan memlekete hâkim olan efendi sınıftan nefret etmeleri, savaş yıllarının enflâs yonuyla bûsbûtden ezilmiş, yoksulların acılarını yaşıtıyordu. 1952'deki İhtilâ den sonra, ordunun eski yöneticileri si lip süpürme, partileri dağıtması ve feilâhlar lehine bir toprak reformu yapı rak zenginleri boğması, sonra da 1961'de Arap Sosyalizmine giriş, sınıf men faatlarının belirtilleridir. Güney Amerika memleketlerinde subayların karşı — der rimci tavırları, geniş ölçüde aşağı — or ta sınıftan oluşlarıyla açıklanabilir. Bu ralarda ordu hareketiyle başa bir dekte tür gelmiş adam ordunun başkasından kurtulayım diye emekçilere kur yapıp, onların dayanmaya kalkar, bu kere subay lar sınıf menfaatlerini görpekletirme dikleri için, diktatörü devirir ve yenisi ni getirirler, yeni gelen de gidenin izni den yürür...

Bazın subaylar, memleketlerin belli bir bölgesinden çokça çıkarlar ve ya böyle bir bölge ile özel bağları olur; bu da bir müdahale âmilii gô-ürdür. İspan yal ordusunun Katalonya bağımsızlığı taraftarlarına karşı zâlimane nefretti, bütün subayların merkezîyetçi Kastilya ve Andaluzya'dan gelmeleriyle açıkla nır. Ordunun Kuzey İrlanda'ya karşı durmuş söz konusu olunca, İngiliz so baylarının topluca istifa etmeleri («Ça razlı ayaklanmas») çoğunun İrlandalı olması yüzündendir. Savaştan önceki Yu goslav ordunun, Kral Aleksandr'ın ve Alefi Prens Paul'un merkezîyetçi ve Hırvat aleyhtarî politikalarının baş taraf tan oluşu, (1938'de) 163 generalden 161'inin Sırp olmasından değilse, baş ka nedendir?

Fas'ta Doğu Pakistanı «kuvvetli» hükû Bugünkü Pakistan ordusunda da bölge teliki» politikası etkililemektedir.

Bütün subaylar, Batı Pakistan'dan zel dikleri için; ordu Pencaplı ağaların ka zete muhtaç bir çeşit koloni saymakta dır. Latin Amerika ülkelerinin de Prus yuları vardır ve bu ayrılık, askeri idare lerin politikalarında kendisini göster mektedir. Fakat bölge saikinin sağınmada ki en önemli örneği, Cezayir'deki Fran sız ordusunun, Paris politikacılarıyla münasebetinde tezahür etmiştir. «Cezayir Fransızdır» in temelinde, Fransız askerlerinin Çin Hindinde edindikleri ruh haliyle birlikte bir hissi coğrafya faktörü (General Massu'nun paraşütçüleri nin çoğunun Cezayirli Fransızlardan teş kil edildiği, dört üst generalden Zeller ile Jauhaud'un Cezayirle ailevi bağları olu şu ve yüksek rütbeli sağcı subayların kafasındaki Fransız haşmetinin bu son kalesini, her ne pahasına olursa olsun kaybetmemek ihtisarı) vardı.

Ordu, bir vücut olarak statüsünü ve ayrıcalıklarını her yerde kükânçlıkla gösterir — Dolayısıyla, askerlerin bağı m sızlıklarını korumak endişeleri, en güçlü müdahale saiklerinden biridir. Ordunun askeri sendikacılık dediğimiz şekilde bir çeşit baskı grubu olması, bazan daha mütecevaz hallerde girer. Silâhli kuvvet ler, kendileriyle yakından uzaktan ilgili her meselede, inkâr kararı kendileri yer mek isterler. Böylelikle ordu, dış politika kadan başlayarak iç iktisadi politikaya, eğitime ve kitle haberleşme vasıtalarına kadar çeşitli alanlarda temayüllerini si vil otoritelere kabul ettirmeye başlar. Alman ordusunun gerek İmparatorluk (1871 — 1918) gerekse Weimar Cumhuriyeti ve Hitler devrinde sivil müesseselere karşı muhtariyetini korumak için, siyaset düzenine yaptığı baskı, başka hiçbir devletin tarihinde sivil görülmemiş ölçüde varmıştır. Bu memleketlerde asker ler, önce kabine seviyesinde istifaları bile zorlayarak, Birinci Dünya Savaşı sı rasında nöfuzlarının zirvesine ulaşırlar, sonra da hep yeniden bu hale gelebil mek için uğraşırlar. Versailles Andlaşma sına rağmen, yeniden silâhlanma hamle sinde Alman subayları büyük rol oyna mışlardır. Entrikacı generaller, bir müdd et Hitler'e de arzularını kabul ettirdi ler, bu arada Rochn'un katledilmesine ve takip gördükleri S. A. ların dağıtıl masına müessir oldular. Daha sonra, or du partisi ve Gestapo kontrolüne karşı direndi. Nihayet 1938 de Hitler, bir pun duna getirip, Blomberg'le Fritsch'i görev lerinden uzaklaştırdı ve kendisi Alman silâhli kuvvetlerinin başkanlığını deruhte etmekle, ordunun eli yadır sivil otorite lere karşı süregelen mücadelesine son verdi. İki savaş arasında, Japon subay ları da hükümeti çok sıkıştırmışlardır.

Deniz gücüyle ilgili 1930 Londra Andlaşmasını tasdik ettirmek için, Donan ma Komutanı Amiral Kato'nun başlattığı faaliyet, İkinci Dünya Savaşı yılların da askerlerin bütün millî siyasetin idâ resini ellerine almalara kadar devam etti. İspanya'da ordunun en şiddetli baskısı, XIII. Alfonso devrindeydi. Bu kral, siyasetçileri ezilmek için, askerle ri kuvvetlendirmiş, onlar da orduyu ko rumak amacıyla, askeri yetki alanını ala bildiklerine genişletmişlerdir. Yine Alfonso zamanında, İspanyol ordusunun ayrıcalıklarını geliştirmek için leat edi len jüntas de defensa (1917) apaçık sen dika faaliyeti göstermiştir. Fransa'da as kerî mahkemelerin kaza ihtisarı Drey fus olayında büyük bir buhrana yol aç mıştır. Fransız ordusunun Katolik taas subu, Cumhuriyet aleyhtarlığı ve Yahudi düşmanlığı ile karışık olarak, bu hâ disede yüzeye çıkan hassasiyeti, adalet adına da olsa, sivillerin askerlik alanına karışmalarını nasıl kötü karşıladıklarını herkes göstermiştir. Latin Amerika'da sivil iktidarların askerlerin şantajından kurtulabilmek için, zaman zaman baskı vurdukları silâhli millî kuvvetleri teşkil etme teşebbüsleri, her keresinde ordu dan tepki görmüş ve ihtilâllere sebep olmuştur.

Askerî müdahalelerin sık görüldüğü bölgeler (Güney Amerika, Orta Doğu, çagdaş Güney — Doğu Asya ve savaş ön cesinin Doğu Avrupası), sosyal tabaka laşmanın katı olduğu, dolayısıyla ordunun toplumda yükselmek için bireyler açığı ender yollardan birini teşkil ettiği ülkelerdir. Ordu kanlıyla subay rütbesi ne erişen, fakir menepeli gençler, daha yukarıya, yani pünetenler çevresine de tımanmak için, büyük bir heves duyar lar. Askerî hareket olan yerlerde, askerî bütçenin ve subay ayrıcalıklarının hemen kabardığı çok görülen olaylardır. Ve nezula'da, Suriye'de, Yunanistan'da, hat ta Almanya'da, başka saiklerin yanı sıra, subaylarına maddî menfaatler sağlamak için ordu siyasete girmiştir. Kısaık ör nek yine İspanyol ordusudur. Ayrıcalıkları düşük olduğu, yapılacak işin bulunmadığı

Öhhöööö

Yaşasın 27 Mayıs!..

— Al eline kalemi, dedi.
Aldım.
— 14'leri düş, dedi.
Düşüm.
— Vatana ihanet suçuyla hapis hane lere doldurulanlar, daha kararların mü rekkebi kurumadan tahliye edildiler. **Bunu da düş!**
Düşüm.
— Şimdi sıra genel afıa, onu da düş!
Düşüm.
— Celâl Bayar affedilmek istemi yor, onu da düş!
Düşüm.
— Her mahallede 1 milyoner diyen Menderes asıldı, şimdi her mahallede 1 milyoner yoluna gidiliyor, onu da düş!
Düşüm.
— Köy Enstitüleri açılmıyor, onu da düş!
Düşüm.
— Antidemokratik yasalar için sa vaşıldı, fakat kaldırılmak şöyle dursun, bu yasalar daha da ağırlaştırılmak iste niyor. Onu da düş!
Düşüm.
— İhtilâl hükümetinin aldığı karar lar, çıkardığı yasalar hep bir yana atıl dı. Onu da düş!
Düşüm.
— Haksız iktisaptan mahkemeye ve rilenlerin hepsi beraet etti. Onu da düş!
Düşüm.
— 27 Mayısı yaşayanların sesi solu şu çıkmaz oldu, onu da düş!
Düşüm.
— Atatürkü Koruma Kanununun çıkmasına sebep olanlar bugün hep Ata türkü kesildiler, onu da düş!
Düşüm.
— Ve Gümüşpala diyor ki, «Bizim mücadelemiz fikir mücadelesidir. Nasıl ki 20 milyon el ve gönül birliği ederek AP de birleşmişse, AP Meclisi de öyle bir birlik halindedir», bunu da düş!
Düşüm.
— Toprak reformu yok, onu da düş!
Düşüm.
— Eğitim reformu yok, onu da düş!
Düşüm.
— Vergiler yoksul halkın sırtına sarıldı, onu da düş!
Düşüm.
— Çıkar bunları 27 Mayıs'tan!
Çıkardım.
— Ne kaldı?
DP...
— Yaşasın 27 Mayıs!

Nefes

Turhan Feyzioğlu'nun bir nefes:
«Gayemiz, kuru ekmeğe yiyen vatan daşların refahı paylaşmasıdır.»
Gümüşpala'dan bir nefes:
«Af için yeni çalışmalar başlamış tır. Yapılacak çalışmalarda ve yeni af kanunlarının hazırlanmasında biz hükü

ğın bu gibi ülkelerde, askerler için yeni bir ihtilâl, terî ve önemli işler yapmak fırsatı demektir.
Bütün bu siyasete müdahale saikleri, hareket geçiren ordularda başka başka se killerde sebeplerin varlığı askerlerin sivil iktidara yönelmeleri için yetmez, bunla ra manevî bir unsurun eklenmesi de ne rekir — bu unsur karışma iradesini yara tan ruh hâlidir.

3 — Ordunun siyasete karışmak isteği

Askerlerin siyasete müdahale edecek ruh hâline nasıl geldikleri güç bir psiko lojik konudur. Kabaca, üç faktörün ka rışma iradesine zemin teşkil ettiği şöyle nebilir:
— Bir kere, ordu sivil teşkilattan ay rı bir varlık olarak benliğinin bilincine varmış olmalıdır.
— Sonra, bu bilinçliğe ordunun kuv vetli olduğunun idrâki katılmalıdır — öy le ki, askerler önklerinde kendilerini dur duracak hic bir gücün bulunmadığını iyi ce kavrayınlar.
— Üçüncü olarak da, ordu herhangi

mete yardımcı olacağız.»

AP'li Mehmet Turgut'tan bir nefes:
«Susuz köyler suya, çoraklaşmış top raklar hayata kavuşturulmalıdır!»

AP'den bir nefes:
«Köylü, işçi, sosyal adalet ve özel sektör lehinde yaptığımız teklifler redde dildiği için Plân'a müspet ay vermiye ceğiz!..»

YTP'li Alican'dan bir nefes:
«Ne sağdayız, ne solda... Ortada yız...»

Eh, ne diyelim... Dileriz ki ortada kalasınız...

Geçmiş olsun!..

AP'li Burhan Apaydın, hasialığı se bebiyle Gümüşpala'yı ziyaret etmiş ve «geçmiş olsun» demiş.

Tasvir gazetesinin fıkra yazarı şö y le diyor:
— Ne olur, bu güzel hareketlere partilerimiz arasında da rastlasak...

Aman, ne güzel dilek!..
Geçmiş olsun CHP... Geçmiş olsun YTP... Geçmiş olsun CKMP... Geçmiş olsun MP... Geçmiş olsun AP... Geçmiş olsun, çâresiz derde düşmüş biçimle partilerimiz! Kar mı istersiniz, nar mı?

Zili eksik

Özel sektör ürkmessin... Toprak ağası küsmessin... Seriatçı merhabayı kesmesin... Vur vergiyi maaşından, ücret linin sırtına!

Maaşlı, ücretli kim?
Üçbuçuk, okunmuş vatandaş...
Sonra da Millî Eğitim davası ha? Nasıl, alıp da kaçan mı!..
Böylesi kalkınmanın bir zili eksik beyler!

Helâl olsun!..

Karma hükümetin gelir sağlama yol ları:

- 1 — Saat ayarı.
- 2 — Tekel maddelerine zam.
- 3 — Subay ve öğrenci pasolarının iptali.
- 4 — Memurların yüzde onbeşleri nin cep ellezine edilmesi.
- 5 — Vasıtalı vergiler.

Halk hıyk altından gülüyor:
— Tabii, diyor, düşüklükler affetme suler de ne yapınlar? Hükümet etme nin, memleketi kalkındırmanın zorluğu nu daha haştan anlatıyor... Bu gidişle, yakında Bayar'dan akıl danışacaklar, asılmışların ruhuna çağıracaklar... Çok kaimadı!..

Ha gayret!..

Dr. Feridun Ergin, Türkiye Millî Gençlik Teşkilâtının düzenlediği «Kal kınma ve Sosyal Adalet» konulu kon feransta şöyle bir açıklama yapmış:
— Türkiye'de yıllık kazancı 1,5 mil yonu aşan 110 kişi var. İngiltere'de ise, 1958 istatistiklerine göre, yılda 2,5 mil yon lira kazananların sayısı sadece 54

tür!

Adalet Bakanı Abdülhak Kemal Yö rük bey ise şöyle buyuruyor:

— Ben Adalet Bakanı kaldıkça, 141 ve 142 nci maddelerin kaldırılmaması için bütün gücümle çalışacağım.

Ne denir?
İyi geceler sayın Bakan!..
Az daha gayret etsek, DP'den kop tuğumuz yere varacağız.

Gereği düşünüldü

Konsorsiyum kararını verdi: «Türk Hükümeti, 3 yıllık plânın iç finansmanı için gereken mali reformu gerçekleştire mez!»

Yooo, haksızlık ediyorsunuz baylar! **Mali reform dediğiniz de ne ki? Zeytin yağına gres yağı, mazot katmak değil mi? Tentiürdiyotu viski diye yutturmak değil mi? Tereyağına havuç suyu kat mak değil mi? Sana'yı tereyağı diye yut turmak değil mi? Memura verilen yüz de onbeşli bir kalemde geri almak değil mi? Zaruri maddelere zam yapmak de ğil mi? Vur abasıza değil mi? Evvel— Allah, hakkından geliniz bir bunun? Ma li reform dediğiniz de ne ki?**

Korkaklık bile denmez!

Üniversiteye gremiyen öğrencileri yürüyüş yaparlar ve yürüyüşe «—» diye olarak da şunu illeri sürerler: «Hiçbir siyasi cereyanın tesiri altında değiliz. Gayemiz, hükümetin eğitim politikasını protesto etmektir.»

A canım efendim, size soruyorlar mı, hangi siyasi inancetasınız? diye?

A canım efendim hükümetin eği tim politikası ne demek? Okul veterân lığı, öğretmen yetersizliği, zanaatçı şa pır—şapur, yoksula vârahbi şübür, de ğil mi? Siz bunların giderilmesini iste miyor musunuz? Bunları sağlayan hükü metin sosyal ve siyasal tutumu ne olur? Siz bunu bilmiyor musunuz?

Hiçbir siyasal cereyanın tesiri al tında değilsiniz de, peki, ne diye caddeler dolusu yürürsünüz? Siz ne isti yorsunuz kuzum? Siz ne istemiyorsunuz sekerim? Siz böyle korkak davranırsa nız, bir ayığı mezardalar ne yaparlar? Keyfi gıver olanlar ne yaparlar?

Sizler hari, ninenüzün gittiği voldaş gitmeyin.

Yuh!..

Aziz Nesin, Siyasal Bilgiler Fakül tesinin düzenlediği açık oturuma geldi ve gitti.

— Usta, dedim, yuh çekmişler. Sa na mı çektiler, Gökhan Evliyaoğlu'na mı?

Aziz Nesin bastı kakkahayı:

— Bana çektiler kardeşim, bana! Gökhan'a ne diye yuh çeksinler? İleri cinin gericiye yuh çektiği görülmüş mü! Ancak gerici ifericiye yuh çeker.

Hüseyin Korkmazgîli

bir sebepten adamakıllı huzursuz olmahtır.

Bu faktörlerden ilk ikisi genel olarak mevcuttur. Üçüncü şartın meydana çık ması ise, askerlerin orduya karşı duydukları saygı ve önemseme hissiyle karışık olarak objektif bir olayın zihinlere tesir etmesine bağlıdır.

Ordunun elinde olmayan (ya da asker lerin böyle saydıkları) nedenlerden ötü rü bir yenilgi, bir gerileme ve bu kabîl olayların yarattığı küçülme veya utanma duygusu, bir çok hâllerde silâhli kuvvet lerin politikacılara devirmelerine varan bir tepkiler dizisini harekete geçirir. Örneğin, Yunanistan'da çıkan iki önemli ayaklanma (Venizelos'u başa geçiren 1909 ve kralı istifaya mecbur eden 1922 olayla rı) Girit ve Anadolu'dan gerilemeyi takip etmiştir. Türklerin ağır basması, her iki İsyanda da Yunan politikacıların ihane tine atfedilmiştir. Kral Faruğun kovulma sına varan Mısır ihtilâlinin tohumlarını, 1948'de Mısır ordusunun Filistin önlerin deki yenilişinde görmek zor değildir. Fransız ordusunun Dien Bien Phu'dan sonra, Pas'tan ve Tunus'tan da çekilme

ğe mecbur oluşu, Stüveyten döndürülüşü ve bunlara Cezayir buhranının katıl masıyla doğan huzursuzluk, 1958'de Dör düncü Cumhuriyeti çökertmiştir.

Tabii, hoşnutsuzluk duygusunu her zaman böyle bir dış olay yaratmaz. Ba zı hâllerde, askerler toplumun çözülmeğe muhtaç meseleleri dururken politikacıla rın vakit geçirdikleri boş oyunlardan iş rencek raddeye gelirler. Memleketin çö zülecek bir sürü meselesi ortada durur ken politikacıların siyaset oyunlarıyla uğ raşmaları, hattâ meselelerin çözümlenmesi daha da güçleştirip halk alevhine karat lar almaları orduyu çileden çıkartır ve harekete zorlar.

Bu yazıda saydıklarımızla, bütün fak törleri tüketmiş olmuyoruz. Sattılar ordu yu hazırlamış da olsa, askerler gerekli psikolojik hâlde de bulunsalar, siyasetçi leri devirmek için bir fırsat çıkmasını beklemek zorundadırlar. Buzan kendisini biteviye tekrarlayan öyle durumlar vardır ki, bu koşullar altında silâhli kuvvetle rin siyasete müdahalesinin başarı kazan mak ihtimal çok yüksek olur. Gelecek yazıya bu noktadan devam edeceğiz.

Faik Ahmet Barutcu
Yokluğu hissediliyor

Osman Bölükbaşı
'Türkiyede herkes komünisttir'

Dr. Cezmi Türk
O bile 141'e karşı!

141 ve 142. maddeler bugünkü hâte nasıl getirildi?

Meclis zabıtlarını açıklıyoruz

İnönü ve C.H.P. Komünistlikle suçlandırılıyor

Şevket Mocal (Tekirdağ) — 108 arkadaşımızla hiyanet komite si başkanlarına münhasır olmak üzere 141 nci maddeye ölümlü ceza sı fıkraşının ilâvesini isteyen bir teklifimiz vardır.

Arif Nihat Asya (Seyhan) — O devrin (CHP devri) bir maarif adamı (Hasan Âli Yücel) mükemmel bir komintern kurmayı gibi hareket etmiştir. Diyorlar ki bu adam sefinin dahi gözünü perde liyerek, zekâsıyla onu dahi alda tarak, bu işi yaptı. Aslâ! O nu kandırmasına imkân dahi yok tur. Çünkü sefin kurnazlığı, ma lüm ve meşhurdur. Bu şef, Maa rif Vekilinin yapmak istediğini anlamamış olamaz. Mükemmel biliyordu. Bu şef, o adamın sâde ce cürüm ortağı değil, suç âmiri dir.

Reşat Şemsettin Sırer (Sivas) — Aypır, aypır! Bu sözler karşı sında bu Mecliste durulmaz. Biz komünist miyiz?

Avni Doğan (Yozgat) Muhale fet liderine tecavüz ediliyor, aypır tir.

Lâtf Aklızım (Kars) Komün ist olan namussuzdur, sözünü geri alsın. Komünist kimdir?

(Bu sırada Halk Partisi mil letvekilleri toplu bir hâlde salon dan çıkmak üzere ayağa kalktılar ve bir kısmı dışarı çıktılar.)

Şemsettin Günaltay (Erzin can) — Komünist değiliz. Aslâ kabul etmiyoruz. (Sağdan gürlütlüler.)

Atıf Topaloğlu (Ordu) — Sen kimden daha vatanperversin be adam? (Sağdan şiddetli gürlütlü ler)

Arif Nihat Asya (Seyhan) —

Yalnız dış cemiyetli değil, hapis hanenin iç cemiyetini de bu a damların şerrinden kurtarmanın tek çâresi vardır: Sehpa... Ya hut iki çâresi vardır: Sehpa ve kursun...

Komünistler nasıl adamlar dır? Bildiğim kadar anlatayım. (Biliyoruz sesleri). Kısaca. Ben onların, köylere ekipler göndere rek adlarına avcı ekipleri dedik lerini bilirim. Neyi, kimi avlıya caktardı? Kimi olacak, Türk köy lüsünü... Ben onların vilâyet mer kezinde en güzel binanın önünden geçerken, işte bizim mistakbel merkez binası dediklerini biliyo rum. Ben onların Stalinin ölüm şöyiası çıktığı günlerde âdetâ matem tuttuklarını, ağzlarını bı çak açmadığını bilirim.

Hüseyin Ortakçıoğlu (Çorum) — Şimdiye kadar kaç tanesini ih bar ettin? (Cevap yok)

Said Bilgiç (İsparta) — Sa yın Menderesten ve Hükümetin den, İnönü ve hampaharının yay garalarının tesirinden sıyrılarak bu memlekette irkçılık hareketi ni önüne geçilmez bir tehlikeli ceryan hâlinde var farzetmekten vazgeçmelerini istirham ediyö rum.

Süreyya Endik (Çanakkale) — Bilhassa Halk Partisi hükümetle rinin milliyetçilere ve dindarlara karşı takınmış olduğu sert tavır ve hiyanetli millî şeflerinin 19 Ma yıs Stadında, milliyetçi Türk gençlerine savurduğu küfürler, bu memlekette, yine demin arzet tiğim gibi, komünizmin biraz da ha yerleşmesinde birinci âmiller arasında sayılabilecek bir vaziyet tir. (Bravo sesleri).

Osman Bölükbaşı (Kırşehir) — Dikkat edilecek olursa, siyasi mücadelede iftiranın silâhı ola rak kullanılacak kanun hüküm lerini muayyendir. Beş altı seneden beri biz mücadele içinden gelmiş insanlarız. Hiç bir siyasi adamın

na bir hırsızlık isnat edilmez. Fakat böyle bir adama, devletin şahsiyeti aleyhine suç işlemiş gi bi, her türlü isnatların yapılması bu memlekette çok vâkidir. Bir insana komünistlik isnatı ve if tirası, bu iftiraların ve isnatların en korkuncudur. Acısını çeken insanlar olarak bunları, bugün kü iktidara, uzun sözlerle hatır latmaya lüzum görmüyorum. gü nün birinde bizlere Kızıl, faşist diyen adam, bu Meclis kürsüsün de vatanperverliğimizden dolayı tepekkür etti. Demek ki siyaset deve kuşu, zaman ve yeri gelin ce öyle, icabettiği zaman böyle düşünülüyor. Mareşal gibi, şahsi yeti bir millete mal olmuş ada ma komünistlik isnat ediliyor.... Vatandaş için kâfi teminat ihli va etmeyen böyle bir kanunun ya ratacağı emniyetsizlik ve huzur suzluk, Türk milletinden ziyade böyle bir zemin isteyen komüniz min işine yarar.... Böyle bir ka nun, icabında muhafefin başını da bir Damokles kılıcı olabilece ği gibi, harikte de aleyhinizle bü yük bir propaganda mevzuu tes kil edilecektir.

Başbakan Adnan Menderes (İstanbul) — Karşılıklı sözler ol du. Bu arada Sayın Mareşalin, Allah rahmet eylesin, ismi de ka rıyır. Hattâ ismi karışmayan kal madı. Bir hercümerç içinde her kes eline geçen ne varsa, ne if tira varsa karşındakinin sura tına çalmakta, fırlatmakta ihmal ve teseyyüp göstermedi. Fakat o devirler geldi, geçti arkadaşlar. Şimdi böyle bir şey olamaz.

Osman Bölükbaşı (Kırşehir) — Demokratik nizamın teminin de ne Bölükbaşının, ne de fâni olan Menderes'in sözleri bir ma nâ ifade eder. Burada hakiki te minat, kanun ve müesseselerin dir. Kanunlar, mükemmel değil se, müesseseler haklarını koru yacak hükümlere sahip değilse,

Sayın Menderesin -- burada bir kelime kullanacağım -- boşluğa söylediği bu söz kimseyi tatmin etmez.....

Arkadaşlar, istibdadı dayanan bir devir geçirdiğimizi söylüyo ruz. Kanunlarda yüzlerce, binlerce antidemokratik hükümler vardır. Bu hükümlerin bir ayda değiştirilebileceğini, D.P. nin o za man Sayın Başbakanı bulunan şimdiki Cumhurbaşkanı'nın ağ zı ile bu millete bildirmişti.....

Yeni bir faşizm mi?

Faik Ahmet Barutcu (Trab zon) — İki sene evvel buraya kon ferans vermek için gelen ceza pro fesörleri, şunu söylemişlerdir: İtalyan Ceza Kanunu'na faşist devri zamanında ilâve edilen hükümlerdir ki o ilmi eserin zayıf tarafını teşkil etmekte dir ve İtalyada o zaman bu nun revizyonunu ele almış olduk larını ilâve etmişlerdir. İşte asıl İtalyan Ceza Kanununa faşist dev ri zamanında ilâve edilmiş bulu nan ve aslında eserin zayıf ta rafını teşkil eden ve bizim de an tidemokratik dediğimiz hükümler ki siyasi suçlara taallük eden hü kûmlerdir.....

Arkadaşlar, komünizme karşı alınması lazım gelen tedbirleri ih tiva eden kanun maddeleri de demokratik hürriyetleri tehlikeye düşürmekten kurtaracak yuzunu, sarahatı taşımak şüretindedir ki, demokratik inkişafımıza ve denildiği gibi demokratik memle ketlerin ceza kanunlarının atmosferine uygun bir şekle komünist sağlanmış olur. Yoksa eski faşist mensup hükümlere yeni bir haya tiyet vermek, genç demokrasimizi aslâ yakışmaz.

Cezmi Türk (Seyhan) — Ar lamıyorum acaba neden... Pek ye ni ve muhalled, tam mânâsıyla demokratik bir eser olan İsviçre Ceza Kanununa müracaat etmi yor da, son zamanlarda İtalyada ve Almanyada yeniden hortlama ya başlayan Faşist felsefesine ve onun eseri olan ceza kanunlarına başvuruyoruz. Mevzu lâtifeye pek müsâid değil, haydi lâtfeye ede yim: Yoksa bizde de bir Neo-Fascizme modası mı baş göste riyor?

Refet Aksoy (Ordu) — Ben deniz Başbakanlıkta iken, Ameri ka Birleşik Devletleri bizden ko münistlikle mücadele hususunda hazırlanmış ve kabul olunmuş ka nunlarımızı istedi.

Sosyalizmden niye korkuyoruz?

Faik Ahmet Barutcu (Trab zon) — Cebir unsurunu kaldıra lım, neden? Çünkü komünistlik sosyalist kisvesine bürünerek de girebilmiş. O hâlde bir sosya list kisvesinde olduğu gibi, bir

liberal partinin kisvesine bürüne rek te gelebilir, şu veya bu par tinin kisvesine bürünerek te gele bilir, şu veya bu kisveye bürüne rek gelebilir düşüncesiyle mem niyetler koymayı tasarlırsak o vakit şu partileri kaldırahım nok tasına kadar gidilir. Hâşim Pa şa politikası... Hani şu mekteple ri kaldırahım da rahat edelim po litikası. Hayır, böyle şey elbette ki düşünülmez arkadaşlar.

Sosyalizmin kaldırılmasını yüksek Meclisin istilzam edeceği ni aslâ zannetmiyorum. O takdir de, demokratik bir nizamın içi ne girmiş bir memleket olarak üyesi bulunmakla ayrıca hakkiyle üğündüğümüz medeniyet âlemi karşısındaki vaziyetimiz ne olur. Bugün bir çok demokrasilerde sosyalist partileri iktidar mevkii den dilerler. Norveçte, İsviçte sos yalistler, Belçikada Hıristiyan sos yalistler, İngiltere de daha dün e kadar Travalliste Partisi iktidar da idi. Norveçin iş başında bulu nan Sosyalist Hükümetinin ted birlerine dair bir yazı okudum. Bir İngiliz muharriri gitmiş, tet kiklerde bulunmuş. (Orada muha fazakârlar muhalefettedir). Bu İngiliz muhabiri gördüklerini ya zıyor. Orada diyor ki; realist bir sosyalizm, komünizme karşı pan zehiridir, diyor. Bugün komüniz min nazârında sosyalizm niçin düşman addediliyor. Onun gaye sinin husulüne muhalif ve engel olduğu için.

Sosyalizmi menedebilecek bir esası, Ceza Kanununun derpis et mesi, bizi Garp demokrasi âlemi nin karşısında düşündürür ne hâ le getirir, mevkiimiz ne olur? Al lah rızası için böyle şeyleri dü şünmüyoruz. Ve düşünmeye de bir sebep yoktur. Belâkiss demokra tik hürriyetlerimiz üzerinde titiz olacak ve onları müdafaa edece ğiz.

Mareşale de Komünist dediler

Osman Bölükbaşı (Kırşehir) — Millet Partisi bir parti olarak Neo-liberal bir kabul et miştir. Mütedil liberal olarak ter cime ediyoruz. Programında sos yalizmi açıkça reddetmiştir. Fa kat bir akideye taraftar olma mak, o akideyi yasak etmek, ağız ları tıkamak mânâsına gelmez. Faik Ahmet Barutçunun da ifa de ettiği gibi bugün medeni dün yada sosyalizme giden bir çok memleketler vardır. Sosyalizmin bu kadar alıp yürüdüğü bir de virde, bizimle dost olan bir çok memleketler bu yolda giderler ken sosyalizmi yasak edelim de mek tasavvuru mümkün olan bir şey değildir.

23.11.1951

(Adalet Bakanının aslâ kaldıra mam dediği, 141. ve 142 nci mad deler, bugünkü korkunç hâline bu hava içinde getirildi.)

YÖN, 28 KASIM 1962

Ziraat Bankasında tasarrufunuz varsa. Talih kuşu size de ugrayabilir

T.C. ZİRAAT BANKASI

BASIN - A 2406/136

METOD AÇISINDAN FEODALİTE VE MÜLKİYET

I - Marksist metod nedir?

Şimdi adını hatırlıyamadığım bir bilgin «Bilimde bir meselenin çözümlenmesi, çözümlenmesi gereken iki mesele ortaya atar» demiş.

Tartışmalar da böyle oluyor. Konu konuyu açıyor, söz uzayıp gidiyor. Prof. Cahit Tanyol benim bir yazıma ikiyle cevap verdi; daha da yazacakmış. Bu iki yazımdan bana da bir seri konu çıktı. Onun için yazılarının sonunu beklemeden ben de kalemi ele aldım.

Prof. Tanyol ile çok önemli bir noktada mutabıkız: O da Marx'çılığın bir metod olduğudur. Ama Marx'çılık öncelikle bir metoddur. ve genel olarak yalnız sosyal değil, bütün gerçek alanlarına uygulanır. Sonra da bu metodun sosyal alanda uygulanmasıdır.

Prof. Tanyol Marx'çı metodu kabul eder, savunur gördüğü halde sosyal olguların tahlilinde ve yorumlanmasında hiç de Marx'çı metodu uygulamıyor. Marx'çı metod bir yana, bir bilim kolu olarak sosyolojiyi tarih disiplininin ayırmak üzere belirtilen klasik görüşe dahi uymuyor. Prof. Tanyol'un tutumu. Bilindiği gibi, bir «müsbet bilim» olarak sosyoloji toplumların ortak vasıfları üzerinde durur, tecrübeler, yaşar ya parak genel yargılara, jeneralizasyonlara vamaı amaç tutar; tarih disiplini ise somut toplumları somut mekân ve zaman şartları altında inceleyerek bu toplumların özelliklerini, zaman içinde olayların teselsülünü belirtir, denir. Prof. Tanyol sadece bir «tarihçi» gibi davranıyor. Gerek, Osmanlı İmparatorluğu feodal bir toplum değildir ve bu gün de Türkiye'de burjuvazi yoktur, derken, gerekse «... İngiltere, Fransa, Almanya gibi memleketlerde dahi bu gün artık Marx'ın yaşamış olduğu devirdeki burjuva tipini bulmaya imkân yoktur. Ne burjuva ve ne de işçi değişmez bir tip değildir» derken çok dar anlamda tarihsel bir görüşten hüküm veriyor. Aradaki farklılara ve zaman içinde değişmeye rağmen, ayırdedici (eski tarihte «mümeyyiz») temel vasıflarda bir ayniyet ve süreklilik yok mudur? suali üzerinde hiç durmuyor, böyle bir suali varit bile görmüyor.

İmdi hiç şüphe yok ki her toplumun kendine has tarihl bir seyri, başka toplumlara benzemeyen özellikleri vardır ve bir toplumu tam ve doğru bir şekilde anlamak ve değerlendirmek için kendi tarihsel gelişmesi içinde mahalli özellikleriyle görüp anlamak şarttır. Ama iş bu kadarla bırakılır, bu anlamda bir tarihsel görüş ve metod bir eik muteber metod olarak kabul olunursa, o zaman büyük bir gerçek payı taşıyan bu görüş sakat, yanlış bir metod haline gelir, çok yanlış sonuçlara götürür.

Gerek tarihsel metod taraftarlarının gerekse tarihsel metoda karşı ileri sürülmüş olan «mukayeseli metod» ve «fonksiyonel metod» taraftarlarının yaptıkları müşterek hatâ, çok ve çatışmalı cepheleri olan toplumsal gerçeğin yalnız birer cephesini görüp yakalamaları ve bu yakaladıkları cepheyi gerçeğin bütünü samps onu mutlak, dogmatik bir metod haline getirmeleridir. Böyle mut

Behice BORAN

lak anlamda anlaşılıp uygulandığı zaman, bu metodların hepsi önemli birer gerçek payı taşımalarına rağmen, sakat bir görüş ve metod haline gelir.

Değil insan toplulukları, inorganik madde âlemindeki somut gerçek parçaları, birimleri bile somutluğunda ele alındıklarında tam bir benzeri olmayan, eşsiz (unique) varlıklardır. Tam bir benzerliği ifade için kullanılan «iki su damlası kadar birbirinin aynı» sözü bile mutlak anlamda almırsa yanlıştır. Yüzde yüz birbirinin aynı iki su damlası yoktur. Yeteri kadar ince, hassas ölçüler kullanıldığında mutlaka ağırlık, hacim terkîp farkları bulunacaktır. Ama bilimin amacı, gerçeği bütünüyle doğru anlamamız ve ona göre aksiyona geçme miz bakımından önemli olan farkları önemsizlerden ayırmak ve önemli olanları da önem derecesine göre bir sıraya koymaktır. Bilimde «tip»lerin tesbiti ve somut gerçeklerin buna göre tasnifi bu meselelerin çözümlenmesi içindir. Bu tipleştirme ve tasnif işi toplumsal gerçeğe inorganik maddeden daha ya kın olan biyoloji alanında en önemli işlerden biri olmuştur. Bu tipleştirme ve tasnif çalışmalarını da göstermiştir ki, en göze çarpan, dikkati çeken, hayret uyandıran vasıflar her zaman en önemli, temel vasıflar değildir. Zooloji bilgisi olmayan bir insan için ömrü açık denizlerde geçen balina «balığı» ile vahşi ormanlar kralı arslan arasında bir benzerlik yoktur, aradaki farklar o kadar büyük, önemli görünür, ama zoolojik tasnif bakımından her ikisi de memeli hayvanlar sınıfına girer. Memeli hayvan olmak vasfı, denizde veya karada yaşamak, balık biçimi veya dört ayaklı, tüylü hayvan olmak, gibi vasıflardan daha önemli, daha temel bir vasıftır da ondan.

İmdi, kapitilizmin 19. Yüzyıldan bu yana değiştiği gerçektir. Osmanlı İmparatorluğu ile Batı feodalizmi arasında bir takım önemli farklar olduğu da gerçektir. Ama, bu değişmeler neticesi Batıdaki kapitalist düzen kapitalist olmaktan, burjuva sınıfı burjuva olmaktan çıkmış mıdır? Osmanlı İmparatorluğu nun gösterdiği farklar feodal tipten ayrı tipte bir toplum olduğunu ispat eder nitelikte midir, yoksa feodal tipin bir başka çeşidi —variantı— olduğunu mu gösterir sadece? Bu demektir ki, kapitalist sistemi, kapitalist olmayan dan, burjuva sınıfını burjuva olmayan dan ve feodal tipi feodal olmayandan ayırdeden temel vasıfları, belirtmek lâzımdır. Önceleyn kullandığımız bu terimlerin muhtevasını açıklayalım ve bu terimlerin anlamı üzerinde —mümkünse— anlaşıalım, Tartışmanın bir kördüğüşü gibi uzayıp gitmemesi, oiumiu sonuçlara varılabilmesi için bu şarttır.

Ama Prof. Tanyol'un bu terimlere bir alerjisi var gibi. Kaleminin ucuna geldikçe «kalıplar» diye söz ediyor bun

lardan. «Kalıpların arkasındaki gerçeklere bakmalı» diyor. Doğru, gerçekleri hiç gözden kaçırmamalı, ama somut gerçeklerin labirenti içinde bize kılavuzluk edecek genel kavramlar, yani «kalıplar» olmadan da o labirentin için de tükülüp kalmak, somut gerçeklerin sonsuz çeşitliliği, tükenmez vasıfları arasında önemli olanı gözden kaçırmak ve balınayı balık sınıfına koymak tehlikesi vardır. Soyut kavramla somut gerçek arasında, genel olanla özel arasında daki çatışma ve birlik vardır. Bu da di yalektiğin bir ilkesidir. Gerçeklere da yanmayan, gerçeklerle beslenmeyen kavramlar boş kalıplar haline gelirler, ama genel kavramlarla sistemleştirilmemiş gerçekler de bir olgular yığını olmaktan öteye geçmez.

Bununla beraber ben, bu soruları ele alıp cevaplandırmadan önce Prof. Tanyol'un ikinci yazısında söz ettiği mülkiyet meselesini öne almak istiyorum, çünkü yukarıdaki soruların cevapları söz konusu toplum tiplerinin mülkiyet durumuna bağlıdır. Prof. Tanyol, «... Marx'a göre mülkiyet emektir» diyor. Ben ne Marx'ın, ne daima onunla birlikte düşünülen Engels'in yazılarında, ne de onlardan sonra gelen Marksçı iktisatçılarda «mülkiyet emektir» sözüne veya bu anlamda ifadelerle rastlamadım. Marx'ın yaptığı tahlil ve muhakemelerden de istidial yolu ile olsun böyle bir sonuç çıkarılamaz. Bunun en basit delili şu ki, mülkiyet emek olsaydı emekçilerin en fazla mülkiyete sahip olmaları, hiç bir emek sarfetmeden yatırımlarının temettüleriyle yetinen rantiyeye sınıfın ise hiç mülkiyete sahip olmaması gerekirdi. Oysa tam tersine.

Marx hiç bir zaman mülkiyeti, bir «şey» gibi tarif etmez; mülkiyeti, iki taraf arasında bir münasebet —üretim münasebeti— olarak düşünür ve tartışır; yani Marx mülkiyetin statik bir tanımını vermez, fonksiyonel tahlilini yapar. Yazılarında «üretim münasebetleri» terimiyle «mülkiyet münasebetleri» terimi hemen hemen eş anlamda, birini diğerinin yerine koyarak kullanır. Ne men hemen eş anlamda diyorum, çünkü basit işbölümü münasebetleri de üretim münasebetidir ama bir mülkiyet münasebeti tazammun etmez. İşbölümü ile mülkiyet münasebetleri arasında sıkı bağlantı vardır, fakat aynı şey değildir.

Hukuki anlamda mülkiyet fiili mülkiyet münasebetlerinin açıkça formülle edilip toplumca kaidelendirilmesinden başka bir şey değildir. Fiili mülkiyet münasebetleri, yani üretim münasebetleri ile hukuk bakımından kabul olmuş mülkiyet sistemi arasında az veya çok mübayanet, farklılık olabilir ve çoğu zaman vardır da. Marx'ın ısrarla üzerinde durduğu fiili üretim münasebetleridir, hukuki anlamda mülkiyet diğer hukuki ve sosyal kaideler gibi «üst» ya da «alt» ya aittir ve uzun vadede açıdan alınırsa değişen zaman «alt yapı» nun yani üretim düzeninin değişmesiyle değişir.

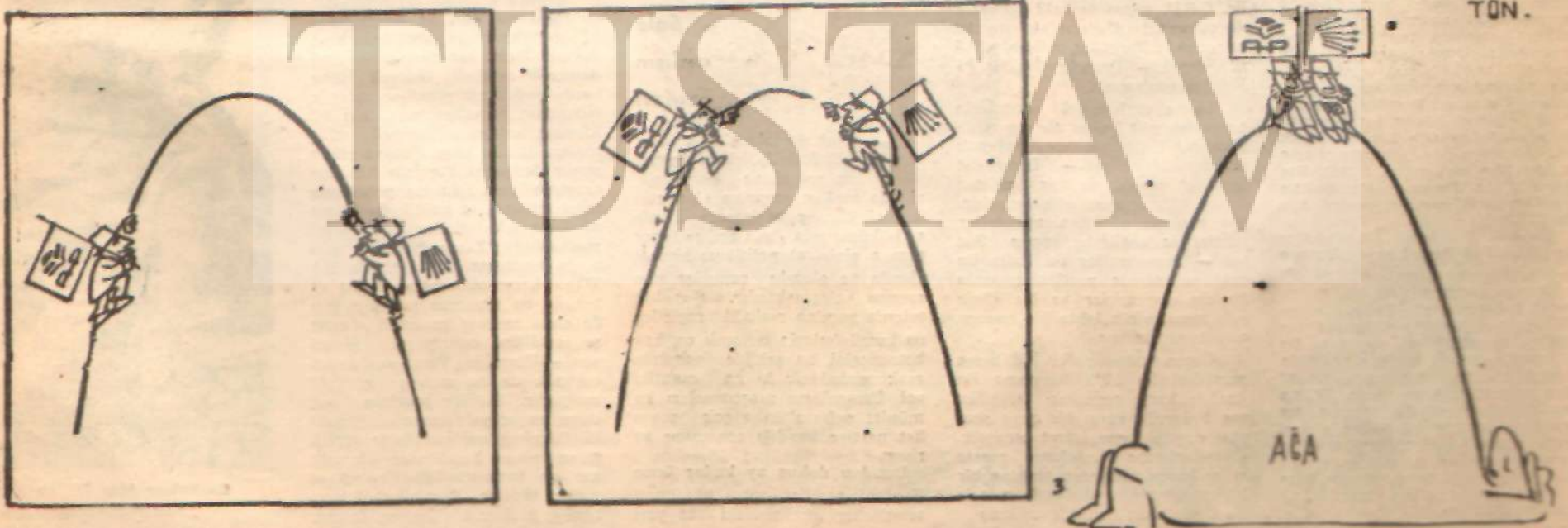
Neden üretim düzeni «alt yapı», yani temel faktördür? Çünkü üretim düzeni insan — tabiat münasebetinden

doğar. İnsan — tabiat münasebeti ise sosyal gerçek alanını aşan, onun temelinde olan bir gerçeğe, biyolojik zaruretlere gerçeğine dayanan bir münasebettir. Yalnız insan değil, bütün uzviyeler ömürlerini ve nesillerini devam ettire bilmek için tabiat kaynaklarını kendi ihtiyaçlarının tatmininde kullanırlar. Bu biyolojik bir zorunluktur. Biyolojik gerçek alanı sosyal gerçek alanından daha geniş, daha şümuldür, birincisi bu ikincisi üzerinde ve ona dayanarak yükselir. Bu gerçeği, daha somut, daha alışılmış kelimelerle ifade etmek gerekirse, insanların felsefe, bilim, fen, sanat edebiyat konularıyla uğraşabilme leri, merasimlere, toplantılara, eğlence lere yer ve vakit ayırabilmeleri için her şeyden önce asgari seviyede olsun yiyecek, giyecek, barınma ve dış tesirlerden korunma ihtiyaçlarını karşılamış olmaları gerekir.

İnsan — tabiat münasebeti diğer yaratıkların uzviyet — tabiat münasebetinden nitelik (qualité) itibarıyla farklıdır. Diğerlerinde bu münasebet biyolojik olarak tayin edilmiştir. bunun için dir ki uzviyette biyolojik bir evrim de gelişliği meydana gelmedikçe her uzviyetin, meselâ her hayvan cinsinin, tabiatla münasebetleri binlerce yıl hep aynı şekilde devam eder gider İnsan — tabiat münasebeti ise insan nevi biyolojik olarak aynı kaldıkça halde zamanla büyük değişmeler göstermiştir ve bu gün de süratle değişme halindedir. İnsan, biyolojik varlık olarak aynı kalıyor; tabiat şartları da şimdiki insan nevi, Homo Sapien'ler, yer yüzünde belirlediğinden beri aynı kalmıştır. Öyleyse insan — tabiat münasebetlerini değiştiren faktör nedir? İnsanın tabiat kaynaklarını kendi ihtiyaçları için kullanmalarında sarfettiği emeğin kemiyet, keyfiyet, organizasyon ve kullanılan araçlar (alet ve teknikler) itibarıyla zamanda değişmesidir İnsan — tabiat münasebeti diğer yaratıkların tabiatla olan münasebetleri gibi biyolojik olarak değil, sosyal (veya bugün bazı etnologların tercih ettiği terimle «kültürel») olarak tayin edilmiştir.

Görülüyor ki, üretim düzeninin temel sosyal gerçek olarak ele alınması ve buna dayanarak «alt yapı», «üst yapı» ayırımının yapılması, bu terimlerin sosyolojik incelemelerde kullanılması Prof. Tanyol'un iddia ettiği gibi «boş kalıplar», «dogmatiklik» değildir. Bu terimler Prof. Tanyol'un bir metod olarak savunduğu Marx'çılığın temel metodolojik kavramlarıdır, somut sosyal gerçeğin çok çeşitli, çok cepheli, sürekli hareket ve değişme halindeki belirtileri tahlilde, daha önemliyi daha önemsizden ayırdetmekte, ana değişme yönünü kısa vadede zikzaklardan ayırabilmek için çok işe yarar metodolojik araçlardır.

Gelecek yazı
Osmanlılarda
mülkiyet meselesi

FRANSA

De Gaulle tahminler hilâfına kesin zafer kazandı. Fransa otoriter eğilimli bir yönetimle istikrara ulaşmaya çalışacak.

De Gaulle partileri yeni

72 yaşındaki Cumhurbaşkanı'nın deyimli ile «Eski zaman partileri» gegen pazartesi günü yapılan ikinci tur oyları da önemli başarı göstermedi. Yenilgiyi kabul mecburiyetinde olan De Gaulle, 290 milletvekili çıkardı. Bu rakam kesinleşirse, salt çoğunluğun De Gaulle taraftarlarının elinde olduğunu kabul etmek gerekiyor. 465 milletvekili olan Milli Mecliste çoğunluğu sağlamak için, lüzumsuz olan sekiz — on oy merkeze ya da gruplardan her zaman için kolayca temin edilebilir.

General Dr. Gaulle Zaferle çıktı

Seçimlerden önce yapılan tahminlerde U.N.R. (Union pour la Nouvelle République) — Yeni Cumhuriyet Birliği ve De Gaulle'ü destekleyen grupların birleştiği De Gaulle'nin tarihi şahsiyetini ve prestijini ortaya atarak 28 Ekim referandumundan galip çıkması, seçimler için esas kabul edilmemiştir. Oysa, büyük bir çoğunlukla Fransız seçmeni, yaşlı liderin sözüne uyarak, seçimler de oyunu referandumun sonucu yönünde kullandı. Şurası muhtak ki 28 Ekim referandumu, normal şartlar altında geçmemiş, kıyasla bir mücadeleli etkileri genel seçimlere de sırayet etmiştir.

De Gaulle'nin Fransanın siyasal hayatına virmek istediği yön, seçmeni ikna etmiş, buna karşılık, siyasal partiler aralarında arzu edilen dayanışmayı kuramamış, o tek bir program meydana getirememiştir. O kadar ki siyasal partiler, birinci tur sonuçlarından sonra dahi, seçim çevrelerinde ittifak kurmayı tamamiyle başaramadılar. Sadece bazı yerlerde, mahalli teşekküllerin inisiyatifli ile adaylar birbirleri lehine çekildiler. Örneğin, Komünistlerle işbirliğini sürf küçük düşürmek için reddeden Guy Mollet, kendi seçim çevresinde Komünistlerin desteği ile seçildi. U.N.R. Başkanı Michel Debret de Komünistlerin oyununa gelerek, seçimi kaybettiler.

De Gaulle'lerin Komünistlerle işbirliğini ihbar etmelerinin partileri halkoyunda daha da küçülttüğü gerekçesiyle, liderler bu yolu tutamadılar. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonrakine benzer bir Halk Cephesi kurulamayınca, De Gaulle'nin zaferi kolay oldu. Siyasal partilerin dağıtmaya muvafık olamadığı kara bulut, IV ücü Cumhuriyet. Bu rejimin set anlarını halkın gözünden silmek için siyasal partilerin, bundan sonraki çabaları, siyasal partilerin bir «Modern Cumhuriyet» kura bileceklerini halka inandırmak yolunda olmalı.

De Gaulle'nin ve onun görüşlerine yaklaşılan gözetmenlerin kanaatleri, Fransanın siyasal yaşamının bir dönemeç döndüğü merkezinde. Halk tarafından doğrudan doğruya oyla seçilecek statüye yetkili bir Cumhurbaşkanı ve ona taraf bir Meclis tarafından yönetilecek Fransa, otoritaryanizm tehlikelerine kapılmayacağı — ki bu çok güçtür — istikrar yolunda olumlu adımlar atabilecektir. Ancak De Gaulle'den sonra ne olacağı sorusu cevap beklemektedir.

BATI ALMANYA

Spiegel olayına gizli istihbarat servislerinin karıştığı anlaşıldı.

Spiegel meselesinin kamuoyundaki tepkileri ve siyasal kişilerin bu yüzden çekimleri devam ediyor. Geçen hafta pazartesi günü Nuremberg'deki toplantıda Liberal Demokrat Parti sorumlu yöneticileri koalisyonun çekilmeye karar verdiler. Gerçek anlamda bir kabine buhranı henüz başlamış sayılmaz ama, Strauss feda edilmezse, genel seçimlere bile gidebilir.

Herr Franz — Josef Strauss ise belki de siyaset hayatının son kozunu oynuyor. Hristiyan-Demokrat Partinin Bavyera eyaletindeki koalisyonu teşkil eden Hristiyan-Sosyal Parti (C.S.U.) başkanı, geçtiğimiz pazar günü eyalet seçimleri dolayısıyla çetin bir mücadeleye girişmiş bulunuyor. İspanya'daki Spiegel muhabiri Conrad Ahlers'in teklifine, doğrudan doğruya müdahale ettiği anlaşılan Strauss, başka çare kalmadığını görerek, «Spiegel» e resmen savaş ilan etti. Ona göre, bu dergi mensupları ve onları destekleyenler Batı Almanya'nın güvenliğine tehlikeye atıyor ve Strauss'a her zaman hücum eden Moskova'nın ekmeğine yağ sürüyor. Hristiyan — Demokrat Parti seçim beyanalarında de bu savası açıkça izlemek mümkün: «Hainlerle suç ortaklığı memleketin güvenliğine ve hürriyetine tehdit etmektedir. İhanet mi, güvenlik mi sorusuna verilecek cevap Hristiyan — Demokrat Parti lehinde oy kullanmak olmalıdır.» Strauss'un muhalifleri ise ferdi hürriyetlerden ve Savunma Bakanının Spiegel meselesine baksız müdahalesinden söz ediyorlar.

Bonn'dan Nuremberg'e kaymış olan siyasal ağırlık merkezi, bu seçimler dolayısıyla Bavyera'ya atılmış bulunuyor. Hristiyan-Sosyal Parti başkanı bu mücadelede galip çıkarsa, Bonn'a oto ritisini kuvvetlendirmiş olarak dönecek ve koalisyonun çökmesi Strauss'un partisi (C.S.U.) yeni bir veya geçen seçimlere göre, ayrı kayıplara uğrayacağı, Savunma Bakanının halkoyunda mahkûm olduğu kanaati kökleşebilecek, yeni koalisyonu kurmak da kolaylaşacak.

Kuvvetli bir ihtimal olmamakla birlikte, C.S.U.'nun seçimleri kaybetmesinde, Ortak Pazar'ın ortak tarım politikası aleyhinde kampanya açması bulunan, seçici Bavyera partisinin de rolü olabir. C.S.U. geçen mahalli seçimlerde oyların % 45,6'sını almıştı. Aynı seçimde liberaler oyların % 5,6 ve Sosyal — Demokratlar da % 30,8'ini toplamıştı.

Hesse eyaletindeki seçimlerin sonucunu göz önüne alarak ve buna göre bir değerlendirme yapmak istersek, Hristiyan — Demokrat Partinin seçimlerde bir miktar kayba uğrayacağına düşünebiliriz. Bu eyalette 1945'ten mülticiler partisi ile koalisyon yapan Sosyal — Demokratlar iki hafta önceki seçimlerde mutlak çoğunluğu ele geçirmişler ve bu «Spiegel» meselesinin lehte bir sonucu olarak sayılmıştır.

Geçen hafta gizli istihbarat servisleri ile Milli Savunma Bakanlığı karşı casusluk teşkilatının Spiegel'e karşı bir çeşit semptomatik duydukları işaret etmişler. «Westfälische Rundschau» gazetesinde bu konuda heyecan yaratan bir haber yayımlandı. «Spiegel» meselesi ile ilgili olarak tevkil edilmiş

NIXON NIYE KAYBETMİŞ?

«Milli Yol» dergisi, 23 Kasım Cuma günü sayısında Nixon'un son seçimlerdeki yenilgisini şöyle anlatıyor:

«Amerika'da seçimler yapıldı. Senato'da ve Temsilciler Meclisinde partiler eski nisbetlerini aşağı yukarı muhafaza ettiler. Bazı yerlerde Demokrat Partinin ufak tefek kazançları oldu. Buna da başlıca sebep olarak, Kennedy idaresinin evvelce tenkit konusu olan, kızılara karşı fazla yumuşak siyasetini terk etmiş ve Küba'ya karşı yeni ve sert bir siyasete girişmiş olması, ileri sürülüyor.

Seçimlerin en dikkate değer noktası eski Cumhurbaşkanı aday Nixon'un Kaliforniya valiliği için girdiği seçim mücadelesini kaybetmiş olmasıdır. Amerikan siyasi geleneklerine göre, böyle bir valilik seçimini kaybeden bir kimse Cumhurbaşkanı adayı olamaz. Nixon'un da kaybeder. Buna göre Nixon'un siyasi hayatı bitmiş sayılmaktadır.

Bu yenilgiyi daha ezici kılan husus, Nixon'u mağlup eden rakibinin gayet sikk bir şahsiyet ve başarısız bir vali olmasıdır.

Nixon'un bu mağlubiyetinin sebebi şudur: Kaliforniya'da kuvvetli bir sağcılık hareketi vardır.

Partilerin kendi aday seçimlerinde Nixon'un karşısına kendi partisi içinde aşırı sağcı bir aday çıkmıştı. Nixon parti içi çekimlerinde onu mağlup etti. Ama bu arada sağcılığa hücumlarında bulunduğu için sağcı kitleyi kurtuldu. Üstelik esas seçimlerde, karşısındaki rakibi Nixon'un solunda olduğu için, Nixon, «Sağcılar nasıl olsa, ehven-i şer olarak, bana rey vereceklerdir. Ben ortadaki reyleri iktidareye veremem» diyerek sağcılara karşı iyice soğuk davrandı. Sağcılar ise, ilerideki adaylara ve partiye iyi bir ders olması için, bu seferlik sikk ve hafif solcu bir kimsenin vali seçilmesini de göze alarak Nixon'a sırt çevirdiler.

Bundan sonra, acı ders öğrenilmiştir. Cumhuriyetçi partinin adaylarını çok daha sağcı renk taşıyanlardan seçmesi ve sağcılığa kıymet vermesi beklenir.

Bizim aşırı sağcılar bu mantığa uyulursa, Amerika'da ki Cumhuriyetçi Parti'nin «aşırı sağcı» aday gösterdiği her yerde seçim kazanması gerektir. Oysa, Temsilci Judd, Senatör Caphart gibi kimselerin kaybetmiş olması, bu pek bilimsel tez çürütmektedir. California Valisi Brown da, partisi içinde bir kısmı kendinden daha sol olan heveslileri yenerek adaylık kazanmıştır; Brown'a kazan solcuların da oylarını Nixon'a vermeleri ve onu kazandırmaları gerekmez miydi? Oylarını, «sağ-sol» gibi beylik kliselerin dışına çıkıp doğru dürüst izlemeyi ne vakit öğrenecek bizimkiler?

olan Albay Witch'i gizli istihbarat servisleri başkanı General Gehlen savunmuş. Teşkilatın bir sözcüsü de Albayın yakında serbest bırakılacağını söylemiş. Gizli bir servisin sözcüsü olmayacağı ve bu konuda başbakanlığın bundan önce yalanlamalar yayınlaması olduğu göz önüne alınırsa, haber gerçekten «esrarçengiz». Fakat Spiegel meselesinde bir iktidar oyununun ve özellikle sayınma konusundaki ayrışımın büyük ölçüde etkili olduğunu önceden işaret etmiştik. Olaylar, bu tahminleri doğrulamakta ve Gehlen'in Savunma Bakanlığında bir askerinin getirilmesine taraftar olduğu da ister istemez akla gelmektedir.

«Spiegel» meselesinde federal hükümetin yanlış bir adım attığı ve geri dönmekte büyük güçlüklerle karşılaştığı her geçen gün daha iyi anlaşılmaktadır.

ITALYA

Nenni sosyalistlerinin önümüzdeki seçimlerden sonra hükümete katılma isteği, komünist partiyeye büyük darbe vuracak.

Sola açılışın zaferi

Sosyal demokratlar ve Sosyalistlerle işbirliği yapmanın sosyal ve ekonomik alanda toplum yararına olan etkileri görülmeye başlayınca, Fanfani hükümetinin «sola açılış» (apertura a sinistra) politikası siyasal alanda da olumlu sonuçlar almaya yolaçmaktadır. Son haftalarda yapılan mahalli seçimlerde komünistlerin devamlı oy kaybetmelerini bu şekilde yorumlamak muhtakkak ki en mantıklı yol. Uzmanların araştırmaları komünist oyların daha çok sosyalist partiyeye kaydığı sonucunu veriyor.

Bundan dokuz ay kadar önce Fanfani merkez-sol hükümeti temsilciler meclisindeki 88 yeri

ile Sosyalist Partinin desteğine dayanmaktadır. Bu hükümet kurulduğu sırada, «sola açılış» politikasının nasıl bir sonuca varacağı hakkında siyasal gözlemciler kesin bir tahminde bulunamıyorlardı. Genellikle iki şik ileri sürülüyordu: Hristiyan — Demokrat ve diğer merkez partilerin sola doğru kayması, veya sosyalistlerin komünistlerle bağlarını kopararak, merkeze kaymaları. Fanfani hükümeti, tarafsız dış politikaya uygulanması isteyen ve mahalli idarelerde komünistlerle işbirliği yapan Nenni sosyalistleri ne görev vermemiştir. Fakat Nenni sosyalistlerinin meclisteki tutumları, hükümetin ayakta kalması için zorunlu idi.

Ekim ayının sonlarında toplanan Sosyalist Parti merkez komitesi içinde Eder Pietro Nenni bu iki şiktan sonucunu tercih ettiği ni belirten bir davranışta bulunmuş. Sosyalist Parti hükümetle müzakereye girişerek beş yıllık ortak bir program kabul etmeyi istedi. Bunun anlamı, en azından komünistleri boşamaktır. Nenni, ortak programın ana hatlarını açıkla maktan titizlikle kaçındı ama, koalisyon partilerinin zaten kabul ettikleri beş yıllık sosyal ve ekonomik reformların daha şumullen dirilmesini isteyeceği ve mahalli idarelerde komünistlerle birlik hareket etmekten vazgeçeceği yolunda taahhütte bulunacağı anlaşılmaktadır.

Nenni'nin bu kararı geçen hafta toplanan Saragat liderliğinde ki sosyalistlerin yeni demokrat sosyalistlerin kongresini önemli derecede etkiledi. Gelecek Ekim ayında yapılacak genel seçimlerde Nenni'nin sosyalist partisinin hükümete katılması ihtimal çalışmalara hükim oldu. Ortaya çıkan sonuç Sosyalist Partinin hükümette girebilmesi için dış politikada tarafsızlıktan, iç politikada komünistlerle işbirliğinden vazgeçmesi merkezinde. Zaten Nenni, «sola açılış» denemesi başlangıcında NA TO'ya karşı olmadığını, fakat ülkesinin bu savunma teşkilatı için de daha serbest ve etkili olmasını istediğini belirtmişti. Hristiyan — Demokrat Parti merkez kurulunda da bu mesele görüşül maktadır. Katolik partinin sağ duyu ve sosyal sorumluluk sahibi liderleri, sol partilerle işbirliği yapmanın kendilerine bir miktar oy kaybettirdiğini kabul et mekle birlikte, komünistleri geri klemeye zorlamakla İtalyan demok

rasisine hizmet ettiklerine inandı yorlar.

İNGİLTERE

Muhafazacıların en güvendikleri bölgelerde yapılan ara seçimler, sosyalistlerin ilerlediğini doğruladı.

Çanlar Mac Millan için çalışıyor

Geçen hafta, beş seçim çevresinde yapılan ara seçimler, 69 yaşındaki Macmillan için hayli telaş verici şekilde sonuçlandı. Muhafazacı parti adayları, beş çevreden üçünde seçildi ler ama, bir önceki seçime kıyasla ağır kayıplara uğrayarak.

Sosyalistler (İşçi Partisi) her çevrede büyük başarı sağladılar. Beş seçim çevresinde Muhafazacıların en güvendikleri bölgeler.

Özellikle South — Morthants ve Central — Morfol çevreleri, Tory'lerin yenilmez kaleleri. Sosyalistlerin kazandığı Woodside ve Weymouth çevrelerinde 1959 genel seçimlerinde Muhafazacı adaylar binlerce oy farkla seçilmişler. Bu çevrelerde Sosyalist adaylar 3084 ve 6887 oyluk farkla rı kapatarak bin oy kadar farkla seçildiler. Oysa bir kolge dışın da muhafazacı adayların seçim kazanmaları 200 oy fark sayısında de mümkün oldu. Tory'lerin kale si sayılan South — Morthants ve Central — Morfol'daki 7000'e yakın oy farkları, bu ara seçimlerde aşıldı. Önümüzdeki genel seçimlerde Muhafazacıların, bu kalelerini 200 oy farkına dayanan muhafaza etmeleri bile güç.

İngiltere'de seçimler, dar bölge usulüne göre yapılmakta ve her çevreden bir milletvekili seçilmektedir. Geçen seçimlerde, halen iktidarda bulunan Muhafazacı Parti ile muhalefetteki İşçi Partisinin aldığı oyların toplamları arasında ki fark bir milyondan pek fazla değildi. Matematik bir oran kur ma. Macmillan ekibinin yüzünü güldürmeyecek. Henüz 1963 seçimleri hakkında kesin tahminler de bulunmak için vakit erkense de, Macmillan'ın Avam Kamarasına çimdi olduğu gibi, güvenilir bir çoğunlukla girmesinin güç olduğu söylenebilir. Hatta, Liberallerin de İşçiler ve Çarşılar lehine tavizler vermeye hazırlandığı gözönüne alınırsa, Avam Kamarasının teğekkül tarzı «sola açılış» in zaferini yansıtabilir.

Macmillan, dört — beş ay önceki ara seçimlerinde de partinin yenilgiye uğraması üzerine, Temmuz ayının ilk haftalarında, «sert» diye vasıflandırılan kabine değişiklikleri yaptı. Gençleştir me politikasının üzerine, Muhafazacıların son kongresinde ortaya atılan ileri sosyal görüşler, İngiltere'de mücadele ortamının, örneğin Türkiye'den, ne kadar farklı olduğunu gösterir. Fakat Muhafazacıların bu kimliyetleri dahi, İngiliz seçmeninin yönelimini fazla etkileyememiş. Ortak Pazar müzakerelerinin uzayıp gitmesi de Muhafazacıların getirmemesi yol açmıştır.

Sosyalistler, şimdiden iktidara gelmek üzere hazırlanmaya başlanmışlardır.

Başbakan Mac Millan Tehlike göründü

YÖN, 28 KASIM 1962

TIYATRO

Arena'da
ÜBÜ

Taksim'de, Strasserviler cad. desinde, yeniden onarılan bir binanın üst katında, repertuarında salt Üncü ve Heri oyunlara yer veren, yeni, minik ve çok sevimli bir tiyatro açıldı. Adı: A R E N A.

Halkımıza, en verimli toplum sal ve kültürel besnel ve tadı cömertçe vereceğini sandığını bu sanat kaynağını, açan da, onarılanlar da, oynayanlar da sağolsun.

Arena Tiyatrosu, ÜBÜ ile oyna başladı. «Perdesini açtı» diyor. Çünkü, bu tür meydan tiyatrolarında, oyuncu ile seyircinin arasını bölen ve gerçeğe aykırı görünen, klâsik perde yoktur.

ÜBÜ, Türk seyircisinin alışık olmadığı bir biçimde kaleme alınmış, sosyal bir yapıdır.

Piyetin kahramanı ÜBÜ BABA, yeryüzündeki bütün iğrenç ben eil ve sömürgeci karakterleri ka hımda toplayan, insanoğlunun budalâklarını, aşağılık duygularını ve davranışlarını, pıntılık ve korkuluğunu, kan döktüğünü, de jenerik psikopat diktatör taslaklarını içinde çarpındıkları moral çirkefi yanardan bir yaratıktır.

Alfred Jarry'nin ÜBÜ BABA'ı, Servantesin Don Kışotu, Balzac'ın Goriot Babası gibi, dünya sanatının ölçümsüz tiplerinden oluşmuştur.

A. Jarry, kahın bir yer tutan, bir sıra ÜBÜ'ler kaleme aldı. Şiir kitapları, bir roman ve Almanak Jari ile gündünü sanat akımlarına katılmasını bildi.

Arkadaşları Rimbaud ve Lautremont ile birlikte meydana getirdikleri sacayağı üzerine, daha sonraları, Dadalame ve Surrealame kuruldu ve gelişti.

1873 te doğan Jarry, 1907 de Paris'te, bir hastane köşesinde, al kol ve eter kullanılmaktan bitik ve imneli olarak dünyaya gözlerini kapadı. Jarry'nin yerlisi, amansız ve yakıcı idi. Ama, onun toplumunda yıkılmak istediği çirkinlik ve çirkefliklerin de Heri tutar yerini imadığı ortadadır.

ARENA Tiyatrosunun büyük bir başarı ile oynadığı ÜBÜ, aslında KRAL ÜBÜ ile ZİNCİRLİ ÜBÜ adlı iki ayrı oyunun, Onüç Fransız tiyatro yöneticisi Jean Vilar tarafından birleştirilmesinden doğmuştur.

Oyunun ilk bölümü KRAL ÜBÜ'den, son bölümü ZİNCİRLİ ÜBÜ'den oluşmuştur.

Aramada nice ÜBÜ'lerin dolaylığını düşünürsek, ÜBÜ oyunu nun, kötülüklerle savaşta ne kadar somut — elle tutulur — bir iş gördüğünü kolay kavrayız.

KRAL ÜBÜ, tam bir toplumsal yapıdır. Bir psikopat koltuk düşkünüdür, korkudan canavarlaşan bir pıntı diktatörün güldüğü se rüvenlidir. O, bir bakıma, Charlie Chaplin'in Diktatör filminde can landırdığı Hitler'i andırır.

Yergilerini gittikçe keskinleşti ren Jarry, sonunda sinik bir kıvama geldi. Oyunun ikinci bölümünde de, toplumsal bir yerinin yanı sıra, bireysel bir yerli de göze çarpmaktadır. Kralığı da, köleliği de deneyen ÜBÜ'nün yazarın daki korkunç umutsuzluk, oyu nun sonuna doğru en acı bir biçimde seyirciyi kavrar.

Avant — garde tiyatrosunun ön edlerinden sayılan Alfred Jarry, modern kara yerginin ilk belirtisi lerini sağlar.

ÜBÜ'nün, çevirisi ve yönetimi kostüm ve dekorları, müzik ve ışık, dansları kusursuz.

Oyunda rol alanların hepisi, rol lerinde başarılı. Ama, ÜBÜ rolünü deki Ergun Köknar, doğrusu eri şilmez bir başarıya ulaşmış.

Başlarken, bizlere unutulmaz bir sanat göneli veren, Arena Tiyatrosu topluluğunu, ydrekten kutlular, önece repertuarları ile, sonuna dek başarıdan başarıya koşmasını isterim.

Tiyatro seyircimiz, hiç değişse. Böylece, gerçek tiyatrosunun ne ol duğunu ve ne olmadığını, Şebârî ri ile karşılaştırarak öğrenebiliriz.

ÜBÜ, kendileri de birer ÜBÜ olan, görüşleri nasır bağlamış, ki mi kalenin oynatıcısının betleme gitmiş, bu gibiler yanıp da ter sini yazsalar, uzaldırdım. ÜBÜ ler, bu oyunu seyredirken, kendi lerini gördükleri için, küpüre bi mer elbet. Yoksa, piyeste, normal kimseler için alınacak hiçbir çap saçlık bulunmuyor.

(Bek), (Sizlik) gibi gerçek pis liklerin adı altında bu yapıda, ÜBÜ BABA'nın avarından sık sık

Ergun Köknar «ÜBÜ'de

saçılması kaçınılmaz. Çünkü, bun larız ÜBÜ'ümüzün ÜBÜ, olmanın lannı, kopup, ARENA Tiyatrosun daki ÜBÜ'yu tekrar tekrar görme lerini ve gerçek tiyatrosu sever dost larına sağlık vermelerini candan dilerim.

Musa GERÇEKÇİ

RESİM

Ankara Türk
Devrim Ocağının
Güz Sergisi

Bir süredir olumlu çalışmalarını tanıyan Ankara Türk Devrim Ocağı'nın Güz Resim Sergisi 27 Ekim cumartesi günü, Ocak Başkanı Yüksel Altın'ın yaptığı bir konuşmadan sonra, Çalgılar Bakanlığı Bülent Ecevit tarafından açıldı. Sanat çabalarını, sanat ve kültür kolunu kurarak düzen liyen Devrim Ocağı, yılda iki kez «İkibahar» ve «Güz» adı altında resim sergileri açmayı kararlaş tırmıştır.

Katılan sanatçıların verdiği aç ık kokteyliyle Anayasa Mahkemesi Öyesi, Sakın Başol da gelmişti. Tereine, İran Şahını karşılamaya gittiğinden, geleliyen Cümhuriyet başkanı sergiye 4 Kasım günü gelerek, iki saat ayrı ayrı yapıtlarla ilgilenmiş ve özellikle mo dernlerin üzesinde durarak, sanatçılarıyla tanışmak istemiştir.

Ankara Türk Devrim Ocağı'nın Türk Kültür Dernekleri Genel Merkezi ile birlikte buldukları eski Meclis Başkanlığı binasında düzenlenen sergi, üçü başkan dan her yıl bir kez açılan Dev let Resim ve Heykel Sergileri den daha ağır basıyordu. Ser gi Ankara sanatçılarınun güdülerine değli, yeni işlere de yer veril mişti bu sergide. Örneğin, Mİ serres Köktürk, Suphi Kaner ve Zihni Hazineoğlu'nun. Daha önce, bir iki kez yapıtları görüldüğünde yenilerden Sevim Alganser, az ta ndığımız Afife Ecevit, Maşhar Aykut ve Fazıl Apa'yı, bu sergi de oldukça izleyebiliyoruz. Yine yenilerden sayabileceğimiz, İstan bulda bir defa özel sergi açmış olan Fevzi Arda'nın, büyük bir kompozisyonunu, soyutçu Yediler den Aysel Orhon'un üç olumlu yapıtları da bu sergi bize göster di.

Bahattin Akay, yeni bir yola dönmüş, son çalışmalarını daha et ken önce, iki yapıtlı serginin olumularından.

Hüsnü Akdeniz, Nimet Ber dan'ın ablası. Sanatçı, kardeşi gi bi Akademi okumamış ama, gü zel resimler yapmış. Bir ay önce Ölen Akdeniz'in anısına saygı ola sak üç kez bu sergiye katılmış arzulamış.

Nezhat Aksoy, Amerika dönd üğ, iki defa bu sergiye katıldı. «Nispet Kaplana» ve daha önce Mİ H Kışkırtma galerisinde açtığı özel sergide gülmüş ve sevmiş

Semra Dağa da, emeğinin en ol gun yapıtlarını vermiş. «Bahçeti lara» kompozisyon ve resim ku ralları bakımından oturmuş bir yapıtlı. Sanatçıyı bütün içtenliği mizle kutlarız.

Afife Ecevit'in üç güzel yapıtl ını izliyoruz. Ölçüleri biraz uzatır sa, yerinde olacak kamaındayız. Sıcak ve tatlı Rize'yi fırçasına iyi dolamış.

Nevide Gükaydan, üç ayrı bas ık tekniği ile ortaya çıkardığı yapıtlarından koymuş sergiye. «Frazca» anası hem konu, hem de ifade bakımından hemencecik dillere destan oldu çıktı.

Cemal Ösveng'in bu kezki üç yapıtlı, ilkbahar sergisine verdik lerinden daha ilginç. İğni, rengi ni havasıyla iyi oranlıyan sanat çilerden.

Zihni Hazineoğlu'nun koltu ğunda üç karpuz var. Şiiri öne ala yorsa resme yazık ediyor. «Oda içi» denli yapıtlarını gördükten sonra resmi ikinciliğe düşürmesi ne gönlümüzü elvermiyor. Ankara Türk Devrim Ocağı, sanatçının ilk özel sergisini aralık ayında su naçak.

Suphi Kaner, ressam, mimar ve dekoratördür. Ağaçlarını sev di. Akademi'den yetişip de re sim sevmeyen, hem de yapmayan mimar olur mu? Kaner, bunu doğruluyor bize.

Müşerref Köktürk'ün ilk kez yapıtları son Devlet Sergisinde görüştük. Oradaki çalışmasına örnek «Portre» idi, başarılıydı. Bu sergiye verdikleri çekici ve o yalayıcı.

Nigar'lar bir Alem. Resim sanat ının her okulundan örnek vere biliyorlar. Metin Nigar, yâsından üzüntüsü akan bir «Anı» portre koymuş. Yazılarını da ilgi ile iz lediğimiz sanatçının yağlı ve tut kalı boyadığı başarılar alkışlana cak cinastendir. «Tepedeki Kula» her guvaş boyasına güzel bir ör nek.

Nazmiye Nigar'ın üç kompozis yonu da tam anlamıyla önce bi rer eğli, sonra sürrealist olsun, abstr olsun, birer iş. Minyatür den Ebru'ya dek Türk sanatını önemle izleyen bir değer olarak kendisini tanıyıyor.

Aysel Orhon, Bedri Rahm Eyüboğlu'dan Akademi'de öğre i diklerine çok goyler eklemiştir. «Ya zın» adlı yapıtlı, hem ölçü, hem de konu ve işleniş yönlerinden daha ilginç. Öteki yapıtlarından.

Nermin ve Numan Pura'lar, gü

zel ve zevki çarşıması verniş ler, Numan Pura'nın çarşıma gü cü seyirciyi büyütüyor.

Adnan Turani'nin yapıtları Öze rine söyliyecek sözümdüz yok. Me lodü fıskıran resimler. «Küçük Kompozisyon» örneğin müzik ve resim bu denli kaynaşabilir an cak.

Üren'ler Paris'te, yapıtları bu sergide. Melâhat Üren'in «Banyo dan Sonra» sı ve «Portre», Eşref Üren'i bilginli çalışmasına ör nek. Çıplak Akademi'de çalışmış, yapmış etkisini veriyor.

Eşref Üren'in «Zafardan Son ra» adlı esgialtı bir daha seyirci ye göstermek istemiştir. Bu, de ha önceki yıllarda sergilenmiş olan büyük bir kompozisyonun küçük ve elle çalışılmış. Kıymet li resim, güzel resim.

Ocağın, önümüzdeki «İkibahar 3. resim sergisine geniş olarak du yurulacak ve bütün bağkent olum lu sanatçılarınun katılmaları sağ lanacaktır.

Ocakları ve sanatçıları bütün içtenliğimizle kutlarız.

Münip ÖZBEN

SOSYAL YAYINLAR

Jonh Strachey
SOSYALİZM NEDİR

Engels

L. FEUERBACH ve KLASİK
ALMAN FELSEFESİ

CACHIN

SOSYALİZMİN IŞIĞINDA
BİLİM VE DİN

R. Garaudy

JEAN - PAUL SARTRE

ve MARKSİZM

Plehanov

SANAT VE SOSYALİZM

SOSYAL YAYINLAR—P. K —
716 — İSTANBUL

YÖN — 139

Çıktı: Genel Dağıtım yeri:
Kemal Karatekin Ankara Cad. No. 44
YÖN — 134

SERVETE GİDEN YOL..

TASARRUF SAHİPLERİNE AÇIKTIR

TÜRKİYE VAKIFLAR BANKASI

UĞUR K.

Türkiye işçi Partisine dair...

İftira kampanyası

Türkiye İşçi Partisi etrafında bir iftira kampanyası estiriliyor. Yok partiyi müseccel komünistler idare ediyormuş, yok şu adam şöyleymiş, bu adam böyleymiş diye. Kendi kurdukları Partiye, Yeni İstanbul ağızyla demagojik isnaflarda bulunan kurucular bile eksik değil.

Bu artık bıkkınlık veren bir hikâye. Özellikle çok partili hayata girdiğimiz tarihten beri, her Allahın günü bir komünistlik hikâyesi dinlemeye alıştık. Geçen sayımızda, Bölükbaşından naklen açıkladığımız göre, Moskova Radyosu methettiği için D.P. ye de komünist denmiş. Mareşal Fevzi Çakmak bile komünistlik isnadından kurtulamamış. İnönü ise, Büyük Millet Meclisinde komünistlerin başı ilan edilmiş, C.H.P. komünist yuvası olarak gösterilmiştir.

Bugün de yok 27 Mayısçılar söylemiş, yok komünistler hükümete sızmış, yok sosyalistler maske kelli komünistlermiş, yok Bizim Radyo şöyle diyormuş, böyle paralar döndürmüş tarzında bir kampanya israrla sürdürülüyor. Futbol sahasında, kuzınca hakeme komünist diye boğuran futbolcular dahi mevcut...

Bu kampanyaların başarısız olduğu söylenemez. Memleketin fikir hayatı ve yüzlerce valanperver bu iftiraldan ıstırap çekti. Hasan Ali Yücel ve Tonguç, bu iftiraların kurbanı oldu. Değerli hocalar, böyle kampanyalar yüzünden Üniversitelerden uzaklaştırıldı. Bu hocaların hür Batı Üniversitelerinde kolaylıkla kürsü bulmaları, ne derece isabetsiz davranışlarımızı göstermeye yeter. Barış beyannamesi imzalamışlar diye mahkûm edilen değerli aydın kişiler ve hocalar da var. Ama bilelim ki, aynı beyannamesi, isimlerini saygıyla andığımız, komünizme şiddetle aleyhtar bir çok dünya çapında şöhrat de imzalamıştır.

Komünistlik yaygaraları kimlerin işine yarıyor? Bunu da bilmekte fayda var. Unutmuyalım ki memleketimizde vergi adaleti istemek, komünistlik. Köy Enstitüleri komünistlik. Toprak reformu, komünistlik. Hür fikir komünistlik. İnsanın insan tarafını dan istismarına isyan etmek komünistlik.

Bu yaygaralardsa kimlerin faydalandığı ise ortada: Mevcut istismar düzeninin mahsulü olan bir mutlu azınlık ancak komünistlik isnafla sayesinde, halk efkârını uyutarak, imtiyazlı durumunu devam ettiriyor. Vatan ve millet sevgisinden yoksun sömürücüler, gerçek milliyetçileri ve vatanperverleri, bu silâha başvurarak tesirsiz hâle getiriyorlar. Komünistlik yaygaralarının altında böyle aşağılık oyunlar yattmaktadır.

Komünizme elbette karşıyız. Anayasamızın da yasakladığı komünizm memleketimizde suçtur. Komünist faaliyetlerin, cezalandırılması yerindedir. Buna bir itirazımız yok. Yalnız komünizme gerçekten karşı çıkanların, neredeyse bütün millete komünist demeye varacak olan bu tehlikeli oyuna son vermeye çalışmaları lazım. Uluorta herkese komünist denirse, sakınmak istediğimiz bu ideoloji, çok kişinin gözünde, koruncu hâlini bir gün kaybedebilir. Silâhlar geri tepebilir. Bunun için komünizmin ne olduğunu ne olduğunu önce bilmekte fayda var.

Eski Temyiz Başkanı Halil Özyörük, teferrüslü bir konuşma yaparak, komünizmin ne olduğunu Meclis kürsüsünden açıklamıştı. Özyörük'ün dünyaca kabul edilen tarif şu: «Cebren işçi sınıfının diktatör lüğünü kurmak istemek komünistlik».

Gelelim şimdi Türkiye İşçi Partisine. Bu parti ne istiyor? Kanlı ihtilallerle sınıf diktatörlüğü kurmak mı? Hayır. Tüzükteki partinin amaç maddesi şu fıkrâ ile son buluyor: «Halkın oyu ile kanun yolundan iktidara gelen Türkiye İşçi Partisi, halkın oyunu kaybedince, yine kanun yolundan iktidardan çekilir.» Bu parti hâlen neyin kampanyasını yapıyor? TİP, Anayasaya aykırı kanunların kaldırılmasını ve anayasamızın tam bir şekilde uygulanmasını gerçekleştirmek için davası peşindedir.

Komünistlik bunun nevesinde? Yok efendim, bu sözler aldatmacadır, perde arkasında şu var, bu var, diyenler olabilir. Yalnız bu kimseler, ciddi ve inanılmaz delillerle ortaya çıkmak zorundadırlar. Bunu yapan yok. Sadece, bir sürü hayasız adam, «vay, müseccel komünistler» diye haykırıyor...

Eğer yetkililerin iddia ettiği gibi, sahtiden demokratik rejim içinde yaşıyorsak, emekçilerin haklarını demokratik yollardan gerçekleştirmek isteyen TİP, en az diğer partiler kadar muhterem sayılmalıdır. Hatta, Mecliste temsil olunan partiler statükoyu savunurken, bugünkü istismar düzenine karşı dikilen TİP, diğer partilerden her halde çok daha fazla sempatik ve layıktır.

Sosyalist gerçekçilik

Memleketimizin dengeli bir demokrasiye kavuşabilmesi için emekçilere dayanan demokratik partilerine ihtiyaç var. Atatürk'ün özdüşüğü Türkiyeyi kurmak için gerekli olan hızlı kalkınma, köklü reformlar, sosyal adalet ve bilimsel bir

Doğan Avcioğlu

plân, ancak emekçilerin menfaatleriyle bağdaşabilir. Bu saydığımız zaruretlere, bugünkü hâkim sınıfın menfaatleriyle çatıştığı içindir ki, köklü reformlardan kaçınılmış, sosyal adalet ilkesi ve plân kuşa döndürülmüştür. Başka bir deyişle, memleketimizin ilerleme yoluna girmesi, emekçilerin toplum hayatında sesini kudretli şekilde duyurmasına bağlıdır. Bu yüzden, ümitlerimiz, emekten yana partilere bağlanmıştır. Aydınlar ve diğer partilerden yavaş yavaş soğuyan emekçi halk küleleri, böyle bir partinin hasretini duymaya başlamışlardır. Fakat böyle görünüyor ki, TİP, özlene parti olamadı.

Bu konuda, hayallerimizi gerçekler yerine almak şeklinde bir alaturkalığı bırakıp, düşüncelerimizi çirliçirliplak ortaya koymayı, sosyalistliğin icâbi sayıyoruz. Sosyalizmin ve sosyalist metodun temel vasfı, gerçekçiliktir. Sosyalistler en sert tenkitleri hasarlarına değil, kendilerine yöneltirler. Şimdiye kadar, sosyalizm ve emekçiler bundan ancak fayda görmüşlerdir.

Durum şu: Geçmiş devrelere nazaran memleketimizde nisbeten daha elverişli bir ortam mevcut olmasına rağmen, TİP'in beklenen gelişmeyi gösterdiğini söylemek çok güçtür.

TİP toplantıları sönük geçmiştir. Az sayıda insanın katıldığı bu toplantılarda, çoğunluğu, partiler yerine, sivil polisler, gazeteciler ve bazı meraklılar teşkil etmiştir. Eyüp ve Altındağ gibi işçi bölgelerinde yapılan açılış toplantılarında, işçilerin partiyeye rağbet gösterdiklerini söylemek zordur. Hele antideokratik kanunlarla ilgili Bayazıt toplantısında, sayıları 150 ilâ 200 ü bulan zorba misafirlerin yanında, asil davetlilerin azınlıkta kalması, ümit kırıcı bir manzara olmuştur. Bunun sebebini, sadece davetli aydınların gevşekliğinde aramak, bizi doğru hükümlere götürmeyecektir. Başta partinin genel sekreteri olmak üzere, bazı sendikacıların partiden ayrılışını ve kurucuların sayısının son basın bülteninde 11 den 8 e düşmesini, münhasıran yüreksizlik ve tatlısu sen dikacılığı ile izaha çalışmak, gerçeği tamamen aydınlatmayacaktır. Daha önemlisi, Öncü gazetesi tarafından yürütülen, antideokratik kanunlarla ilgili imza kampanyası, beklenen ilgiyi toplamamıştır. Kampanya, İşçi Partisine sitti. Üniversite gençliği ve çeşitli derneklere de aktif şekilde desteklenen bu kampanyaya, TİP üyeleri yakınılarıyla birlikte katılmışlardır. Konu da, kamu oyunun 15 yıl dir işittiği antideokratik kanunlar olduğuna göre, imza toplama işinin başarıya ulaştırılması nisbeten kolaydı. Buna rağmen, toplanan imza sayısı 2 bin civarında kalmıştır. İmza işi ne kadar yürütülürse yürütülürsün, bir siyasi partinin hem de disiplinli olması gereken bir işçi partisinin öncülüğünü yaptığı bir kampanyaya katılanların 2 bin civarında kalması, büyük bir zaafılık işaretidir.

Ciddi tedbirler alınmadığı takdirde, partinin geleceği fazla ümitli görünmemektedir. TİP destekli yeni gündeliklerin yayın hayatından çekilmesi ve TİP aleyhine yöneltilen kampanyanın şiddetlenmesi, partinin güçlüklerini daha da arttırabilir.

B Gerçekten kaçış

Bu neden böyle oldu? Bütün dünyada kurulu düzene karşı çıkan sosyalist partilerinin gelişmesi elbette kolay değildir. TİP, bütün siyasi partileri, ağaları, yerli ve yabancı kapitalistleri, basının büyük kısmını karşısında bulmuştur. Bu engelleri aşip, halka sesini duyurmak güçtür. İşçi sınıfı ise henüz yeni yeni gelişmektedir. İşçilerimizle, sınıf şuurunu ve mücadele geleneğini mevcut değildir. Sen dikalar zayıf ve dağınıktır, liderler de ekseri halde, burjuvalaşmış kimselerdir. Aydın çevrelerde bile, sosyalizm yeni yeni tartışılan bir konudur. Sosyalizm, hızlı ve adil bir kalkınma metodu olarak, gitmiş de ha fazla sayıda aydını kendine çekmektedir. Fakat sosyalizm konusundaki görüşler henüz vuzuhla kavuşmaktan uzaktır. Üstelik, yıllar boyu süren baskı sonucu, sosyalizmin memleketimizde umut hâline getirdiğini unutmamak lazım. Hâkim sınıflar, Rusyaya karşı duyulan antipatili de istismar ederek, aslında komünizmin panzehiri olan sosyalizmi, komünistlik gibi göstermekte fazla güçlük çekmiyorlar. Bu çevreler, Yemende ve Afrikada bile, normal bir fikir cereyanı sayıldığı halde, memleketimizde sosyalizmi bir küfür saydırmayı başarmışlardır. Bu durum, sosyalizmi kolayca benimseyebilecek çevrelerde dahi, korku ve çekingenlik yaratmaktadır.

Başka memleketlerde mevcut olmayan handikaplarla yola çıkmamıza rağmen, bunlar yenilmez güçlükler değildir. Türkiyemizin önümüzdeki birkaç yıl içinde, iç ve dış olayların da zorlamasıyla kesin şekilde sosyalizme yöneleceğine inanmış bir insan ola-

rak, bu güçlükleri çekinmeden açıklıyoruz. Esasen, ancak güçlükleri olduğu gibi gören ve değerlendiren mesini bilen bir sosyalizmin memleketimizde gelişme şansı vardır.

TİP'in beklenen başarıyı gösterememesinde, bu güçlükleri küçümsemesinin payı büyük olsa gerektir. TİP idarecilerinin gerçekçiliğe uymayan tutumu, çeşitli şekillerde tezahür etti:

Bir defa TİP idarecileri, Türkiye'nin gelişme safhasını, sosyal kuvvetlerin durumunu ve mevcut ortamın gözönünde tutmadan, sınıf önderliği davasını, en önemli mesele olarak ortaya attılar. Parti liderleri ve entellektüelleri, işçi sınıfının önderliği meselesinin, içinde bulunduğumuz şartlar altında, sosyalist gelişmenin en hayati davası şeklinde ortaya atılmasını, mevsimsiz sayanlara karşı, hırcın bir tutum takındılar. Bu doğmatik tavır onları, aydınların, gençliğin ve statükoya karşı olan diğer çeşitli kuvvetlerin, sosyalist hareketteki rolünü küçümsemeye itti.

Bazı partili yazarlar, «aydın sosyalizmi» diye hayali kavramlar yarattılar ve kendi yarattıkları kavramlara şiddetle saldırdılar. Bu bölücü ve uzlaşmaz davranış, TİP'in çeşitli tabakalarda taraftar bulmasını ve sempati toplamasını güçleştirdi. Halbuki Türkiye'nin somut şartları daha toplacı formüllere gitmeyi ve daha uzlaşıcı davranmayı zorunlu kılıyordu. Sosyalizmin, milli felâket şeklinde gösterildiği bir memlekette, ilk hedef, katı bir doktrincilik gayretinden çok, sosyalizmi umacılıktan kurtarmak ve bu fikri meşrulaştırmak olmalıdır. Bu açıdan, sosyalizmin milliyetçi ve istiklâleci vasfı, din ve aleye karşı olmayan hüviyetli, hürriyetçi ve demokratik tutumu ve komünizmi önleyecek tek yol olduğu, ilk plânda belirtilecek meselelerdir. Sosyalizmin önüne dikilen asırlık engelleri devirmek ve bu ceryan hakkındaki şüphe ve iftiraları az çok giderebilmek için bu, zaruridir!

D Yeni formüller lâzım

Diğer taraftan, sosyalizmin bir çırpıda gerçekleştirilemeyeceğini unutmamak lazım. İnaniyoruz ki, Türkiye, yakın bir gelecekte sosyalizme doğru yönelecektir. Fakat sosyalizme ulaşmak, uzun zaman isteyen bir iştir. Önce sosyalizme giden yolu aşmak lazım. Bu sebeple, malûm sosyalist sloganları ardarda sıralamak yerine, sosyalizm yolundaki engelleri kaldıracak ve statükoya karşı olan, bütün kuvvetleri toplayabilecek formüllere öncelik vermek lüzumludur. Bu bakımdan, sosyal adalet ve hürriyet içinde hızlı kalkınma davasını ön plâna almak, bunun için gerekli antikapitalist ve anti feodal mücadele etrafında bütün devrimci kuvvetleri bir araya getirmeye çalışmak, gerçekçi bir davranış olacaktır. Sınıf önderliği davasının ön plâna alınması, memleketin bugünkü objektif şartları gözönünde tutularsa, kuvvetleri dağıtmaktan başka bir işe yaramaz.

B Somut meselelerin ihmali

Başka bir hatâ parti liderlerinin somut meselelerden kaçışı oldu. Parti bu yüzden ancak demik bir hüviyet kazandı. Meselâ Altındağ ilçesinin açılış töreninde konuşan parti lideri, anti demokratik kanunlardan, silâhsızlanma meselesinden uzun uzun bahsettiği halde, geçekonda konusunda tek kelime söylemeye lüzum görmemiştir. Eyüpteki açılış töreninde de faşizmle mücadele konusu akademik şekilde ele alındığı halde, Eyüplüleri en yakından ilgilendiren işsizlik konusu unutulmuştur. Bütün partilerin en önemli davası olan köye girme konusunda, Parti liderinin sadece, köye girmenin zorluğu üzerine durduğunu hatırlatıyoruz. Daha bunun gibi, sendikalar, toplu sözleşme ve grev kanunu meselelerinde İşçi Partisinin görüşünü bilmiyoruz. Vergi reformu, işçi ücretleri, ziraat fiyatları kalkınma plânı gibi konularda da partinin görüşü belli değildir. Halbuki partiler, fazla akademik görüşen konulardan çok, somut meselelerdeki tutumlarıyla kitleleri toplayabilirler.

Bütün bu tenkitleri, tenkit etme zevkimizi tatmin için yapıyoruz. Sosyalist hareketin bütünlüğü konusunda da, YÖN'ün başlangıçtan itibaren ne kadar titiz davranıldığı ortadadır. Maksadımız, sosyalizmin zaferine inanmış insanlar olarak, memleketimizi emekten yana tek doktrin partisine, yüklediği büyük sorumlulukları hatırlatmak ve kendi kendini tenkide davet etmektir.

Partinin genişleyebilmesi ve memlekette varlığını kabul ettirebilmesi, görüşler, davranışlar ve kişiler topyekûn bir tenkit süzgecinden geçirilmedikçe mümkün görünmemektedir. Hataların hepsini dış kuvvetlere yüklemeye gayreti ve «gelsinler, düzelsinler» tarzındaki iddialar, «kendi kendini tenkit» ihtiyacını değil, «kendi kendinden memnuniyetli» gösterir.

Sosyalizmin zaferine ve bütünlüğüne inanmış olarak, TİP idarecilerini, sosyalist aksiyon ve program konusunda düşünmeye çağırıyoruz.